

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

IV. Országos gazdakongresszus.

A IV. országos gazdakongresszus tagjaul való jelentkezés határideje szeptember hó 10-én lejárt. A végrehajtó-bizottság tagokat többé nem vesz fel. A már jelentkezett tagoknak a tagsági jegyek s a kedvezményes vasuti jegyre jogosító igazolványokat szétküldtek.

A tagokat megillető 5 drb ingyen kiállítói belépő-jegyet a bizottság csak azoknak küldötte meg, akik ez iránt igényüket bejelentették vagy bejelentik. Azok a tagok, akik kiállítói belépő-jegyeket nem kaptak és azokra számot tartanak, a jegyeket szeptember hó 24-ig a kongresszus titkárságánál (IX. Üllői-ut, Köztelek), 25-én és 26-án a kongresszus színhelyén, az ünnepélyek csarnokában vehetik át. A kongresszus előestéjén szeptember 23-án d. u. 6 órakor tartandó ismerkedési estélyre a kongresszusi tagok e hó 20-ig jelentkezhetnek, az 5 frt teríték-díj be- küldése mellett,

A végrehajtó-bizottság.

Burgonyakiemelő-gépprópa.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napjain burgonyakiemelő-géppróbát rendez, mely a f. évi április hó 2-án megtartott burgonya-ültető-géppróbának folytatását képezi. A próba Budapest közelében, Rákos-Keresztúron gróf Vigyázó Sándor uradalma területén tartatik meg. A géppróbában három külföldi és három honi gyáros vesz részt. Program: szeptember 25-én a jury működik; 26-án reggel társas kirándulás Budapestről a munkába állított gépek megtekintésére. Indulás Rákoskeresztúrra a keleti

pályaudvarról reggel 7 óra 40 perc és 8 óra 55 perckor. A géppróba iránt érdeklődőknek az OMGE. titkári hivatala készséggel szolgál felvilágosítással. Az igazgató.

Gazdasági egyesületek monografiái.

A gazdasági egyesületek ezredéves kiállításának rendező-bizottsága által a kiállítás alkalmából kiadott munkálata a mely 54 gazdasági egyesület monografiáját tartalmazza s 758 oldal terjedelmű, a kiállításban résztvevő és monografiájukat beküldött gazdasági egyesületek mind- egyikének két-két példányban, a kiállítás rendező-bizottsága és a IV. orsz. gazdakongresszus végrehajtó-bizottsága tagjainak, valamint a közreműködött munkatársaknak egy-egy példányban a kiállítási iroda által már szétküldetett.

A „gazdasági egyesületek monografiáját”, melynek bolti ára 10 korona, a IV. országos gazdakongresszus az országos magyar gazdasági egyesület tagjai, valamint az összes vidéki gazdasági egyesületek tagjai saját titkárságuk útján 5 koronáért rendelhetik meg a gazdasági egyesületek kiállítási irodájánál (Budapest IX., Köztelek). A gazd. egyesületek kiállítási irodája.

A IV. országos gazdakongresszus 1896. szept. hó 4-én tartott ülése.

Jelen voltak: Rakovszky István elnökléte alatt Galgóczy Károly, Kodolányi Antal, Balás Árpád, dr. Huttya Ferencz, Szentkirályi Ákos, az OMGE. tisztikara részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Buday Barna segédtitkár, Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, előadó.

A bizottság mindenekelőtt gróf Desseffy Aurélt, az OMGE és a rendező nagybizott-

ság elnökét ért gyászeset alkalmából őszinte részvételnek ad kifejezést. Attér a rendezési ügyekre s elhatározza, hogy a kongresszus előestéjén szeptember 23-án délután 6 órakor az ünnepélyek csarnokában ismerkedési estélyt tart s egy teríték árát itallal együtt 5 frtban szabja meg.

Forster Géza előterjeszti, hogy a gazdasági egyesületek gyűjteményes kiállítása és a kongresszus rendezési költségeire összesen 14625 frtot szavaztak meg; ebből az összegből a gyűjteményes kiállítás rendezési költségeit leszámítva 3181 forint maradt fenn, a mely összeg a kongresszus rendezésére fordítható, ehhez mint a kongresszus bevétele hozzászámítandó 400 hivatalos tag után a 2 frt 50 kr 1000 frt, s 300 rendes tag után a 5 frt 1500 frt; mindössze tehát 5600 frt áll rendelkezésre, mely összeg a kiadás előirányzatával szemben e célra teljesen elegendőnek mutatkozik.

A kiadást a végrehajtó-bizottság már előzőleg 2500 frtban állapította meg, a mely összeghez ujabban a tagoknak ingyen kiosztani határozott kiállítási belépőjegyek vételárába 700 frt számítandó.

A bizottság a jelentést helyeslőleg tudomásul veszi és elhatározza, hogy a kiállítási ingyen belépő-jegyeket csak azoknak a kongresszusi tagoknak küldi szét, a kik erre igényüket külön bejelentik. Elfogadja Forrai gyorsíróintézetének ajánlatát, a mely szerint a kongresszus gyorsírói teendőinek ellátásáért két napra összesen 200 frtért vállalkozik.

Szalay Miklónak a „Magyarországi kisbirtokok anyagi helyzetének javítására” vonatkozólag benyújtott tervezetét a kongresszus tanácskozásainak tárgyaúl, mint elkészett dolgot, nem veheti fel, hanem ajánlja, hogy az indítványozó tárgyalás végett az O. M. G. E.-hez nyujtsa be javaslatát.

Radossevich Todor báró a kongresszus szervezési munkálatainak kritizálásával foglalkozó levelét, mint az érdeklődés jelét, örvendő tudomásul vette.

Ezután a bizottság a gazdasági egyesületek szövetségeinek ujjaalakítására vonatkozó alapszabálytervezet végleges szövege-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Ajánlunk:

ŐSZI VETÉSRE

legkitünőbb minőségű luczernát, lóherét, biborherét, őszi-borsót, téli-bükkönyt, homok-bükkönyt, Szent-János-rozsot, káposzta-repczét.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 28 oldal.

zésére tért át, a gazdasági egyletek benyújtott javaslatának figyelembevételével.

Rubinek Gyula előadó bejelenti, hogy az alapszabálytervezethez elvileg 24 gazdasági egyesület járult hozzá, ezek közül 6-án módosító javaslatokat adtak be. A javaslatok lényege a következő.

1. *Bors vármegyei gazdasági egyesület* kimondatni kívánja, hogy az egyesületek célját körülíró a) szakasz az alapszabálytervezetben következőleg módosíttassék:

„a) mint szövetséges gazdasági egyesület az országos magyar gazdasági egyesülettel állandó érintkezést tart fenn, a szövetségi nagygyűlésen minden legalább 5 frtot fizető rendes és alapító 100 tag után és az országos gazdasági egyesület igazgató-választmányában minden 500 tag után egy kiküldötttel képviselteti magát.”

2. *Mosonyvármegyei gazdasági egyesület* óhajtja, hogy az alapszabályban világosan kimondassék, hogy az egyesületek szövetségbe való betelepés a vidéki gazdasági egyesületeknek eddig élvezett autonómiáját nem módosítja, sem nem csorbitja.

3. *Pest vármegyei gazdasági egyesület* óhajtja, hogy nyerjen kifejezést úgy az *O. M. G. E.* mint a vidéki gazdasági egyesületek alapszabályaiban az, hogy minden magyar gazda az által, hogy valamely vidéki gazdasági egyesület tagja, tagja lett a magyar gazdasági egyesületek szövetségének is s jogait saját egyesületében személyesen, a szövetségben pedig részben személyesen, részben pedig képviselője által gyakorolja.

Az 5. §. oda lenne módosítandó, hogy a szövetségi nagygyűlésre a földmivelési miniszter meghívandó s ott ő vagy képviselője tanácskozási vagy szavazati joggal bír, többi képviselői pedig tanácskozási joggal bírnak.

A 8. §. ban „minden szövetséges gazdasági egyesület” kifejezés után ezen kifejezés „tehát az *O. M. G. E.* i” be lenne szorítandó. Ugyanezen szakaszban megállapítandó lenne a költiségekhez való hozzájárulás kulcsa és aránya, mert a legtöbb egyesület szerény anyagi helyzetben lévén, nagyobb, anyagi helyzetével arányban nem álló költségek fedezését viselni képes nem lenne. Ezen utóbbi intézkedés a vidéki gazdasági egyesületek alapszabályaira vonatkozó függelékbe is beillesztendő.

4. *Somogy vármegyei gazdasági egyesület* kívánja, hogy a kongresszus elé terjesz-

tendő végleges tervezetben a „szövetséges gazdasági egyesületek” tételének 5. §-ában határozottan ki legyen mondva, hogy a földmivelésügyi miniszterium hány tagot küldhet ki a nagygyűlésre. Másodsorban ugyanezen szakasz 6 §-a könnyebb megérthetőségéértől következőleg lenne szövegezendő: „Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya, mely egyúttal a szövetséges gazdasági egyesületek központi igazgató-választmánya is, képezi a szövetségi nagygyűlés végrehajtó bizottságát. Harmadsorban óhajtja, hogy a szövetséges gazdasági egyesületek hozzájárulási költségeiről eleve is egy kules lenne megállapítandó. Az első költségek fedezésére egyelőre is 100 frtot szavaz meg. Negyedszer a 39 §-ban meg lenne határozandó, hogy annak az 5 szövetséges gazdasági egyesületnek kívánására hány nap alatt tartozik összehívni a szövetségi közgyűlést az elnök, vagy helyettese. Ötödször: a 42. §-ban ki kellene mondani azt, hogy ha a szövetséges egyesületek egy negyede nines jelen, úgy az üles egy hónapon belül összehívandó. Hatodszor a 47 §-ban kimondandó lenne, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésére a két tag a közgyűlés által küldendő ki.

5. *Trencsén vármegyei gazdasági egyesület* szintén egy kules megállapítását óhajtja a hozzájárulási költségek mérvére nézve, továbbá az az észrevétele van, hogy a szövetségben való kilépés módzatait is meg rövidíteni kellene.

6. *Fogaras vármegyei gazdasági egyesület* szintén a hozzájárulási költség előzetes meghatározását kéri.

A végrehajtó-bizottság beható vitakozás után kifejezésre juttatja a gazdasági egyesületek óhajait az alapszabálytervezetben, amely óhajok főként odairányulnak, hogy a vidéki egyletek autonómiája a szövetség keretében csorbát ne szenvedjen.

Elhatározza, hogy az ily módon kiigazított alapszabálytervezetet kinyomtatva a kongresszus előtt a gazdasági egyesületeknek még egyszer meg fogja küldeni.

Azonban az anyagi hozzájárulás kulcsát éppen azért nem állapítja meg, nehogy a gazd. egyletek egynémelyike azt esetleg magasnak találva, a belépéstől emiatt vonakodják. A kules megállapítását tehát mint legilletékesebb fórumnak, magából a szövetség

séges egyletekből álló nagygyűlésnek hagyja fenn.

Bejelenti ezután előadó, hogy három gazdasági egyesület a szövetség alapszabálytervezetét nem fogadta el, ezek közül a *Sopron* megyei gazd. egylet napirendre tért az alapszabálytervezet fölött, anélkül, hogy más javaslatot nyújtott volna be.

A *Vas* megyei gazdasági egyesület a kontemplált szövetség helyett helyesebbnek tartaná, hogy az egyesületek a közérdekű kérdések megvitatása céljából évenként kongresszusokat tartsanak, a melyek mindenkor csupán a tanácskozás jellegével bírnak, a nélkül, hogy a vidéki gazdasági egyesületek cselekvési szabadsága bármely irányban korlátozottnak.

A végrehajtó-bizottság a *Vasmegyei* gazdasági egyesület javaslata felett napirendre tér, miután a bizottság az alapszabálytervezet megalkotásával csakis a meglévő alapon foglalkozhatik.

Ezután az *Erdélyi Gazdasági Egyesület* külön javaslata került tárgyalásra, a mely a szövetségnek oly módon való szervezését óhajtja, hogy a szövetség központja ne az *O. M. G. E.* legyen, hanem a szövetség külön és önálló organummal bírjon.

E javaslatot a végrehajtó-bizottság nem fogadhatja el, mert egészen más elveken óhajtja felépíteni a szövetséget, mint a bizottság, amely a III. országos gazdakongresszus által kijelölt elvek nyomán halad.

Dr. *Szentkirályi Ákos* az *Erdélyi Gazdasági Egylet* tagja élénk vitát indít meg, a melynek előzményeül főként azokat a félreértéseket hozza fel, amelyek az alapszabálytervezet alaki és szövegi hiányainál fogva az ország több gazd. egyleténél is fölmerültek; nevezetesen helyteleníti, hogy a tervezet az *OMGE.* alapszabály-tervezetének címét viseli, holott ez tulajdonképpen a gazdasági egyesületekből létesítendő szövetség alapszabálytervezetét tartalmazza. Helyteleníti továbbá, hogy a tervezet értelmében az *OMGE.* igazgató-választmányának, mely teljes plenumában részt vesz a szövetségben, domináló szerep jusson; végre skrupulusának ad kifejezést a felett, hogy vajjon a III. országos gazdakongresszusnak a gazdasági egyesületi szövetség újjászervezésére vonatkozó elvi álláspontja oda magyarázható-e, hogy a szövetség az *O. M. G. E.* bevonásá-

TÁRCZA.

Egy tábornok, a ki sir.

Irta: Bársony István.

A p-i erdészi hivatalhoz egy távirat jött, azzal az urasági rendelkezéssel, hogy X. Y. tábornok ur még aznap este ott lesz s hajnalban eserkészni szándékozik őzbakra. Délután pedig átmegy az erdészszel a juhárosba s este meglövi azt a gyönyörű tizennégyes bikát, a minőt a hivatal korábbi jelentése szerint esztendőnk óta nem láttak már a p-i pagonyban.

A tábornok ur csakugyan meg is érkezett a legkatonásabb pontossággal. Kissé köpezős, félig-meddig őszbe-vegyült alak volt. Látszott rajta, hogy már elszokott a gyaloglástól. Kancsós, az erdészsegéd, megcsóválta a fejét, mikor a princzipáli átlól megkapta a másnapra szóló parancsolatot, a mely eképpen hangzott:

— Maga pedig Kancsós, hajnalban jelentkezik ő méltóságánál s kivezeti a Péter dombjára. Ott van a váltója a legszebb hatos bakunknak, azt meglöveti a tábornok ural.

„Befehl ist Befehl”, mondta a tábornok ur jókedvűen s összedörzsölgette a kezét. Azután elkezdte kiszedegetni a köpönyege zsebéből, a mi sok minden benne volt. A jobboldali zsebből kivett egypár keztyűt, egy kis tükröt, egy bajuszkéft, két zsebkendőt, egy szivartárczát, egy zsebkést, egy gyufatartót, egy esomó apró kulesot, egy aprópénzes erszényt, egy kis jegyzőkönyvet; a baloldali zsebéből pedig egy kis taxli-kutyát, a mely mikor szabadon érezte magát, örömeben vagy tán ijedtében, komoly pófával kezdett esaholni.

— He! Guzman, he! hallgatni fogod azonnal! — rivallt rá a tábornok ur meglepő magyarsággal.

Guzman lehuzta a vitorláját s szorítogva bujt meg az asztal alatt.

— Nagyszerű „schweishund” aztat; minden sebesített vadnak világ vigire hajtja s utánad mengyen, — magyarázta a general Bumm von Kriegsdonnervetter, fontoskodó areczsal.

Kancsós csak nézte a kitünő nyomozó ebet, a melylyel egy jókora hőrség aligha alaposan el nem bánik vala. A vén barlangi medve ki nem jött a fejesóválásból s nagyon komoly maradt, pedig a tábornok váltig igyekezett kedvre hangolni.

— Kancsós, neked kapsz pipát, szepet, ha jól meglívek aztat.

Felhuzta a szemöldökét s ravaszul kacsintott az erdő felé, a hol az a bizonyos tizennégyes bika lakozott.

Másnap hajnalban két alak óvatosan huzódott előre a p-i pagony sűrű fá közt.

A rigók már ébren voltak s nagy esivikéléssel röppentek be a gyalogósvényről az erdő mélyébe a két ember utjából. A ki elől ment, kissé nehézkes férfiú volt; a dombokra menet gyakran megállott és bőséges szuszogást hallatott. Folyvást lövésre készen fogta a puskáját, holott társa, a ki mögötte kullogott, azzal töltötte az időt, hogy éktelen grimaszokat vágott az elől járó ur zsebe felé, a melyből a híres „schweishundnak”, Guzmannak a megriadt feje kandikált ki.

Gyönyörű szép őszleji reggel volt.

Az egész erdő mintha igazgyönggyel lett volna behintve. A harmat apró cseppei millió sziporkával fénylettek a fűvön, a lombon. A tábornok előre nyújtotta kurta nyakát s kidülesztette pápaszemes szemét; Guzman gyanakodva pislogott Kancsósra, Kancsós pedig nyakalt egyet-egyet a pálinkás butykosából s aztán csufondáros némajáték kíséretében kínálgatta vele Guzmant is.

A cserkészök így haladnak egyideig, lehetőleg kevés zajt okozva lépéseikkel.

val alakíttassék meg s ennek központja az O. M. G. E. igazgató-választmánya legyen.

Rakovszky István elnök erre előadja, hogy az alapszabálytervezetnek czime egészen helyes, mert ez tulajdonképpen azon alapszabály változtatásokat, illetve módosításokat tartalmazza, a melyeknek a szövetség megalakulása esetén egyfelől az O. M. G. E. másfelől a vidéki gazdasági egyesületek alapszabályaiban szükség szerint kifejezésre kellene jutniok. Tény ugyan, hogy az O. M. G. E. igazgató-választmánya teljességében résztvesz a szövetségi nagygyűlésen megjegyzéssel, hogy az igazgató-választmány a tervezet értelmében a gazdasági egyesületek kiküldöttjei által is kiegészítetik s ilyformán a nagygyűlésen a vidéki érdekképviseletnek $\frac{2}{3}$ többség van biztosítva.

Reflektál végül a III. országos kongresszus elvi álláspontjára, a melyből lehetetlen kimagyarázni azt, hogy a szövetség ujjaalakítása oly módon lett kontemplálva, mint azt az Erdélyi Gazdasági Egyesület óhajtja: egy teljesen külön intézményképp, mert hiszen ez alakjában a gazdasági egyesületek szövetsége ma is fenáll, de éppen azért nem életképes, mert nincs központi szerve, mely a gazdasági egyesületek közt a kapcsolatot fentartja s állandó működést fejtsen ki. Éppen ezen okoknál fogva az Erdélyi Gazdasági Egyület propositióját a bizottság nem fogadhatja el.

Elhatározza végül a végrehajtó-bizottság, hogy a kongresszus tárgyalásainak megkönnyítése czéljából az előadók határozati javaslatait összeegyezteti és azokat előlegezen magáévá teszi, hogy ezáltal a határozatok már a bizottság álláspontját is kifejezésre juttassák. Az előadói javaslatok indokolását, a mely általában csupán az egyéni felfogás megnyilatkozásának tekintetik, a bizottság cenzura alá nem veszi, csupán a szövetség alapszabálytervezetének megokolását, a melyet a főtárggyal pontrólpontra való szoros vonatkozásánál fogva előzetesen letárgyalni és elfogadni szükségesnek vél.

A szövetség alapszabálytervezetét javított szövegezésben, továbbá az előadói javaslatokat a bizottság kinyomatni és a kongresszusi tagoknak megküldeni rendeli el.

Van-e tultermelés?

A gabonaárak hanyatlásának okairól a nézetek köztudomás szerint homlokegyenest eltérők. Pedig ha elfogadjuk azt a senki által kétségbe nem vont tételt, hogy az uralgó agrárválságnak tulajdonképpeni oka a gazdasági termények árdepressziójában rejlik s hogy ennél fogva ez a válság csak igazságosabb árak létesítése által szanálható, önként következik, hogy első sorban ezen árdepresszió valódi okait kell ösmernünk, hogy ezeket eltávolítva, a bajon gyökeresen segíthetünk.

Okait — nem okát mondom, mert ma már kétségtelen, hogy a gabona fokozatos és tartós árhanatlását nem egy bizonyos ok idézte elő, hanem hogy ezen gazdasági folyamat létrejötténél számos tényező játszott közbe.

Ezek a tényezők a termelés kiterjesztése, tökéletesedése és ennek folytán nagymérvű fokozódása, továbbá a gabona forgalomba hozatalának s piacra dobásának megkönnyítése és a szállítás olcsóbbodása, végül tulhajtott spekuláció és a valutaviszonyok megváltozása.

Hogy ezen tényezők mindegyike milyen arányban járult hozzá az árak leszállításához, azt pontosan kimutatni nem lehet, de azt mégis kétségtelenné kell elismernünk, hogy a krízis alapoka vagy jobban mondva eredeti oka első sorban az árak leszállításában keresendő. Mert ha nem termeltetnék annyi gabona, mint a mennyit termelnek, akkor ennek a nélkülözhetelen élelmi cikknek az ára sem süllyedhetett volna mai színvonalára.

Részemről tehát a tultermelés elméletének vagyok híve, s azért ellentétes nézetet vagyok a „Köztelek“ 71-ik számában megjelent hason című cikk írójával, a ki cikkét a következő szavakkal rekeszti be:

„E tanúság nyomán a kongresszuson remélhetőleg nem válik uralkodóvá az a felfogás, melynek hívei a tultermelésben felállítva az elhárítatlan keresztet, összetett kezekkel ülnek alatta, várván azt a bizonyos galambot, avagy a végmegsemmisülésnek bekövetkezését“

Valóban nem tudom megérteni, hogy cikkirő ezen conclusióra miként jutott?

Hiszzen a tultermelésnek ép úgy megvannak a maga ellenszerei, mint akár a

hazárd játékká fajult termin üzletnek vagy a arany aránytalan értékelkedésének, — s a tultermelés híve korántsem fatalista, a ki a megsemmisülésnek engedi át magát, — hanem épp ellenkezőleg gyökerén akarja a bajt megragadni, hogy ezt gyökeresen kiirthassa.

Mert lássuk csak, mit is jelent tulajdonképpen az a fogalom „tultermelés“. Nézetem szerint nem más, mint hogy a világ tényleges gabona termelése, a világ tényleges gabonafogyasztását meghaladja, a miből azonban korántsem következik, hogy földünk népessége a jelenleg termelt gabonát elfogyasztani nem képes, mert ezt nagyon könnyen elfogyasztaná, ha hozzá férhetne, ha mindenkinek módjában és tehetségében állana az általa elfogyasztható gabonát megszerezni.

Hanem éppen ez az utóbbi feltétel nincs meg s azért a rengeteg buza- s lisztkészletek dacára nagyon tekintélyes azok száma, kik még a jóllakáshoz szükséges kenyeret sem tudják maguknak megszerezni.

A fogyasztási képesség szempontjából tehát nincs tultermelés, de a fogyasztási tehetséggel nem áll arányban a jelenlegi termelés mérvé s a fokozott termelés a piac teltetését eredményezte.

Azonkívül tekintetbe veendő, hogy a tultermelés fogalma csak a világ összes gabonatermelésével szemben tartható fent, mivel egyes országok, így nevezetesen Közép-Európa összes államai, monarchiáikat is beleértve, nem, vagy alig termelnek annyi gabonát, mint amennyit fogyasztanak.

Ezeknél tehát termelési hiánynyal állunk szemben, s ha ezek az államok saját gabonájukra lennének utalva, régen inségárakkal kellene küzdenünk.

A tultermelés színhelye tehát egyrészt a tőlünk keletre eső országok közül különösen Oroszország és Románia, másrészt a tengerentúli országok közül Észak-Amerika, Kelet-India, Brit-Ausztrália, melyekhez újabban Argentína csatlakozott.

Ezen államok terméskélesége árasztja el piacainkat és amíg ezen gabona beözönlésének hathatós gátat vetni nem sikerül, addig igazságos, az az a termelési költséggel helyes arányban álló gabonaárak után hiába sopánkodunk.

Egyszerre a tábornok megállott s hevesen írt hátra a kezével Kancsónak.

Eppen fordult az ut s az erdészszegédnek előre kellett mennie, hogy meglássa, mi az az érdekes dolog, a mi a méltóságos urat úgy felizgatta.

Egy felséges hatos bak állott a füvel benőtt út közepén, alig hatvan lépésnyire a vadászoktól. Fejét magasra tartotta s meglátszott rajta, hogy nagyon gyanakszik.

Kancsós villámgyorsan kapta vissza magát s a szenvedélyes vadász türelmetlenségével sugta a tábornoknak: löni! löni!

Generál Kriegsdonnervetter arzához emelte a puskáját s a következő pillanatban nagyot pukkant a fegyver.

Kancsós előre rohant. A bak sehol sem volt. A tábornok mindazonáltal üvöltöni kezdett: megvan! megvan! És töle telhetőleg futott arra a helyre, a hol az imént a remek vad állott.

Utközben kiesett valami a zsebéből s nagyot nyekkent. Guzman volt. A bak- arasznyi taxli szörnyen megilletődve loholt gazdájá után s hátra-hátra pislogott, hogy vajjon nem jön-e Kancsós a kulaacsával.

— Such, Guzman, such, — biztatta a méltóságos ur és maga is be-berohant a bokrok közé, ahol a bakot már kimulva sejtette.

Kancsós komoran állott azon a helyen, hola az imént. Egy lépést se tett az őzbak

után. A tábornok leverten kullogott vissza és egyre csak Guzmant szidta.

— Du Kerl, du, wart nur! Látd Kancsós, hogy szégyelsz magát? nem megelleli az őzt, du Vagabund!

Annyi bizonyos, hogy a remek „schweisz-hund“ semmit sem törődött a vadászat gyönyörével; ellenben Kancsóst határozottan kerülni iparkodott. Mit volt mit tenni, a tábornok fülön csipte s visszadugta a kabátja zsebébe.

Kancsós hazamenet is egész uton kinalgatta neki a pálinkásbutykost. A tábornok el nem tudta képzelni, mit riadozik annyit Guzman.

— Idegesen vagy aztat a dögöt ma, magyarázta a dolgot Kancsónak.

*

Délétán a juharosba ment ki a két Nimród.

Kancsós egy hosszú fűzavesszőt vitt magával erre a kirándulásra. Két lépésnyi távolságról csiklandozta vele a Guzman orrát. A taxli beleakart bujni a gazdájába.

— Nono, Guzi, maraczcz ottan esőndes; megint elroncz mindent, ha nem ügyes vagy.

A nap leáldozóban volt, mikor megérkeztek abba a hallgatag völgybe, ahol a csudás tizennégyes bika tartózkodott.

Egy régi vaddisznóleső ezölöpéptmény volt ott a sűrű berek szélén. Kancsós felvezette rá a tábornokot.

Bent, a rengeteg erdőben mély bugással kezdtek meg udvarlásukat a szarvasbikák.

Egy jókora tisztás volt itt a domb oldalon, az egész környék nemes vadja mind erre felé járt le a patakhöz, szomját oltani.

— A szarvasnak ott kell kijönnie annál a bükfánál. Ott vezet el a tehének csapása, — sugta Kancsós a vendég urnak.

Guzman kidugta az orrát, hogy ő is hallja. De meglátta Kancsós kezében a butykost s egyszerre elünt megint a mély kabátzsebbe.

A kezdődő őszi ragyogása már csak a dombtetőjén lévő fak sudarait érte. A hatalmas gerincz alatt minden abba a kellemes zöld homályba kezdett burkolózni, amely ezer változattal játszik s fokozatosan erősödik az erdő fái közt, mielőtt bealkonyodnék.

A magasban egy kánya ujjogott és otromba, nehézkes röpüléssel szelte keresztül a kék levegőt. Az erdő valamelyik magányos tölgyéről egy szürke varju indult neki nagy károgaással az égnék, s veszettül sikolozva vette üldözöbe az erős orvadarat.

A szarvasbikák erősebben bögték. A vaddisznó les fölött is megszólalt egy, mint a riadó kürt.

A tultermelés hívei tehát nem ölbe rakják kezeiket, hanem a baj gyökeres orvoslása céljából első sorban védelmet kérnek az olcsóbban termelt külföldi gabona ellen, ezt a védelmet pedig helyesen alkalmazott védvámok nyújtják az az oly, elég magasra szabott gabonavámok, melyek másféle machinációkkal u. m. őrlési engedéllyel beeresztett búzával, prémiumokkal és refakciókkal ki nem játszhatók.

Különben hasonló eredményre jut a felelősséget elvált írója is, amikor azt mondja, hogy Romániának 10 millió méter-mázsá fel sege van, hogy itt benn az árat a külföldi verseny nyomása szabja meg s amikor az őrlési engedéllyel való behozatalt végképpen eltörlni kívánja.

Ha tehát a külföldnek nem lenne a mi szükségletünket meghaladó gabonafeleslege, akkor bizony nem iparkodna azt a mi piacunkon minden áron elhelyezni, amire éppen a tulságig fokozott termelés kényszeríti.

Ugy hiszem tehát, hogy a nemzetközi gazdasági kongresszus nemcsak nem vét érdekeink ellen, ha a tultermelés létét, vagy ha jobban tetszik, az exportállamok fokozott termeléséből eredő versenyt elismeri, hanem ellenkezőleg sokkal nagyobbát vétkezne, ha a tultermelés nem létező fantómnak deklarálná, mint ezt sokan teszik, mert ez által kezéből kiadná azt a fegyvert, melyet az agrárválság gyökeres orvoslása érdekében okvetlenül alkalmaznunk kell s mely hathatós védvámok alkalmazásában áll.

A védvámoktól várhatjuk első sorban, hogy a védett államokban a gabona ára emelkedni fog s hogy az exportáló külföld az ott süllyedő árak következtében gabonatermelését le fogja szállítani.

De ha nincs tultermelés, ha mint ezt említett cikk írója s mások kimutatják a külföld feleslege Közép-Európa hiányát fedezni nem képes, — akkor a legnagyobb vétek lenne védvámokat alkalmazni, hisz az éhínségre vezethetne, pedig ettől most jó távol vagyunk.

Ime! Ily ferde irányba terelődik ez a fontos kérdés, ha ezt egyoldalúan bíráljuk.

Különben ezikkiró statisztikai alapon kimutathatni véli, hogy tultermelés nincs, mert ez idén 3555 millió méter-mázsá búzával kevesebb termelt, mint a mennyi a szükséglet.

Kancsós rátette a kezét a tábornok vállára.

— Vigyázzon, mondta, most már ne mocszanjon.

Egy csöppet sem lehetett belátni a domboldalt borító fák sűrűjébe, pedig alkalmasint érdemes lett volna.

Rövid idő óta nagy dolgok történhettek ott. Nehéz állatok robogása hallatszott; hol elindultak, hol megállottak; időnkint minden elesendesült, azután szinte váratlanul újra kezdődött a vándorlás, amelynek a lármája egyre közeledett.

Az öreg bükkfa alatt most egy sima fejű, mozgófülü nagy állat jelent meg. Egy vén szarvastehén. A tábornok felakarta a puskáját emelni, de Kancsós lepisszgte. Szerencsére az éber tehén figyelmét kikerülte ez a csekély hang.

Néhány percz mulva tele volt a tisztás szarvastehénnel. Kancsós már nyolczat olvasott meg, a mikor nagy esörtetéssel ugrott elő a bozótból egy karsu szép üsző, nyomában a szerelmes bikával.

A daliás férfierő tökéletes jelképe volt a hatalmas tüzennégyes egész termete. Nyakát barnás sörényként hosszú szőr borította; agancsa oly szélesen állott szét, mint két ki-tárt kar.

A tábornok ezélba vette a világ leg-szebb vajját s remegő kézzel sütötte el golyós expresszét.

séglet, — s azt hiszi, hogy ezen állításával az utolsó fegyvert is kivonta a tultermelés híveinek kezéből.

Ebben pedig nagyon esalódik, nemcsak azért, mert, mint ezikkiró maga is beismeri, a termelési statisztika adatai csak felületese-*becslés*en alapulnak s azért megbízhatatlanok, hanem főképpen azért, mert egy évnek a termése még nem határoz.

Tessék csak az utolsó két évtizedre visszatekinteni s ha elfogulatlan szemmel nézi a gabonaprodukezió alakulását, beismeri kénytelen, hogy a termelés nagyobb arányokban emelkedett, mint a fogyasztás s ez adta az első lökést az árak eséséhez. Csak mellékesen említem, hogy az „Evening corn trade List” szerint a világ búzatermése volt: 1884—87-ig 792, 1888—91-ig 817, 1891—95-ig 890 millió hektoliter.

Azonkívül tekintetbe veendő, hogy a nemzetközi gabonafogyasztás még ugy sem állapítható meg, mert ez a terméseredmények és árak szerint nagyon eltérően alakul. Ha olcsó a buza, többet fogyasztanak belőle, ha drága, más terményekkel, árpával, tengerivel, helyenkint zabbal, burgonyával, babbal stb. pótolják azt.

Tekintettel arra tehát, hogy sem a termelés, sem a fogyasztás nagyságát pontosan nem ismerjük, le kell mondanunk annak lehetőségéről is, hogy a tultermelés kérdését statisztikai alapon megoldhassuk.

Végül ha a külföld tultermelését tagadjuk, ennek folytán a védvámokról lemondunk és a helyzet gyökeres megjavulását p. o. csak a határidőzlet rendszabályozásától vagy a valutareformtól várjuk, akkor oly végzetes hibát követünk el, mely a legrövidebb idő alatt halomra döntené az elért eredményeket.

Mert nem szabad elfelejtenünk, hogy a gabonatermelés és forgalom technikájának mai fejlettsége mellett mi sem könnyebb, mint a világ gabonatermelését 10—20 s több százalékkal fokozni, csak az emelkedő árak tegyék azt lehetővé.

Ugy Észak-Amerikában, mint különösen Oroszországban és Argentiniában még óriási területek foghatók eke alá, a már eke alatt levő területeken pedig intenzívebb kezelés folytán a relatív termések még nagyon tetemesen fokozhatók.

Ha ennél fogva egyoldalú intézkedések,

Szinte kettős dörrenés hallatszott; mintha mind a két eső elsült volna, gyorsan, egymásután. Kancsós hátul majdnem ugyanabban a pillanatban lőtt, a mikor a méltóságos ur.

A hatalmas bika összeesett; a tehének riadozva rohantak vissza az erdőbe.

— Ni Kancsós, ni! kiáltott a generális, és önkívületben rohant le leshelyéről. Mikor a szarvashoz ért, a megtört szemü vad éppen utolsót rugott.

Ott feküdt erdeink királya mozdulatlanul a puha gyepen; még így halálában is utólérhetetlen szépségében.

General Kriegsdonnerwetter a kezét tördelte s egyre csak ezt hajtogatta: „Zu tumm! jajjaj, zu tumm!”

S a Kancsós nyakába borult.

— Látsz Kancsóm látsz, milyen vadászik én! kiáltotta felmagasztosulva, s örömeiben könnyek potyogtak a szeméből.

Kivette Guzmant a zsebéből s ráuszította aholt szarvasra.

A kis bitang végig szaladt a nagy bika kinyújtott hátulsó lábszárán s felkapaszkodott domboru derekára, ott elkezdt eszkölni.

— Ah, Kancsós, minő meglöttem ezt! Ne féljed Kancsós, kapod pipát, szepet!

Kancsós kivette pálinkás butykosát, ivott, azután megkínálta Guzmant.

nevezetesen a határidőzlet rendszabályozása vagy a bimetalizmus nemzetközi behozatala által — a mit bátran feltételezhetünk — magasabb árakat tényleg el lehetne érni, ez az állapot nem lenne, nem lehetne tartós, mert rövid idő alatt megint oly arányokat öltene a gabonatermelés, hogy a nagy kínálat az árakat megint a jelenlegi színvonalra szállítaná.

Mindezeknél fogva a jelenlegi uralkodó agrárválság gyökeres orvoslására, jobban mondva az igazságosabb gabonaárak elérésére az első feltétel, hogy Közép-Európa a külföld olcsó gabonájának beözönlése ellen hathatós védvámok által biztosítsák, még pedig ha csak lehetséges egységes alapon, ha ez pedig nem lehetséges, akkor monarchiánk feladata, különösen Románia és Oroszországgal szemben ezt a védelmet alkalmazni, sem kivitelre szüksége nincs, a beltermelés fedezi tehát rendszerint a szükségletet.

Másrészt azonban annak dacára, hogy a tultermelésben hiszünk, még sem tartjuk elegendőnek a védvámok alkalmazását, hanem feltétlenül szükségesnek ismerjük el azt, hogy a papíros búzával az árak rontásához oly nagy mértékben hozzájárult terminizlet oly irányban rendszabályoztassék, mint ez Németországban máris megtörtént. Szintugy általános feltételnek tekintjük, hogy a bimetalizmus nemzetközi behozatala által a pénz értéke és ezzel vétel ereje a normális színvonalra szállítsák, mert ennélkül igazságos árképződés nem is képzelhető.

Ha tehát a gabonaárak hanyatlásának okaival és ellenszereivel kizárólagosan foglalkozó nemzetközi gazdasági kongresszus ezt a kérdést a jelzett irányban oldaná meg és pedig:

1. A külföld tultermelése ellen megfelelő védvámrendszert.

2. A gabonakereskedelem kinövésének korlátozására a fiktív határidő üzlet megszüntetését és

3. Igazságosabb árképződés érdekében a kettős valuta helyreállítását hozza egyhangúlag javaslatba, és a középeurópai államok kormányait e tekintetben lehetőleg egyöntetű eljárások követésére bírnia sikerülne, — akkor bizton remélhető, hogy az agrárválság jelenlegi akut jellegét rövid idő alatt elvesztené, habár véglegesen akkor sem szűnne meg, minthogy előidézésénél még egyéb, itt bővebben ki nem fejthető okok is közre működnek.

Hensch Árpád.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Juhászatunk jelene és jövője.

I.

Δ A juhaknak nálunk az utolsó időkben az a sorsa, ami az elszegényedett, elzüllött rokonnak: nem szívesen beszélnek róla; pedig tudvalevőleg nagy hire és jelentősége volt hajdanában, különösen pedig a negyven-nyolcz előtt, midőn nem egy nagy uradalom tulajdonképpen jövedelme abból a pénzből állott, mi eladott gyapjuért folyt be a pénztárba.

A belterjesebbé vált üzem, mint Európaszerte ugyan nálunk is megszorította a juhtartást, de ezen folyamat aránylag sokkal későbbben ment itt végbe, mint Európa nyugatán. Hiszen juhállományunk 1851-től 1857-ig 107 millió darabról 113 millió darabra, 1870-ig pedig 15 millió darabra növekedett. 1880-ban ugyan számbeli hanyatlást mutat ki a statisztika, amennyiben akkor csak 93 millió darabot olvastak össze, de már 1884-ben az állomány ismét 10.594.771 darab volt, tehát az emelkedés 14%-ot tett.

Annak az 1884-es számszám 338%-nak jelezte, mint a jelenlegi értékünk tartották a tisztjei érte-
juhoz is, soraiban, lett ma, nemli fog-
kézen levő is csak
édes-keves

Sokaságát anna-
ezen ténye-
vesztette,
7.013.565
még fental-
irányban
állományba
még mind-
nak, hogy
nemmel h-
előreláthat-
káig, vagy s

Hazánk

nyesztés
figyelemre
ményeket
fel a mul-
nagy hát-
hogy e
utolsó idők-
csak néme-
kon haladt
tuli versen-

rüi még a-
ták volt
jaink árall-
rét, a teny-
már is érez-
sát a nem-
tőknek az
gyapju beh-
csán lábra-
kodásban. H-
ugyan, de
idővel a bir-
szemével ne-
mányunkat
experimenta-

komponálni
lefolyt évtiz-
metországba
kerültek.
kishitúség-
mely juhte-
böző sikert-
rakapott, s
akad valaki
ményt, hogy
tani és len-

De a h-
képesek kij-
kellő módon
elfogulatlan
gazdáink ha-
ják, hogy ju-
gyapjuárak
csökkenése.
legujabb idő-
nyújtott. G-
tendenciát
sodik feléig
igen jelentős
kezdett esni
elannyira, h-
számítván a
frtot képvisel-

1851—55 év
1856—60

Annál rohamosabb azonban a hanyatlás az 1884-iki összeírás óta, a mennyiben a számszerű csökkenés 3.581.206 darab, mi 33,8%-nak felel meg. De ennél nagyobb bajnak jelezhető az, hogy épp oly rohamosan, mint a létszám, hanyatlott a birka iránti érzékünk is. A nagybirtokosoknál még fenntartották magukat bizonyos tradíciók, ezek tisztjei érték a tenyésztést és értenek a gyapjuhoz is, — ellenben a középbirtokos osztály soraiban, a mint maga a birkatartás is ritka lett ma, a gyapjuismeret már csak történelmi fogalom inkább. A mi pedig a parasztkézen levő birkákat illeti, azokat mai nap is csak tartják, — de tenyésztésével bizony édes-keveset törődnek.

Sokan a juhállomány rohamos hanyatlását annak jeléül veszik, hogy hazánkban ezen tenyésztési ág jelentőségét teljesen elvesztette, megfelelőképpen arról, hogy az a 7.013.565 drb, mely állomány hazánkban még feltalálható, megérdemelné a helyesebb irányban való tenyésztést, feltűnő, hogy ezen állományból 3.624.879 drb vagyis 51,68% még mindig a közlegelőket járja, jeléül annak, hogy sok helyütt a juhok más állatnemmekkel helyettesíteni még nem lehetett és előreláthatólag még sokáig, vagy sohasem lehet.

Hazánk a juhtenyésztés terén amily figyelemre méltó eredményeket mutathatott fel a múltban, épp oly nagy hátrányára vált, hogy e tenyésztés az utolsó időkben teljesen csak német nyomdokokon haladt. A tengerentúli verseny hullámgyűrűi még alig fodorították volt hazai gyapjujaink állásának tükrét, a tenyésztés terén már is érezhettük hatását a német tenyésztőknek az ausztráliai gyapju behozatala kapcsán lábrakapott kapkodásban. Be nem vallva ugyan, de megszoktuk idővel a birkát a német szemével nézni és állományunkat mindazon experimentációkkal dekomponálni, amelyek a lefolyt évtizedekben Németországban a felszínre kerültek. Az általános kishitűséggel szemben, mely juhtenyésztő gazdáink közt a különböző sikertelen próbálgatások után lábrakapott, szinte merészségnek tetszik, ha akad valaki, aki nem adta még fel a reményt, hogy hazai juhtenyésztésünkön javítani és lendíteni lehet.

De a helyes utirányt csak úgy vagyunk képesek kijelölni, ha a hanyatlás kérdését kellő módon megvilágítjuk s ha annak okait elfogulatlanul vizsgáljuk. E tekintetben gazdáink hamar készek a felelettel; mondják, hogy juhtenyésztésünk megőlé betűje a gyapjuárak hanyatlása és juhhuskivitelünk csökkenése. A mi a gyapjuárt illeti, az a legújabb időkig valóban elég szomorú képet nyújtott. Gyapjukivitelünk bár emelkedő tendenciát mutat még a hatvanas évek második feléig és míg a hetvenes években is igen jelentékeny volt, annál rohamosabban kezdett esni a kilencvenes évektől kezdve, elannyira, hogy annak értéke 1894-ben (leszámítván a bevittelt) már csak 10 millió frtot képviselt. Volt ugyanis gyapjukivitelünk:

	átlagban	értékben
1851—55 években	77,500 q	17.903,000 frt
1856—60	113,500 q	26.137,000 „

	átlagos	értékben
1861—65	164,500 q	38.209,000 „
1867—70	135,000 q	38.105,000 „
1871—74	129,500 q	33.796,000 „
1884—88	117,345 q	15.138,504 „
1889—93	107,809 q	13.522,000 „
1894-ben	99,342 q	11.348,247 „

Megjegyzendő azonban, hogy a kivittel arányban a bevétel is csökkent, mely abban az időben, midőn a kivitel 38,2 millió forint értéket képviselt 14,2 millió forintot tett, míg az 1889—93 évi öt éves ciklusban csak valamivel többre rugott egy millió forintnál.

Ellenben juhkivitelünk képe bár a kedvező értékesítésnek újabb utját állják a francia kormányának saját tenyésztése érdekében fogantatott vexatörös védvamos intézkedései, valamint az élőjuhok szállításiainak aránylag drága díjtételei, — mégse mutatja azt a szomorú képet, mint azt általában hiszik. Az ötvenes években ugyanis juhbehozatalunk értéke általában meghaladta a kiviteli értéket, vagy csak kevéssel maradt megetté; úgy például 1851—55-ig behoztunk 157.200 drb juhot, illetve kecskét, bárányt, gödölyét 592.000 frt értékben, ellenben ki-

ennek a piacnak elvesztése mindazokra, a kik elsőrendű árut tudnak előállítani, kétségtelen veszteség. Midőn a veszély fenyegetett, hogy e piacot részben elveszítjük, fűtől-fától kezdtek követelni, hogy egye a juhust — jó magunkat kivéve. — Mentő horgonyul leginkább az a gondolat lebegett előttünk, hogy az osztrák-magyar hadsereg élelmezésénél az eddiginél nagyobb jelentőséget nyerhetne a juhhus-fogyasztás, és bizony nagyon zokon esett nekünk, mikor ismételt interpellációkra sem reagált eme kívánságainkra a hadügyminiszter.

De aki a kérdést objektíve tekinti, nem tagadhatja, hogy a juhhusnak a hadsereg élelmezésénél való nagyobb alkalmazásának több akadálya van s ezek között nem az a legkisebb, hogy nagyobb városaink közönsége az elsőrendű marhahúst oly drága áron vásárolja, hogy a levesnek való olcsóbb husminőséghez a katonai kincstár olyan olcsó árakon juthat, melyekkel legalább a jobb minőségű juhhus eredményesen versenyezni nem tud.

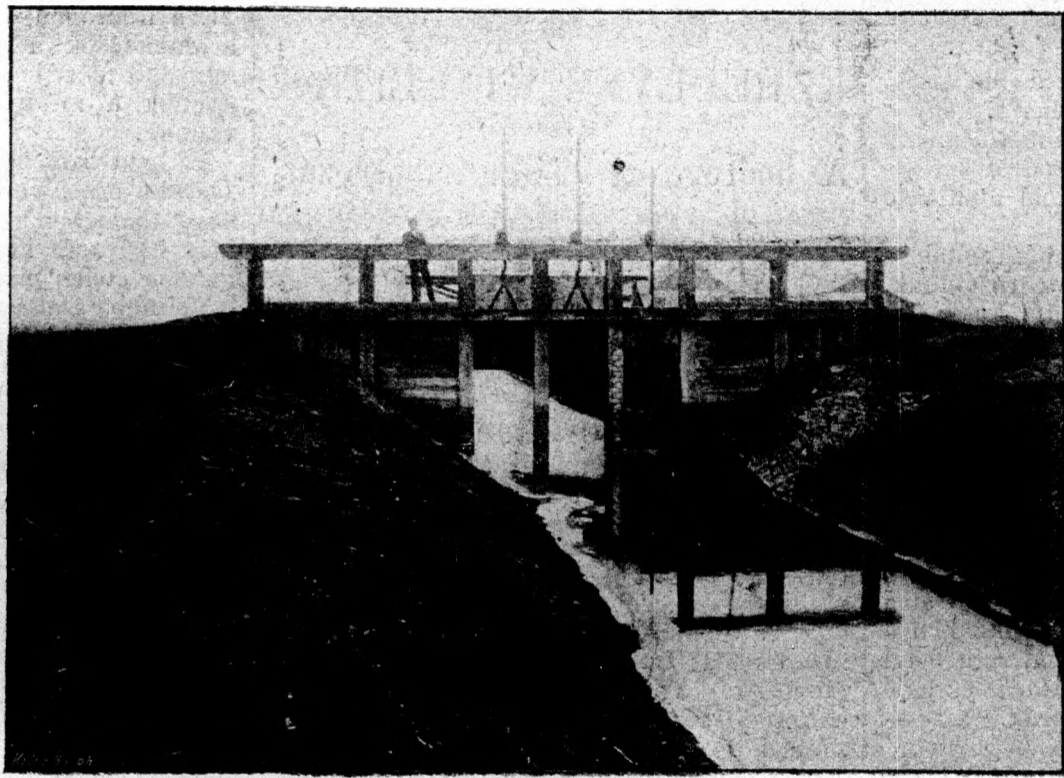
Egy másik körülmény, mely szintén általában kikerüli a közönség figyelmét az, hogy a juhhus minősége közt általában véve

nincs meg az a fokozatos árkülönbség, ami meg van más husféléknél, szóval a harmadrendű juhhus aránylag drágább, mint a hasonló minőségű marhahús. Katonák kifogásolják azt is, hogy a juhhus adagokban nem darabolható fel oly előnyösen, mint a marhahús és hogy meghidegelve kellemetlen íz vesz fel, amelytől a katonák hamar megundorodnak. De midőn ezt felsorolom, nem azt akarom mondani juh-tenyésztőinknek, hogy lasciate ogni speranza, sőt ellenkezőleg, kíváncsnak tartom, hogy a juhhus fogyasztás érdekében szélesebb körű mozgalom indíttassék, hogy ez a háztartásokban is azt a helyet elfoglalja nálunk is, amelyet elfoglal egyebütt. E tekintetben a juhtartó gazdaközönség tevékenységének két irány-

ban kell megindulnia. Az első kérdés az, miként lehetne a juhust a fogyasztónak olcsóbban juttatni? A juhokat vasutaink aránylag drágábban szállítják, mint a szarvasmárhát, úgy, hogy valamelyik Budapestre vagy Bécsbe irányuló birkaszállítmány élő-súlyának egy métermázsája többbe kerül, mint a szarvasmarha szállítmányé. Semmi lehetetlenséget sem látok abban, hogy közgazdasági szempontokból tarifamérséklés eszközöltessék ki.)*

Drágábbá teszi továbbá a juhust a mostani közvetítés, miért is hálás feladatot teljesítené a Vásárcsarnokot Ellátó Szövetkezet, ha munkaprogramjába a juh- és bárányhúsok közvetlenül a termelőtől való szállítását felvenné, gondoskodván arról is,

*) Békés-Csabáról Bécsbe egy szarvasmarhával megrakodott waggon szállítási díja 59 frt, hasonló nagyságú waggonba, a melybe 5400 kg. súlyú szarvasmarha fér, legjobban esetben, 104 juhot szoríthatunk 4160 kg. súlyban; ennek a szállításáért azonban ugyanazon relációban 94 frtot kell fizetni, vagyis más szavakkal a szarvasmarhaszállítmánynál 100 kg. effektív súly kerül 1,09 frtba, a juhshállítmánynál 2,26 frtba. A különbség tehát a birka hátrányára 1,15 frt.

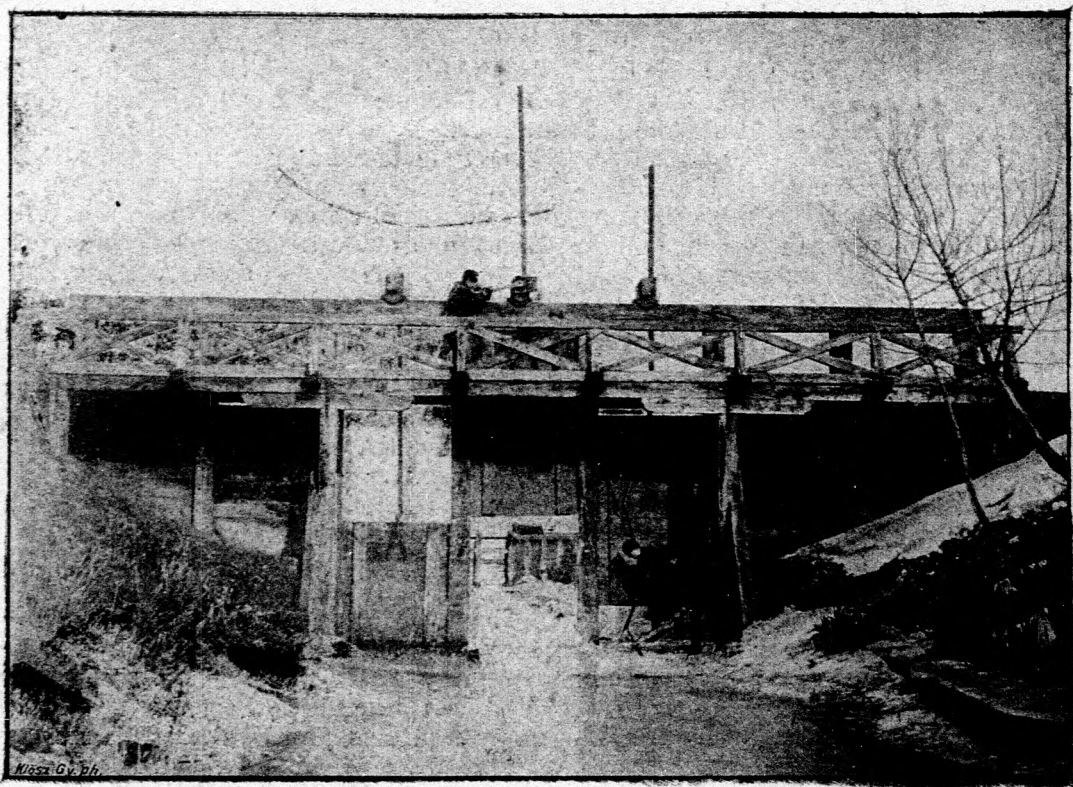

195. ábra. Rozvágyi tiltó.

vittünk 155.900 drbot, 536.000 frt értékben. Nagy emelkedést mutat a kivitel azóta, hogy annyi tenyésztőnk felhagyott a juhtartással és anyagát a mézárzséknak szánta. Ennek jórésze a külföldre vette útját; nevezetesen:

1884—1888-ig évi átlagban	231.222 drb
1889—1893-ig	234.993 „
1894. évben	390.920 „
1895. „	326.795 „

a mely kivitel értéke volt az 1884—88 évi időszakban átlag 3.295.823 frt 1889—93 „ „ 2.293.787 „ 1894-ben „ „ 3.619.442 „ Az 1889—93-iki átlag még azzal is öregbedik, ha figyelembe vesszük, hogy a kivitt élő juhok kimutatásában nem foglaltnak benne azok a juhok, melyek leölt állapotban vitettek ki. Így 1891-ben 194.748 drb élő juhon kívül, melyeknek értéke 1.889.688 forint volt, leölt állapotban még 164.721 drbot vittünk ki a párizsi La Vilette-i piacra, a juhbehozatalnak francziországi főemporiumába. Párizs az ő kétmilliónyi lakossága és annak nagy fizetőképessége mellett leginkább van abban a helyzetben, hogy az értékesebb juhust megvásárolhatja, tehát

186. ábra. Karesi tiltó.

hogyan az áru minősége kifogás alá ne essék, mit többi közt azzal lehetne elérni, hogy a gyapjutermelésre nem alkalmas merinóanyák Dovon kosokkal behágattatnának a keresztelési termékeknek mézszárszéki uton való értékesítésére.

Őseink ürühufogyasztó nép voltak, s hogy mi a juhustói annyira elszoktunk, annak okát aránylag drága volta, rossz minősége és helytelen előkészítésében kell keresnünk. Mindezekben azonban könnyű szerrel segíteni lehetne, mert hogy pl. nálunk a báránhus valóságos luxus-élelmiszerré vált, annak oka főleg a közvetítés drágaságában keresendő. S hogy juhhusunk gyapjuze és kellemetlen szaga ellen panaszkodnak, annak oka főleg a kivágás és kezelés visszas módja. Hiszem, hogy egyebet ne említsék, ott látjuk a leölt birkát bőrében lógni napokon át a mézszárszékekben! Szóval törekednünk kell a juhhusfogyasztást az ország határain belül is terjeszteni, mire nézve az olcsó ár és a jó minőség lesznek a legjobb uttorók.

Dr. Rodiczky Jenő.

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

A bodrogközi Tiszaszabályozás.

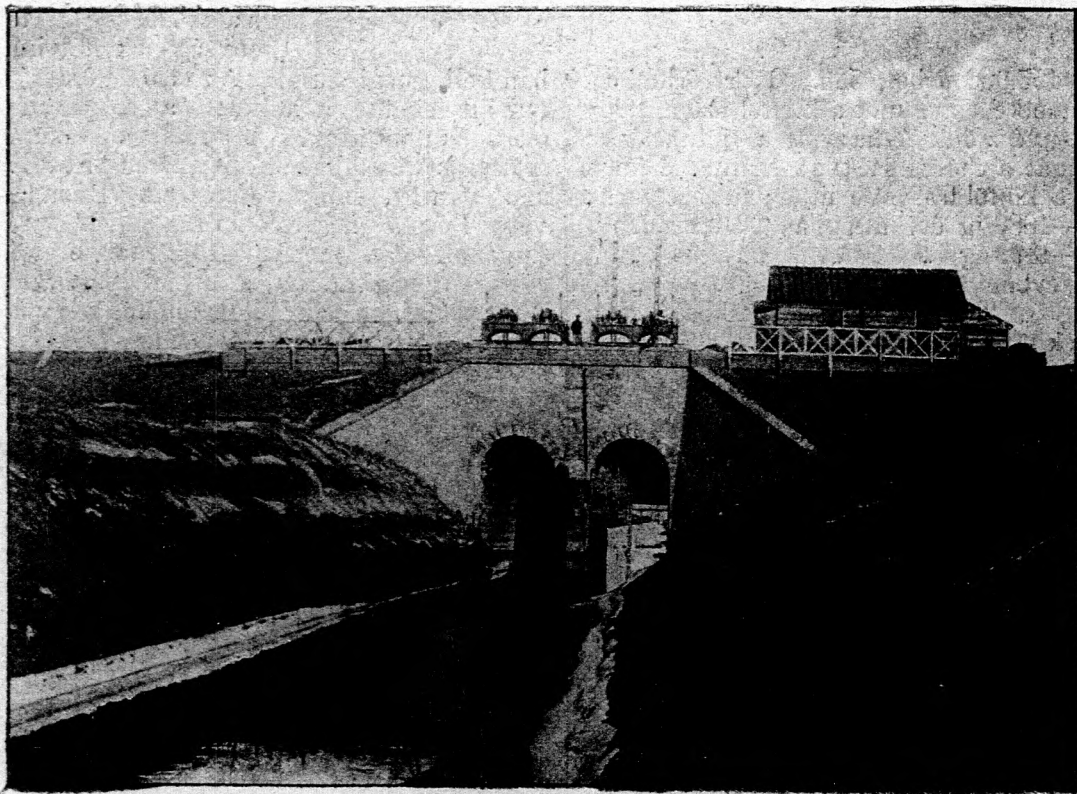
(Mailáth József gróf: A bodrogközi Tiszaszabályozó-Társulat monografiája. 1846—1896. Megjelent az országos ezredéves kiállítás alkalmából, Budapest.)

II.

Töltések és átmetszések.

Bodrogköz közvetlen földrajzi határai északról a Latorca folyó, keletről — délfelé húzódva, — a Tisza folyó, nyugatról — szintén délfelé húzódva — a Bodrog folyó, délről pedig a viss-kenézli keresztöltés és a magaslatok. Vizgyűjtő s illetőleg árterülete 171,800, *teherviselő területe pedig, mely a védtöltések által mentesítve van, 155,481 katasztrális hold.*

A védművek, melyeket a tiszaszabályozási társulat a lefolyt ötven év alatt emelt, többfélék. Vannak töltések, átmetszések, parterődtések, csatornák, zsilipek, tiltók, zárások és hidak.

197. ábra. Karádi zsilip (ársvi oldal).

A töltések a Tisza és Bodrog mentén akadályozzák az árt. A tiszai töltések összes hossza Csaptól a vissi bekapcsolásig, a közben levő magaslatokkal együtt, 82,972 méter, a magaslatok nélkül 79,241 m. Koronájuk 4 m. széles s 1 méterrel magasabb az ár-vízszinnél. A bodrogi töltések (ideértve a Tisze partját is) összes hossza, a latorcai töltésekkel és a közbeeső magaslatokkal együtt 101,570.5 m. lesz. Az eddig kiépített töltések hossza 75,975 m. Koronájuk 4 m. széles s egy méterrel magasabb az ár-vízszinnél.

Itt meg kell említenünk, hogy a Bodrog jobb partján egyáltalában nincsenek töltések s az ott elterülő mintegy 30,000 hold nagyságú nyílt ártér majdnem minden évben víz alá kerül. A balparti töltések Zemplénnél elhagyják a Bodrogot, hogy Tisze-töltések elnevezés alatt a Tisze-ér balpartját követhessék, a mely irányban aztán tovább fölfelé haladva, a leleszi határban fekvő Fejszés majorig vannak felépítve. Most tervezik ezen védvonal meghosszabbítását Csapig, hogy a Bodrogköz a Latorca kiöntései ellen is teljesen biztosítható legyen.

Ugy a tiszai, valamint a bodrogi töltéseken az egyes árvizek alkalmával több ízben voltak szakadások; a Tiszánál összesen 21, a Bodrognál csak két alkalommal. Ezek a szakadások a töltéseknek mindannyiszor nagyobb mérvű emeléseit és javításait igényelték, a melyek még ma is folyamatban vannak.

Igen sok gondot okoz különösen a Latorca szabályozása, mely a felső vidékről nagy tömegben érkező árvizeknek csak csekély hányadát képes továbbítani s így majd minden évben elönti a környéket. Eddig csak legfelsőbb szakasza, ez is csak részben van szabályozva, a mennyiben kiöntései ellen a beregmezei társulat erős védtöltéseket emelt.

A Tisza és a Bodrog folyók útját, az árvizek gyorsabb levezetése czéljából, a kanyarulatok átmetszése által rövidítették meg. Ilyen átmetszés a Tiszán Csaptól-Tokajig 33, a Bodrogon 16 van, négy átmetszés még hiányzik s a meglévők közül is néhány ki fog bővíttetni.

A Csaptól Tokajig teljesített 33 átvágás által a Tisza folyónak 171 kilométer hosszú eredeti pályája 84.1 kilométerrel lett megrövidítve. Az átvágások legnagyobb része az idők folytán mintegy anyamederré fejlődött s a folyó medrét mélyen beágyazta a földszin alá. A kétparti töltések 600—1500 m. távolságra vannak építve egymástól, úgy hogy azok között a Tisza kanyarjai helyet találnak. Magasságuk kezdetben átlag 2 m. volt, de az árvizek emelkedésével újból és újból emeltetvén és erősítetvén, ma már átlag 5 méterre emelkedett.

A Bodrog átvágásai még nincsenek mindenütt kiásva s a meglévő 12 átvágás is a csekély esési viszonyok és a kötött agyagos talaj miatt csak nagyon lassan képződnek.

Az átvágási munkálatok alkalmával a meder tisztántartására és a túléles kanyarulatok megszüntetésére fölötté kevés gondot fordítottak, ugyanazért már többször fordultak elő mederelfajulások és a töltéseket veszélyeztető partbeomlások, a melyeknek továbbterjedése ellen most különböző parterődtésekkel védekeznek.

Ilyen parterődtések vannak a Tisza mentén: Csapnál, Borda-Gorodnál, Csermelynél, Karádnál, Vencsellőnél és Kenézlőnél; a Bodrog mentén pedig: Radnál, a körtvélyesi Libellánál, Kis-Ujlaknál, Szomotornál, Bodrog-Szerdahelynél, Szöghnél és Alsó-Bereczkinél.

Ezen partvédműveknek kiépítési módja a folyók sajátos természetétől és a helyi viszonyoktól függ. A tiszai partvédművek építésénél fát, rőzsét, gerendákat és czölöpöket használnak. Legczélszerűbbek a berakott

galyas fű földdel bevédműve

Az dan állja voltak ké hagyni, több min rohamosa azokat s tása ezen igényelt kább bel delkezve, séné ne igen mély

A parterődti vizek lea már-már A medere a folyó h ton nagy iszaplerak nagyobb felépítése egészen moru olda tulsó olda

Haso partvédmű ugyanis a tak anyar bir, a me Igy törtér nál — ah

— örvény toztatva, mederelfaj zott gyök ződött ak s a kanya megakadv és a kany elősegített 1889. évi tak nagy töltések m védmű fel füzfaerdőt, 1000 köbr a viszonyo vényezés n gyobb m szükséges lefelé bizto addig is, r ássák.

Egész helyeken, leányvári vencsellői vknél; ez és sűrű fü

A boo követ és mível a kö hoz. Eddig védműveke karban va szomotori p keveset vá mutatkozta a kanyaru bővítették. helyi part tisztán köb megfelelő eddig holt

A boo ben nem s győződve, akadályozá is. Az első

galyas fűzfák és fűzfavesszők, a melyek földdel borítva kihajtanak, úgy hogy a partvédmű fölött idővel sűrű fűzesek keletkeznek.

Az eddig épített hét partvédmű szilárdan állja helyét s eddig csupán *Csap* fölött voltak kénytelenek a régi védvonalat elhagyni, miután ott a Tisza három év alatt több mint 150 m. széles előrészt elmosott s rohamosan közeledett a töltésekhez, hogy azokat aláomossa. A part további biztosítása ezen a hosszú vonalon nagy költséget igényelt volna; a töltéseket ennél fogva inkább belebektették, hogy kellő előtérrel rendelkezve, a partbiztosítások további kiépítésénél ne legyen szükséges a folyó medrébe igen mélyen behatolni.

A *kenézli* partvédmű egyike a legrégebbi parterődtéseknek. Építését az 1884. évi árvizek lepadása után kezdték, mikor a Tisza már-már alámosással fenyegette a töltéseket. A mederelfajulás akkor gyorsan fejlődött s a folyó homoru oldalán a mélységek folyton nagyobbodtak, míg a tulsó oldalon az iszaplerakódások földnyelv alakjában egyre nagyobb tétért foglaltak el. A parterődtés felépítése után három évvel a helyzet már egészen megváltozott. A veszélyeztetett homoru oldal beiszaposodott s a folyó sodra a tulsó oldalra lett átszorítva.

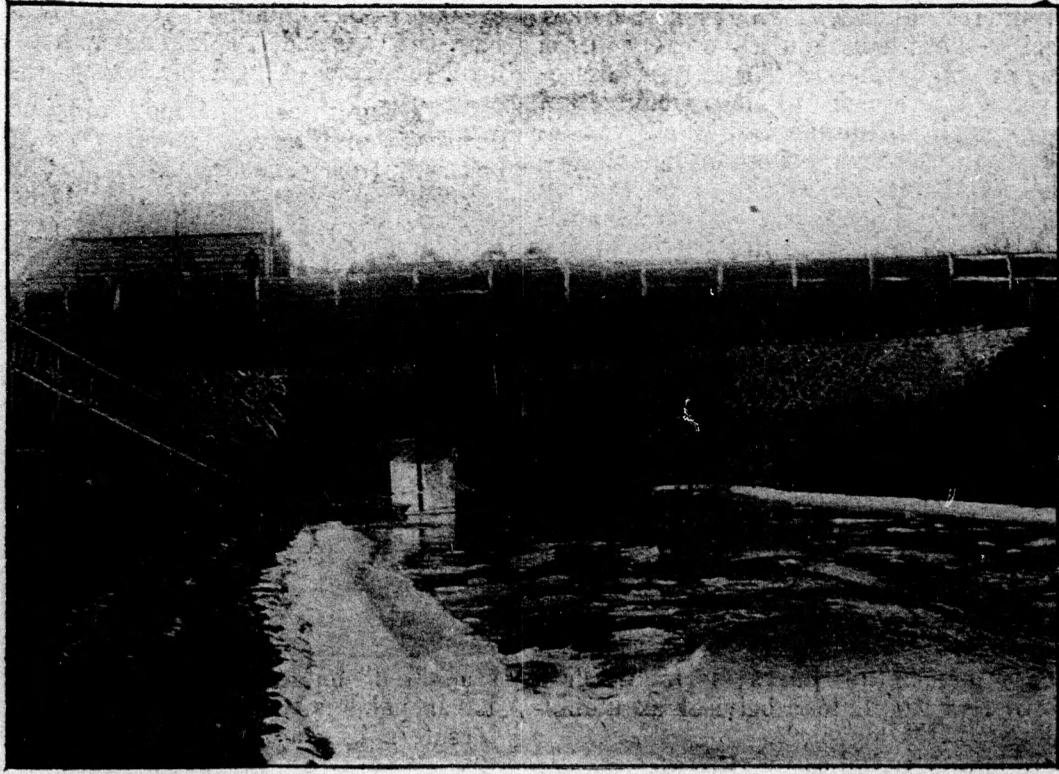
Hasonló volt az eset, mely a *csermelyi partvédmű* építésére adott okot. Csermelyen ugyanis a régi medret továbbra is meghagyták anyamedernek s noha éles kanyarulattal bír, a megfelelő átmetszést nem ásták ki. Így történt aztán, hogy az árvíz a kanyarnál — ahol sebessége hirtelen mecsökkent — örvényt képezett és sodrán folyvást változtatva, a homoru partot megtámadta. A mederelfajulást növelték az árvizek által hozott gyökéres fák és tuskók torlódásával képződött akadályok, melyek az átmetszés alatt s a kanyarulat alsó részén, a tulsó oldalon megakadva, duzzadást és iszapolást okoztak és a kanyarulatnak élesebbé való képződését elősegítették. A partbeomlások különösen az 1889. évi tavaszi árvizek lepadásakor okoztak nagy pusztításokat, amelyeknek a védőtöltések majdnem áldozatul is estek. A partvédmű felépítése után, a melyhez 50 hold fűzfaerdőt, 620 drb ezülpöt és foglalófát és 1000 köbméter terméskövet használtak fel, a viszonyok gyorsan megváltoztak. Az örvényezés megszűnt s a 0 víz alatti legnagyobb mélység csökkent. De azért még szükséges lesz ezeket a partokat tovább lefelé biztosítani, egészen a kanyarulat végéig, addig is, míg a kért új átmetszést ki nem ássák.

Egészen azonosak a viszonyok a többi helyeken, ugymint a *Csap* temetőnél, a *leányvári Borda-Gorondnál* s a *karádi és vencesellői határokon* emelt tiszai partvédműveknél; ezek is teljesen be vannak iszapolva és sűrű fűzesekkel benöve.

A *bodrogi partvédművek* építésénél több követ és kevesebb faanyagot használnak, mivel a kőbányák közel fekszenek a Bodroghoz. Eddig kilenc helyen építettek partvédműveket a Bodrognál, a melyek mind jó karban vannak. Egyik legjelentékenyebb a *szomotori parterődtés*, mely nyolcz év alatt keveset változott s csak az utóbbi években mutatkoztak ott nagyobb iszapolások mióta a kanyarulatnak megfelelő átmetszést kibővítették. Hatalmasan állja helyét a szerdahelyi partvédmű is, mely rakpartalakban és tisztán kőből van építve. Legutóbb ennek megfelelő átmetszését is kiásták s így az eddig holt meder kezd beiszapolódni.

Csatornák és zsilipek.

A bodrogi Tiszaszabályozás kezdetben nem számolt a belvizekkel. Meg volt győződve, hogy az árvizek betörésének megakadályozásával megszabadul a belvizektől is. Az első lecsapolási tervet ezéjja is az

198. ábra. Karádi zsilip (mentett oldal).

volt, hogy a töltésszakadásokon betóduló árvizeket zsilipek által vezessék le. Két első fazsilipjuket, melyeket a bodrogi töltéseken építettek, az árvíz csakhamar elsodorta. 1866-ban aztán egy új zsilipet építettek Viss község mellett — szádfalakkal körülvett betonlappal, három nagy fakapuval s egy berakható fakapuval — melyhez egy másik zsilip, az u. n. *Törökér* csatlakozott. Ezek a zsilipek ugyan megkönnyítették az 1878. évi töltésszakadások vizeinek levezetését, egészben véve azonban az összes belvizek levezetésére nem voltak alkalmasok.

A társulat csak a nyolczvanas években vette észre, hogy habár az árvíz a töltések által megvédett árterületet többé el nem önthette, a Bodroghoz mégis jelentékeny vízkárokat szenvedett, mert a belvizek több mint 70,000 holdnyi területet árasztottak el.

Igy folyamodott a társulat a csatornázás eszméjéhez. De ezen a téren is nagy nehézségek merültek föl. A belvizeknek nyílt csatornán leendő levezetéséről szó sem lehetett, mert a Bodroghoz mélyebben fekszik a

folyók árvízszinénél; a szivattyu-telepek alkalmazása pedig föltötte költséges lett volna. Elhatározták tehát, hogy a belvizeket zsilipeken vezetik le.

Mindenekelőtt az árvizek idején képződhető belvizmennyiséget kellett fölmérni s konstatálni, hogy a csapadék és egyéb vizek tározására alkalmas erek, mélyedések és tavak — mint víztartó medencék — milyen vízmennyiséget képesek befogadni. Beható vizsgálat után megállapították, hogy a csatornák által levezetendő belvizmennyiségre alkalmas vízgyűjtő terület 131.426 katasztrális hold, az árvizek idején képződhető belvizmennyiség pedig legfeljebb 45.000,000 köbméter lehet. A zsilipek és csatornák ennél fogva olyan méretekre voltak kiépítendőek, vizkárakat szenvedett, mert a belvizek több mint 70,000 holdnyi területet árasztottak el.

Az eredeti tervek szerint a *törökéri zsilip* lett volna hivatva az összes belvizek levezetésére. Miután azonban ez a zsilip másodpercenként csak 22.995 köbméter vizet volt képes továbbítani, a lecsapolásra

199. ábra. Csermelyi partvédekezést.

nem lehetett a zsilipet egymagában felhasználni, mert akkor a Bodrognak összes belvizei — hosszú utakon és csekély esési viszonyok mellett — a Törökérenél összegyűjtve, a Bodrognak esetleg kedvezőtlen vizállásai mellett, huzamosabb ideig vesztegeltek volna az ármentesített területen.

A tiszai töltések alsóbb szakaszaiban egy második zsilipet terveztek tehát, lehetőleg közel a folyóhoz s olyan helyen, a hol partbeomlásoktól nem tarthattak. Így épült fel a 42. számú átmetszés alatt s ettől 800 m. távolságra: a *karádi zsilip*. A zsilipet két agyagra alapozták, 2,3 m. vastag betonra. Két 3,5 m. széles nyílása be van boltozva és vaskapukkal elzárva. Magassága az alaptól a töltés koronájáig 12,83 m.

Ezenkívül, a tiszai és bodrogi zsilipeknek megfelelőleg, két főcsatornát építettek: a *bély-cséske-karádi és a bodrog-szerdahely-törökéri főcsatornát*, melyek a sárospatakarádi határvonalon kiásott 4 kilométer hosszú csatorna által egymással összeköttetésbe hozták, hogy olyan esetekben, amikor az egyik zsilip zárva tartatik, de a másik nyitva hagyható, a belvizek az utóbbihoz levezethetők legyenek.

A karádi zsiliphez csatlakozó *bélycséske-karádi főcsatorna* Bély községből indul ki és követve a természet által kijelölt utat, Dámóc, Lácza, Cséske és Ricsé községek határán át, a rozvágyi Pallagosa-tó közelében és a karádi tavak déli oldalán halad tovább lefelé és a bereczi határvonalon érkezik a zsiliphez. Cséskénél csatlakozik hozzá az *agárd-mokesa-cséskei csatorna* és a karádi tavak keleti oldalán a *Karcsa-csatorna*, mely az 56 kilométer hosszú Karcsa erében össze gyűlt vizeket hozza le.

A főcsatorna összes hossza 441 kilométer. Kiindulásánál 1 m. mély, 1 m. fenék szélességgel; az alsóbb részekben már 3,5 m. mély, 6,5 m. fenékszélességgel. A másodpercenként levezetendő vízmennyiség a csatorna kiindulási pontján 1,32 köbméter, a zsilipnél 16,17 köbméter.

A *törökéri főcsatorna* a bodrog-szerdahelyi nagyréti tó és a Katrontó felé elágazó két mellécsatornával veszi kezdetét, a melyek Karos felett egyesülnek és a Balázs-ér közelében, a karádi tavak északi oldalán haladnak lefelé. Csatlakozással az Alsótó felé elágazó és az összekötő csatornához, a melytől kezdve egyenes irányt követ, a sárospataki határon keresztül, a vissi határvonalon érkezik a törökéri zsiliphez.

E főcsatorna összes hossza 37,193 kilométer. A felsőbb részekben 1 m. mély, 1 m. fenékszélességgel; az alsóbb szakaszokban átlag 3,5 m. mély, 4 m. fenékszélességgel. A másodpercenként lefolyó víz a két csatorna egyesülésénél 4,3 köbméter, a törökéri zsilipnél 10,1 köbméter.

A két főcsatornán kívül más számos mellécsatorna közvetíti a belvizek levezetését. Ezek közül a *bély-cséske-karádi főcsatornába* ömlenek:

1. az *agárd-leányvári csatorna*, mely másodpercenként 1,82 köbméter vizet ad a főcsatornának, 8 kilométer hosszú és 1 m. fenékszélességgel bír;

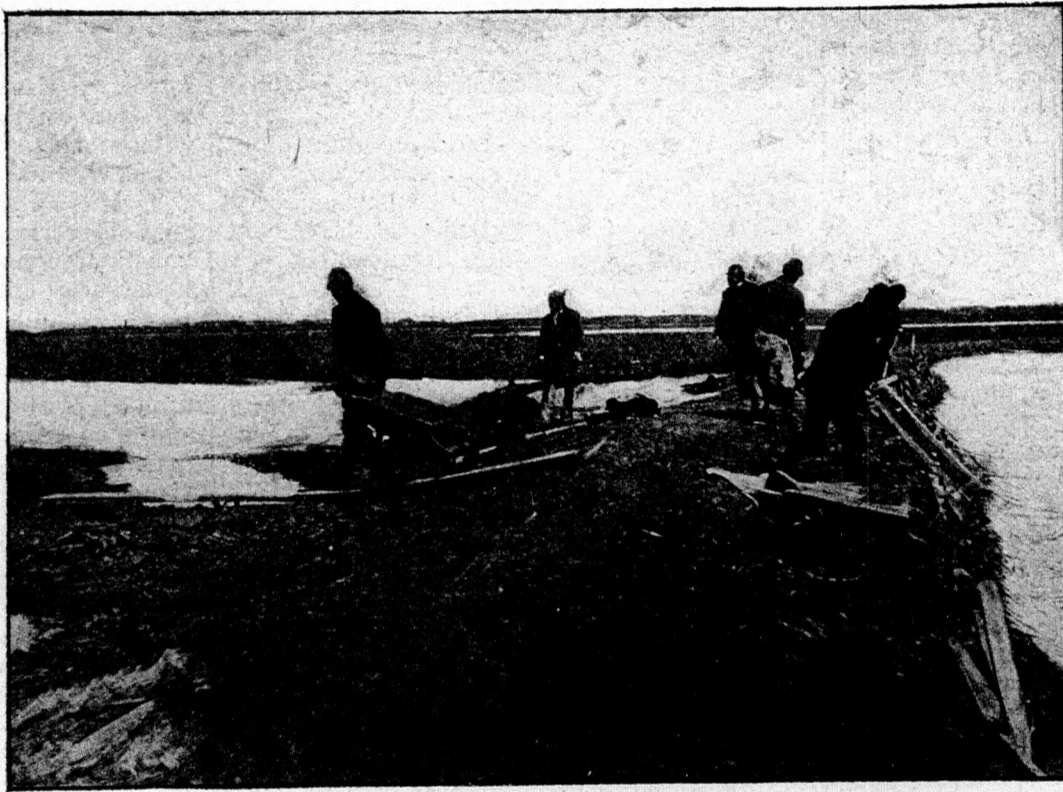
2. a *Karcsa-csatorna*, mely másodpercenként 4,692 köbméter vizet továbbítja a Karcsa-ér vizéből, 7,9 kilométer hosszú és 3 m. fenékszélességgel bír.

A Karcsa-csatorna mellékágai pedig: a *hamvasztói, piszkárosi, szentesi, geresi, és örösi csatornák* (hosszuk 6,7 kilométer, 2,5 m. fenékszélességgel), melyeknek vizeit ismét a *Karcsa-ér* veszi át, mely helyenkint 50 m. széles és 7 m. mély.

A törökéri főcsatornába ez idő szerint még csak egy mellécsatorna ömlik: a *katrontói csatorna*.

Ezeket kívül van még — mint említettük — a sárospataki határvonalon a két főcsatornát *összekötő csatorna*, melyhez a jelenleg már kiépített vajdácskafüzeséri csatornák csatlakoznak, a melyek Sárospatak felső határa és Vajdácskafüzes belvizeit vezetik le; hosszuk 18,6 kilométer, fenékszélességük 1 méter.

Elágazások vannak a törökéri főcsatornától a sárospataki határvonalon levő Kalló-tóig s a karádi határvonalon levő Alsó-tó, Szent-István-palástja-tó és a Detka-tótól mindkét főcsatornáig s a tárkányi határvonalon; építés

200. ábra. Védekezés.

alatt vannak pedig a *dobra-semjéni*, a *rozvágyi* és a *karcsa-felső-bereczi*-i csatornák.

Egyébként a Bodrognak minden nagyobb vízgyűjtő tó és mélyedés összeköttetésbe hozatott a csatornákkal.

A csatornák összes hossza, a csatornáknak használt vízvezető erekkel együtt, 183.400 méter; a kiásott föld pedig 1.671,076 köbméter.

Végül a már említett *törökéri és karádi* főzsilipeken kívül, nagyban hozzájárulnak a belvizek levezetéséhez:

1. a *kenézli vascőzsilip*, mely 1894-ben épült, 0,6 m. átmérővel, vasajtóval és beton-alappal;

2. a *fejcsészi csőzsilip*, mely 1890-ben épült a leleszi határvonalon, 0,5 m. átmérővel, vaselzáróval és beton-alappal;

3. a *bolyi csőzsilip*, mely 1895-ben épült;

4. a *királyhelmezi betonzsilip*, fakapuval és 1 m. nyílással.

A bereczi-i zsilip és a szivattyu-telep most vannak építés alatt.

Tiltók, zárások és hidak.

Arra a czélra, hogy a csatornáknak, a zsilipek elzárása idején szünetelhesen a víz-

folyás és a belvizek az egyes mélyedésekben és tavakban összegyűlhessenek, a Bodrognak Tiszaszabályozó Társulat megfelelő helyeken kisebb zsilipeket, vagyis úgynevezett tiltókat és zárásokat állított, melyekkel a csatornák elzárhatók. Ilyen tiltók és zárások vannak: 1. a *bély-cséske-karádi főcsatornán* a bélyi és sztrakóczyi zárások, a láczai, ricséi, gereséi, nagy-égési, garadkai és karádi tiltók; 2. a *bodrog-szerdahely-törökéri főcsatornán* az alsó-réti, katrontói, apácshomoki, árpáshomoki, esengőkuti és bálványosi tiltók; 3. az *összekötő csatornán* a felső és alsó tiltók; 4. a *Karcsa-csatornán* a Karcsa-tiltó és Dobrosnya zárás; 5. az *agárd-leányvári csatornán* a mokesai tiltó; 6. a *dobra-semjéni csatornán* a semjéni és csékei tiltók; végül 7. a *rozvágyi csatornán* a felső, középső és torkolati tiltók; összesen tehát 21 tiltó és 3 zárás.

A tiltók czélzerű elhelyezése egyike a legnehezebb feladatoknak s a helyzet sajátos viszonyaitól függ; a zárásoknál előálló vízszintkülönbségek kiszámításánál pedig a föld vízszinesése vétetett alapul, mely a Bodrognakban föltötte csekély.

De bár a csatornák kiépítése s a tiltók alkalmazása által tényleg sikerült a belvizek megosztása és szétfolyásuknak meggátolása és a csatornák az ár- vizek elmulása után elég gyorsan vezették el a medencékben tározott vizeket: a belvizek eltávolítása mindezen széleskörű és nagyméretű ármentesítési intézkedések dacára sem fog teljes sikerre vezetni, míg e czélra a társulat gőzszivattyukat nem fog alkalmazni.

Révy Géza Viktor, a társulat főmérnöke, ezen szivattyu-berendezésekre s a még szükséges csatornákra vonatkozólag egy terjedelmes memorandumot terjesztett a Társulat elé, mely nagy figyelmet érdemel. A memorandum, a Bodrognak sajátos viszonyaira való tekintettel, egy központi nagy szivattyutelep helyett legalább három kisebb szivattyutelep felállítását és a Karcsában összegyűlt nagy vizeknek egy külön csatornán való elvezetését javasolja. Szükségesnek tartja továbbá a karcsa-felső-bereczi főcsatornának mielőbb való kiásatását, a Karcsa-ér felső részének néhány átmetszéssel és tiltóval való szabályozását s még több kisebb szabású csatorna helyenkinti mélyítését, bővítését, töltéseinek megerősítését s az összes faszilipeknek betonzsilipekkel való felváltását. A szivattyutelepeket Felső-Bereczkin, Karádon és a Törökérenél, a zsilipeknél kívánna felállítani. Ezenkívül öt új zsilip felállítását ajánlja: Ricsén, Czigánd alatt, Felső-bereczi alatt, Karádon és a Törökérenél. A partvédműveket a töltések belebuzosításával kívánja biztosítani, hogy megfelelő előterük legyen s ez által a partalamosásoknak és partomlásoknak eleje vétessék.

Meg kell még említenünk, hogy a bodrognak Tiszaszabályozás a lefolyt félszázad alatt, vagyis 1846-tól 1896-ig bezárólag összesen 5.522.879 frt 96 krba került a társulatnak. Ebből évtizedek szerint kimutatva, a társulat elköltött:

1846—18
1856—18
1866—18
1876—18
1886—18

Még
a Bodrognak
adatai, an
illusztrálj
vagyonsor
tosságát s
eredménye
mindenütt

Ime,
1845—

Bodrognak

A lak

években 20

Termé

99,254 hold

46% szapo

Termé

években 5

hold, az ap

Az év

ján a föld

ben volt 17

73%-al nag

Végül

hasznos vo

betegedése

gedések pe

lottak alá.

Gróf Te

A „K
tették gróf
szerét, és a
lésének ber
állatokkal
ez alkalom

A töb
ságok apr
tábláin leg
földeket eg
eltüntetése
; az évek ho
tonos lefelé
alkotó és
kot és min
ben termő,
fekvő mivel

fenti okból
váltak. Ilye
megvolt aka
a felső teke
hatalmas te
mert minde
valóságos n
pl. a drassó
több száz h
lehetett terr
s két tuezat
ras folt a r
tette. Szaké
mentség az
volna. Enné
meg is indít
esővek kész
tővis és tar
váltókékek
az addig mi
földek kísér
legnagyobb
mélyen. A
esésű barázo
le is folyt a

1846—1855-ig	85,755	frt	59	krt
1856—1865-ig	1.295,471	"	14	"
1866—1875-ig	304,305	"	40	"
1876—1885-ig	2.253,329	"	90	"
1886—1895-ig	1.584,617	"	93	"

Még érdekesebbek ezen kimutatásnál a Bodrogköz közgazdasági állapotának számadatai, amelyek mindennél meggyőzőbben illusztrálják a Tiszaszabályozásnak a nemzeti vagyonsodás szempontjából való nagy fontosságát s azokat a mérhetetlen gazdasági eredményeket, melyek a szabályozásnak mindenütt nyomában jártak.

Ime, beszéljenek a statisztikai adatok: 1845-ben még csak 5307 ház volt a Bodrogközben, ma több van mint 8000.

A lakosság száma volt a negyvenes években 20,000, ma 43,796.

Termőföld volt az ötvenes években 99,254 hold, ma van 146,296 hold, a mi 46% szaporodásnak felel meg.

Terméketlen terület volt a hetvenes években 56,242 hold, ma alig van 10,000 hold, az apadás tehát 82%.

Az évi tiszta jövedelem, melynek alapján a földadót vetették ki, a hetvenes években volt 175,785 frt, ma ez a jövedelem 73%-al nagyobb, azaz 304,000 frton felül van.

Végül közegészségügyi szempontból is hasznos volt a szabályozás, mert az emberi betegedések 40%-ról 4%-ra, az állati betegedések pedig 10—15%-ról 1—1¹/₂%-ra szállottak alá.

Clair Vilmos,

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Krassay Jenő.

Gróf Teleki Arvéd vízhasználati berendezései.

A „Köztelek” 59 és 71 számában ismertettük gróf Teleki Arvéd gazdaságainak rendszerét, és azokban a gazdaságok növénytermelésének berendezését, valamint gépekkel és állatokkal való felszerelését. Kiegészítésül ez alkalommal még a következőket közöljük:

A többnyire nem rég tagosított gazdaságok apró parasztföldkeiből keletkezett tábláin legtöbb munkát kívánt a parasztföldeket egymástól elválasztó élőbarázdák eltüntetése; ezek, minden terület lejtős lévén az évek hosszú során át a barázdáknak folytonos lefelé vetése folytán meredek falakat alkotó és kőkénybokrokkal benőtt tarackot és mindenféle gyomot nagy mennyiségben termő, lejtőket képeztek; a közöttük fekvő mivelt területek viszont ugyancsak fenti okból mind megannyi lapályos teraszokká váltak. Ilyen módon az eső kellő lefolyása megvolt akadályozva és a felesleges víz a felső tekervényes földréteg alá huzódva hatalmas területeket tett hasznavehetetlenné, mert minden hóolvadás és nagyobb eső valóságos mocsárrá változtatta a földeket. Így pl. a drassói gazdaság egy északnak fekvő több száz holdas tábláján őszi gabonát alig lehetett termelni a föld nedvessége folytán, s két tuezat nádat is termő zsombékos mocsaras folt a rendszeres művelést lehetetlenné tette. Szakértői vélemény szerint az egyedüli mentés az egész terület alagesővezése lett volna. Ennélfogva az alagesőgyártás házilag meg is indított és igen jó minőségű pontos esővek készítették. Időközben azonban a tövis és taracktól megszabadított barázdák váltóképek segítségével el lettek tüntetve és az addig mindég vízszintes vonalban szántott földek kísérletkép többször egymásután a legnagyobb lejtő irányában műveltettek meg mélyen. A kísérlet jól sikerült: a víz a nagy esésű barázdák fenekére huzódott, és azokon le is folyt a patakig; az összes terület ma

bármely növényt jól megterem s a mocsaras foltokon keresztül jár a vető-, kaszáló-, aratógép és a megrakott szekér. A kívánt eredmény minden nagyobb költség nélkül el lett érve és több mint 10,000 frt volt megtakarítható. Az elkészült alagesővek tényleges források összefogására használtatnak és ilyen uton a drassói uradalom területén két ivóvizvezeték és egy itató létesített, melyek egyszersmind ca. 8 hold hasznavehetetlen területből első osztályú szántóföldet teremtettek. Az egyik alagesővezés egy 40,000 liter tartalmu betonmedencébe vezet a 4¹/₂ méter mélyen fekvő homokrétegből összefogott perccenként 35 liter vizet; és onnan 1,300 méter horganyozott vascsövön át jut az igen jó ivóvíz a kastély és melléképületeinek ca. 20 csapjába.

Ezen vezeték összes költsége 5000 frt volt. A másik vízvezeték 150 m. hosszú vascsöveken át vezet a gazdasági udvarba; költsége 5 hold alagesővezésével együtt 450 frt volt. Az itató vízvezeték három a legelőn levő forrást fog fel tölgyfamedencében, honnan a perccenként 8 liternyi kristálytiszta víz, ötven folyó méter vályun át folyik folytonosan, noha többnyire 3—400 szarvasmarha veszi igénybe háromszor napjában, Költsége ca. 2 hold vízmentesítésével együtt 250 frt volt. Ilyen itató vízvezeték készült még a járai, faragói, és tanesi gazdaságokban egyenként 100—200 frt költséggel s mind jól működnek. Legsikerültebb azonban a sárdi gazdaság vízvezetéke, mely egy teljes száraz völgy fenekén azon a priori feltevésből kiindulva létesített, hogy a körülfekvő hegyoldalak elegendő vizgyűjtőterülettel bírnak arra, hogy a gazdaság ujabban épült külső tanáját vízzel ellássa. A víz 2¹/₂—3 méter mélységben tényleg megis találtatott és néhány száz méternyi csővezetékkel át egy 20,000 liter tartalmu földalatti tölgyfa medencébe vezetett be; perccenként 5 liternyi vizet ad és gyakran vétetik igénybe a régi gazdasági udvar által is, hol szárazság idején a kutak kiapadnak. Az előállítási költség 500 frtba került.

A nagyobb tömegű patakvizeket illetőleg első sorban az árvízvédelmi intézkedések fontosak. Szerencsére lakházak, majorok védelmére sehol sem volt szükség gondolni. Fontos kérdést képezett azonban a völgyek fenekét elfoglaló rétek védelme; nehéz kérdés ez, melyet teljesen megoldani nem is lehet, mivel hirtelen keletkező felhőszakadások gyakran a völgy egész szélességén hömpölygetik végig hullámaikat; mindazonáltal szükséges volt a réteket is védőtöltesekkel ellátni, nehogy a renden álló vagy boglyákba gyűjtött szénát minden közepes esőzés eliszapolja, vagy részben el is vigye, mint a hogy ez régebben minden másodharmad évben megtörtént. A drassói uradalom rétején sikerült a kis és közép árvíz ellen való védelmet összekapcsolni a patakok medrének rendezésével, a tulságos nedvességben szenvedő rétek lecsapolásával és egyidejűleg a terep hajlásának megfelelő öntözés berendezésével. A tulságos nedvességet le kellett vezetni; mert a ca. 180 kat. hold területű réteknél legnagyobb részben durva és savanyu szénát termelt; a lecsapolással karöltve kellett járnia az öntözés berendezésének, mert a vízszínek hirtelen való süllyesztése azonnal káros hatással volt a szénamennyiségére nézve.

Az öntözésnek gyors berendezésére kedvezőleg hatott a terep olyan lépcsőzetes alakulása, mely 5—6 holdas, sőt egy 23 holdas táblán lehetővé teszi az árasztás által való öntözést, az öntözési módok legegyszerűbbikét. A lépcsőzetesen egymás alatt fekvő táblák között kisebb-nagyobb rétterületek vannak, melyeket nagyobb esésük miatt tulságosan kis árasztott parcellákra kellett volna felosztani, ezeken több helyen eser-

gedezettési rendszer alkalmaztatott és a mennyiben ennek segítségével az ember teljesen hatalmában tartja a víz eloszlását — habár aránytalanul több munkával és figyelemmel — az eredmény a sarjunál többnyire esergedezettés javára billenti a mérleget; viszont a szénatermésnél az árasztott rétek tűnnek ki a termés mennyiségével, mi főképp annak tulajdonítható, hogy a hó olvadása és a tavaszi esőzések alkalmával lefutó zavaros vizek mindig az árasztott réteken pihentetnek meg s így nagy mennyiségű termékeny iszapot hagynak hátra a réten. Így pl. a fentemlített 23 holdas árasztott réte felületének magassága 3 év alatt több mint 8 centiméterrel emelkedett, ezen rétvizet munkálatoknál 26,000 köbméter föld mozgósított és az összes költség a műtrágyákkal együtt 4800 frtot tett ki.

A munkálatok legkézzelfoghatóbb eredménye az előbb savanyu nádas szénának most édessé váló változása és az alopecurus pratensis, festuca pratensis, poa pratensis, agrostis stolonifera fűfajok, a fehér és svéd herefajok nagymértékű elszaporodása ennek dacára a kaszált mennyiség évről-évre növekedik és a közel vidéken fekvő nem öntözött réteket 40—60%-al felülmulja. Továbbá lehetővé vált egynémely, öntözött vízzel nehezen elérhető rétet kitünő luczernássá alakítani, mi igen nagy nyereség, mert ezen luczernások 5—6-szor kaszálhatók, míg a rétek legdusabbjai is csak háromszor; és minden kaszálása a luczernának több tömeget szolgáltat a réténél.

A víz erejének ipari célra való felhasználására épp most van befejező félben a drassói uradalom koncezi gazdaságában egy vizimű, mely egyelőre vámörlésre berendezendő malmot lesz hivatva üzemben tartani. A feladat meglehetősen nehéz, mit az is bizonyít, hogy a felhasználandó „Székás” patakon teljes hosszában sehol sem található semminemű vízhasználat. Ennek oka főképp abban rejlik, hogy a patak aránylag igen keves vízzel bír, másrészt partjai nagyon magasak (4—5 méter) és a víz széles lapályon kanyarogván a Tisza módjára, esése is csekély (kilométerenként 2—2¹/₂ méter.)

Az 1892-ben befejezett tagosítás folytán Koncezián a Székás patak mindkét partja 2 kilométernyi hosszúságban gróf Teleki Arvéd birtokába jutván, közel fekvő eszme volt a víz élő erejének erőművi célra való felhasználása. A patak esési viszonyai és vízmennyisége tanulmányoztatott, kilométerenként ca. 2¹/₂ m. esés mutatkozott, a vízmennyiség ugyan nagyon változóknak bizonyult, de meglévő a lehetőség bizonyos mennyiségű vizet tárolni is, a mű kivételé annál érdekesebbnek mutatkozott mert így mintegy 70 k. holdnyi terület öntözhetővé is nyílt kilátás.

A vízjogi tárgyalás rendén, tekintettel a munka nehézségeire, öt évi építési engedély adatott. A földmunka jelen év tavaszán kezdetett meg, a leendő gát helyén és érdemleges része augusztus végén fejeztetett be. Az összes földmunka 12,000 köbméter tesz ki és a mélyebb részen 28 krajezárral, a csekélyebb részein 16 krajezárral számítva 2400 forintba került. Az árok fenékszélessége 1 m. 60 cm., hossza 1850 m., rézsűje 1:1.25. E szerint kezdetén a felső szélesség 9 m. Esése egyenletesen 40 cm. kilométerenként, a víz mp.-kénti sebessége 50—40 cm-re számítottatik.

Ezek alapján a malomnál elérhető esés kereken 5 métert tesz ki és egy 42"-es malomkőjárat hajtására ca. öt lóerő lévén szükséges, a hány hl. másodperccenkénti vízmennyiség fog a malomhoz jutni, annyi malomkő fog járhatni. A duzzasztás kb. 1 kilométernyire hat vissza s a meder szélessége 40 m. lévén minden centiméternyi duzzasztási magasság, melylyel a malomsatorna feneké

tekintélyét helyezte a nyilvánosság ítélőszéke elé, melyekkel szemben a gazdasági egyesületek tevékenysége ellen hangoztatott vádakat és kiesinylő nézetek lefegyverezve maradtak.

Mert aki e munkát végigolvassa, az meggyőződhetik arról, hogy a gazdasági egyesületeknek igenis mindig méltó szerep jutott ott, ahol kulturális haladás mutatkozik s ahol egészséges társadalmi mozgalmakról van szó; hogy a gazdasági egyesületekben a társadalom ereje öntudatra ébred és megnyilatkozásaiban irányokat jelöl — s hogy végre e kulturális intézmények mezőgazdasági fejlődésünk javára annyit áldoztak s áldoznak a nemzeti oltáron szellemi s anyagi erőből, amennyit egyetlen más társadalmi organum sem képes felmutatni. Azoknak az egyesületeknek, amelyek a multban annyi nagy hivatást teljesítettek, van még hivatásuk a jövőben is!

Alig tartjuk szükségesnek, hogy a művelt gazdaközönség előtt e könyvet olvasásra ajánljuk. Hiszen ez a mű tulajdonképpen nem egyéb, mint az egyéni tevékenységek, egyéni alkotások sorozata. Minden ismerősünk, a kit a tettek mezején láttunk, vagy akit ott tudunk a multban, találkozást ad e könyv lapjai között is, melynek minden sora a mezőgazdaság egy-egy bajnokának erényéért s nemes törekvéseért szolgáltat elismerést.

„A gazdasági egyesületek monográfiáját”, melynek bolti ára 10 korona, a IV. orsz. gazdakongresszusra jelentkezett tagok, az orsz. magyar gazdasági egyesület tagjai és a vidéki egyesületek tagjai titkárságuk útján öt koronáért rendelhetik meg a gazdasági egyesületek kiállítási irodájánál (Budapest, IX., Köztelek.) B. B.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

274. kérdés. Dunamenti birtokom legértékesebb részét néhány év óta nagyon mossa a víz, ennek folytán a szélén lévő vontató utat évről-évre beljebb tehát új területre helyeztetük át; az 1885. XXIII. törvényezikk 67-ik szakasza értelmében az újonnan mindig elfoglalt területért szolgálat fejében kártalanítás járna, de erről semmiféle hatóság tudni nem akar, kérdem, tartozik-e nekem azt kártalanítani valaki? ha igen, ki?

Hova fordulhatnék, hogy oly szakembert kaphassak, ki partvédekezési tervet készítené és a munkálatot esetleg vezetné? Budapest. X. Y.

Feleletek.

Felelet a 274. sz. kérdésre. A parti birtokosnak a vontató utat áthelyezése folytán nyújtandó kártalanítás iránt a vízjogi törvény 67. §-a határozott elvi kijelentést tartalmaz s a törvényjavaslat indokolásából azt is meg lehet állapítani, hogy a kártalanítás akkor is jár, ha a vontató utat a part beszakadása miatt kell beljebb helyezni. Annál hiányosabb azonban a törvény a kártalanításra kötelezettnek és az ezen speciális esetben követendő eljárásnak megjelölésében. Hogy a kártalanítást az állam köteles nyújtani, azt a törvény sehol sem mondja ki, de a dolog természetéből, a vízjogi törvény szelleméből és a hajózási ügy államilag szabályozott voltából másra nem lehet következtetni. A törvény 59. és 61. valamint 170. és 171. §§-ai részletesen megállapítják ugyan a kártalanítás módját, mértékét és az eljárás mikéntjét, a törvény indokolásából pedig az is kitűnik, hogy az új vontató utak czéljára elfoglalt területekért nyújtandó

kártalanítást is a vízjogi törvény elvei szerint és nem a kisajátítási törvény alapján kell megállapítani, de az említett törvényszakaszok mindenütt a magánosok részére engedélyezett vízművek létesítése alkalmával követendő kártalanítási eljárásról beszélnek és sehol sem emlékeznek meg azon esetről, midőn a vontató utak áthelyezése nem hatósági közbenjárással, hanem pusztán a tényleges használatbavétellel történik, midőn tehát a kártalanítás kérdése nem az engedélyezési eljárás folyamán merül fel, hanem midőn az igénybevetett parti terület tulajdonosa lép fel kezdeményezőleg.

A törvény ezen hiányai azonban korántsem szolgálhatnak okul ugyancsak magán a törvényen alapuló jogos igények mellőzésére. Ebből kiindulva mi azon nézetben vagyunk, hogy a kártalanítási eljárást a megfelelő helyszínről bemutatása és a kártalanítási összeg megjelölése mellett a közigazgatási hatóságnál kell kérni. Hogy a 156. §-szerint az alispánnál-e, avagy a 177. §-szerint a főszolgabírónál, a felett tán lehet vitatkozni, mert ez az ügy bizonyára kapcsolatos az új vontató ut kijelölésével is és így nagyon hasonlít az engedélyezéshez, más oldalról véve a dolgot meg nem engedélyezési ügy és így a főszolgabíró elé tartozik. Mi a magunk részéről az utóbbihoz fordulnánk, mert az ügyre a 177. §-t tartjuk alkalmazandónak s mert a törvény sehol sem mondja ki, hogy a főszolgabíró a kártalanítási kérdésben nem határozhatna, sőt a 170. §-mindig közigazgatási hatóságról s nem alispánról v. polgármesterről beszél.

A főszolgabíró tartozik a kérelemre tárgyalást tűzni, az államkincstárt a m. kir. fölyammérnökség útján megidézni s a kártalanítási összeget a 61. és 170. §§-okhoz képest megállapítani.

Ha a közigazgatási hatóságok a közbenjárást megtagadják, vagy elutasítólag határoznak, a 171. §. analógiájára a rendes bírósághoz kell fordulni jogsegélyért. Sz. F.

Gazdasági egyesületek.

Tenyészmárha-kiállítás. A Zemplén vármegyei gazdasági egyesület, kitzüött czéljához híven, a vármegye területén a marhatenyésztés emelésére minden évben díjazással egybekötött tenyészmárha-kiállítást rendez. Ez idén f. hó 7-én, Homonnán tartotta meg ezen kiállítást, amely az eddigieket, eredményben jóval fölülmulta. A kiállításra felhajtott 102 tehén 10 szópós borjuval, 1—2 éves és 3 éves üsző 149 drb., bika 6 drb., összesen 267 darab marha. Pénzbeli jutalomban ezek közül 43 darab részesült; díszoklevelet Saláta József göröginyei és Berkovics Bernát homonnai lakosok kaptak kitűnően gondozott teheneikért; míg gróf Andrássy Géza nagykemencei tenyészdeje jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést kapott. A bíráló-bizottság tagjai voltak; gróf Andrássy Sándor g. e. elnök, Kun Frigyes g. e. elnök, Lehoeczy Endre körelnök, Persenszky Lajos és Nyessy József. A négy évvel ezelőtt szintén Homonnán tartott díjjal egybekötött kiállítást összehasonlítván a mai napival: az ezen négy év alatt a g. e. által elhelyezett 46 db bika ivadékain, mely bikák tiszta vérű berni és kuhland-szimentháli keverékek, a haladás feltűnően kiváló. Mig négy évvel ezelőtt alig volt 2—3 jutalmazásra méltó marha a járás területén; ma már 43 kistenyésztő marháit részesültek díjazásban.

Tenyészlő-díjazás Mezőtúron. A jársz-nagykun-szolnokmegyei gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 6-án tartotta meg Mezőtúron a város és vidékének nagyérdelődése mellett a szokásos évi tenyészlő-díjazást. A díjazásra elővezettek 26 drb anyakanczát, ugyanannyi csikóval, 3 drb három

éves, 10 drb két éves, 7 drb egy éves kanezacsikót és 19 drb különböző koru mént, összesen 91 drb lovat és csikót.

A bíráló-bizottságban részt vettek. Gróf Szapáry György lötenyész-bizottsági elnök elnöklete alatt, Fülel József méneskari főhadnagy, Fudgyas Károly h. polgármester, Fülöp Ferencz, Nagy Sándor, Kádas Lajos, Szécsi Sándor földbirtokosok, V. Tóth Antal állatorvos és Szalay János gazd. egyleti titkár a lötenyésztestési bizottság előadója.

Díjat nyertek: Nagy István, Remek nevű 7 éves sárga kanezása Furiósó csikóval arany oklevelet, J. Tóth Mihály Czifra nevű 7 éves pej kanezása Makhetes csikóval, dr. Ugray Ferencz csoportos kiállításáért, Szücs P. Lajos Babér nevű 17 éves szürke kanezása, ezüst oklevelet, Dörgő Lajos Sármany nevű 9 éves kanezása „Eldelmi” csikóval bronz oklevelet, Kóródi János 9 éves pej kanezása „Thornbrock” csikóval 100 koronát, Szilágyi Sándor Villám nevű 9 éves pej kanezása „Furiósó” csikóval 80 koronát, Lévai Imre Csinos nevű 5 éves sárga kanezása „Furiósó” csikóval 50 koronát, S. Tóth Ferencz Kesely nevű 14 éves pej kanezása „Gidrán” csikóval 30 koronát.

Szilágyi Sándor 3 éves sötét pej kanezása Bachustól 60 koronát, Sallai Sándor 2 éves pej kanezása Kakuktól 40 koronát, Szücs P. Lajos 2 éves pej kanezása Furiósóttól 30 koronát, Bogdán Lajos 2 éves pej kanezása Csillagtól 20 koronát, Hegedüs Imre 2 éves pej kanezása Szatmártól ezüst oklevelet.

Szilágyi Sándor 1 éves sárga kanezása Khaliftól 40 koronát, Kóródi János 1 éves sárga kanezása Khaliftól 30 koronát, Tóth Ferencz 1 éves sárga kanezása Gidrántól 20 koronát.

A mének közül csupán Mészáros Lajos 1 éves sötét mézszürke ménje találatot díjazásra érdemesnek, s ez ezüst oklevelet kapott.

Az elővezetett anyag általában jó volt s különösen Szilágyi Sándor és Kóródi János törökszentmiklósi gazdák lovai voltak olyanok, melyek díszére válnak a népies lötenyésztesnek, még olyan megyében is, mint J.-N.-K.-Szolnokban, mely kollektívájával az ezredéves lökiállításán a népies tenyésztés első díját nyerte el.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
IV. országos gazdakongresszus. — Burgonyakiemelő-géppróba. — Gazdasági egyesületek monográfiái.	1307
A IV. országos gazdakongresszus 1896. szept. hó 4-én tartott ülése.	1307
Van-e tultermelés? Hensch Árpád.	1309
Tárca. Egy tábornok, a ki sir. Bársony István.	1308
Állattenyésztés.	
Juhászatunk jelene és jövője. Dr. Rodiczky J.	1310
Ezredéves kiállítás.	
A bodrogközi Tiszszabályozás. Clair Vilmos.	1312
Talajjavítás.	
Gróf Teleky Arvéd vízhasználati berendezései.	1315
Irodalom.	
Gazdasági egyesületek monográfiái.	1316
Levélszekrény.	1317
Gazdasági egyesületek.	1317
Vegyések.	1317
Kereskedelem, tőzsde.	1320
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül).	1321

Halálozás. Derzsényei Rókk Pál a borsodmegyei gazdasági egyesület volt elnöke, az O. M. G. E. év-díjas tagja, megbalt Sajó-Ládon.

Házasság. Mártonffy Bogdán dr. nagyváradi ügyvéd szeptember 9-én jegyet váltott Jakabffy Béla csanádmezei földbirtos leányával, Honkával.

Megbízás. A földmivvelésügyi miniszter Vadász Kálmán bánlakai lakost, Torontál vármegye bánlakai járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Eladó szőlővesszők bejelentése.

E cím alatt a „Köztelek” 71. számában közöltük, hogy a földmivvelésügyi miniszterium részéről egy Felhívás közzétételére kértünk fel, a melyben az illetékes ügyosztály a szőlőbirtokosokat arra hívja fel, hogy eladó szőlővessző-készletüket szeptember hó 1-éig jelentsék be azon kerület szőlőszeti és borászati felügyelőségénél, a melybe a vesszők termelési helye tartozik. Miután az ügyosztály — nem tudjuk mi okból — a felhívás közzétételével annyira megkésett, hogy a bejelentési határidőre egyetlen szőlőtermelő sem lett volna képes eladó szőlővessző-készletét bejelenteni, mert a „Felhívás” tartalmáról az érdekeltek már csak a bejelentési határidő lejártá után vehettek tudomást mi a Felhívás közzétételét feleslegesnek tartottuk, ellenben kifejtettük abbeli nézetünket, hogy ha a miniszteriumnak — a mint azt a „Felhívás”-ban hangsúlyozza is — az a célja, hogy ez uton megkönnyítse a termelőknek szőlővesszőjük értékesítését, akkor feltétlenül szükségesnek tartjuk a kellő időbeni intézkedést. Felszólalásunk nyomán egy helybeli napilap is tudomást vett a dologról s szintén éles bírálat tárgyává tette a miniszterium illetékes ügyosztályának eljárását. Az említett napilap ezen hírére „illetékes” helyről azon felvilágosítást nyerte, hogy a „Felhívásban” közölt terminus téves, a mennyiben nem 1-én, hanem 10-én jár le a bejelentés határideje. Szóvá tesszük az ügyet azon okból, mert a miniszterium többször említett ügyosztálya szükségesnek tartotta az idézett napilapban megjelent közlemény tartalmát helyreigazítani, ellenben feleslegesnek tartotta velünk is tudatni, akik tulajdonképpen először tettük szóvá az ügyet. Ha tényleg nyomdai hiba következtében csuszott be a bejelentési határidő lejártát jelző téves dátum (a miben nincs okunk kételkedni) az esetben ezt a szeptember hó 5-én megjelent lapunkban míg tudomására hozhattuk volna a gazdaközönségnek. Ez okból, de főleg azért is helyén való lett volna a tévedés korrekciója a „Köztelek”-ben is, mert egyrészt a napilapok közgazdasági rovatát az olvasó közönség tudvalevőleg nem kíséri nagy figyelemmel, de másrészt a „Köztelek” mint gazdasági szaklap speciell hivatott arra, hogy a gazdákat az őket érdeklő ügyekről tájékoztassa. Elvárjuk a földmivvelésügyi miniszterium illetékes ügyosztályától, hogy a jövőben a gazdákat érdeklő közleményeket első sorban a gazdasági szaklapokban fogja idejében közzétenni s az esetleges helyreigazításokat is azokban fogja megtenni.

II-ik magyar gazdatiszti kongresszus. A II-ik magyar gazdatiszti kongresszus, mely

dr. Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter védnöksége alatt f. év szeptember hó 24-én tartatik meg a kiállítási ünnepélyek nagy csarnokában két kérdéssel foglalkozik, ezek egyike a *gazdatiszti kvalifikáció megállapítása*. E kérdésre a következő határozati javaslatot fogják a rendező-bizottság elé véleményezés céljából terjeszteni: Gazdatiszti kvalifikációval az bir. 1. a ki a m. óvári gazd. akadémia vagy más hazai gazdasági tanintézetet végezte és oklevelet nyert. Külföldön nyert oklevél csak az esetben kvalifikál, ha bármely hazai gazdasági intézetünkön kiállott vizsga után a képesítés a vizsgáztató tanintézet tanári kara (igazgatója) által hitelesen igazoltatik és a földmivvelésügyi miniszter által elősmertetik. 2. A jelenlegi állapot tekintetbe vételével a multa nézve a fentebbi képzettség hiányában kvalifikálnak ösmertetik el azon gyakorlati gazdatiszt is, a ki 10 évi kifogástalanul eltöltött gyakorlatot igazolni képes és máskülönből kellő műveltség s intelligenciával bir, kimutatja, hogy legalább is 6 gimnásziális vagy realiskolát végzett. A kvalifikációra ily alapon jogosultak tartoznak magukat a fentebbi kivánalmaknak megfelelő igazoló okmányokkal ellátva a Magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületénél az elősmertetés és nyilvántartás szempontjából egy éven belül rendes tagokul felvéletni, okmányaikat bemutatni, mert a törvény életbe lépése után év mulva a multa hozott ezen kedvezmény megszűnik és azontul csak oklevél kvalifikál. 3. Allami, államhatalmi befolyás alatt lévő, továbbá egyházi, testületi, személyek, hitbizományok, köztörvényhatósági felügyelet alatt álló birtokokon a szakminiszteriumban gazdasági egyesületeknél és a közigazgatás államosításával rendszeresítendő gazdasági felügyelői állásokra, egyáltalán mindenütt, a hol a hivatal ellátása elméleti és gyakorlati felsőbb gazdasági szakösmertet igényel, kizárólag az első pontban minősített kvalifikált gazdatisztek alkalmazhatók. 4. A kongresszus által választandó nagyküldöttség által, melynek szószólója a magyar gazdatisztek és erdőtisztek orsz. egyesületének elnöke — kéressék fel a földmivvelésügyi miniszter, hogy a miniszterium kebelében a fentebbi egyesület elnöke, igazgatója, 6 választmányi tagja, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által kiküldött szintén 6 tag bevonásával, oly törvényjavaslatot dolgoztasson ki, és terjesztesse az országgyűlés elé, amely a volt földmivvelésügyi miniszternek az ország színe előtt az 1894-ik év január hó 27-én tartott országgyűlés alkalmával tett ígéretéhez képest, a gazdatisztek erkölcsi és anyagi érdekét az 1894-ik évi XII-ik törvényezikk keretén kívül egy különálló törvényjavaslatban méltassa. A gazdatiszti szolgálat rangfokozatának megállapítása — az előbbi kongresszusok által már elfogadott javaslatok figyelembe vételével — ezen javaslat 1., 2., 3. pontjában lefektetett kivánalmakat teljesen kifejezésre juttatja, azokat mielőbb törvényes erőre emeli. 2-ik kérdés: *A szolgálatadók és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvény útján való szabályozása.* Az ezen pontot illető határozati javaslat a következő: A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a gazdatisztek alkalmazásából eredő jogviszonyokat szolgálati szerződés szabályozza, mely törvény által megállapítandó korlátokon belül intézkedjék: 1. a felmondási időről, 2. a szolgálati viszony idő előtti megszűnésének eseteiről és következményeiről, 3. az időleges szolgálatképtelenséggel járó kölcsönös kötelezettségekről, 4. a gazdatiszt és családjának munkaképtelenség idején való ellátásáról. Az előadói javaslatok a rendező-bizottság legközelebbi ülésén fognak tárgyalatni, s annak jóváhagyásával vagy az előadó közreműködésével történt változta-

tásokkal a kongresszus elé terjeszteni. A kongresszusra való jelentkezés határideje f. hó 10-én lejárt, miután azonban még mindig tömegesek a jelentkezések, a rendező-bizottság elhatározta, hogy a jelentkezések határidejét f. hó 20-ig meghosszabbítja. Az ezután jelentkezőknek azonban már a vasuti kedvezményt nem biztosíthatja.

Baromfiállítás. A millenniumi baromfiállítás f. évi október hó 14-én nyílik meg. A bejelentési határidő szeptember hó végén jár le, eddig 131 kiállító jelentkezett mintegy 700 törzsbaromfival. Az 1885-ben rendezett nemzetközi baromfiállításon mindössze 118 kiállító vett részt 665 baromfitörzsszel; az ezredéves baromfiállítás tehát mindenestre nagyobb lesz az 1895. évinél, dacára annak, hogy az nemzetközi volt, míg a mostani — kivéve Bosznia és Hercegovina vendégkiállítását — a hazai tenyésztést fogja csupán bemutatni.

A határidőüzlet ellen. A tőzsde tulajdonosai ellen épp úgy mint nálunk, a külföldön is mindenütt erős mozgalom indult meg a különbséggel azonban, hogy ott már némi eredményeket is feltudnak mutatni, mi azonban még nem. Így Ausztriában a kormány a tőzsdeüzlet megadóztatása, de egyszerűsített korlátozási céljából, egy anketet hívott össze, melyen az austr. „Landwirthschaftliche Gesellschaft” is képviselve volt. Ezen az anketten, valamint egy később a nevezett gazdasági társaság által megtartott gyűlésen kimondatott, hogy „a mezőgazdaság kalamitásainak nagyobb része a tőzsdén üzött és a gabonaárak természetes fejlődése ellen irányított határidőüzlet következménye és hogy ezen *általagos* üzletet, tényleg azonban házárjátékot, be kell szüntetni.” Az osztrák gazdák ezen tőzsdeellenes állásfoglalása alkalmából egy helybeli, a tőzsde érdekei mellett küzdő napilap neki ront az osztrák gazdáknak is, a kik szerinte éppén úgy, mint a magyar gazdák „nem akarják” megérteni, hogy a börze csak a gazdák jóvoltáért fáradozik, hogy a tőzsde nem foly be a gabonaárak csökkentésére és hogy annak csak a tultermelés és a szállítási költségek jutányossága az oka. Igazán esodálatos, hogy a sok százezer magyar és osztrák s egyéb nemzetbeli gazdák között sincsen egyben sem annyi intelligencia, hogy a tőzsde embereinek okoskodásait megértené és annyi loyaltás, hogy azokat „akarná” megérteni! A tőzsde érdekeit képviselő idézett napilap, mely minél jobban közeledünk, a magyar kereskedelmi miniszter által összehívott anketet megtartásához, annál nagyobb erővel küzd a tőzsde érdekei mellett, végre a következő vallomást teszi: „Az effektív — áru csak akkor kapható olesón, ha bőség uralkodik — és drágán kell azt megfizetni, ha nem állanak kielégítő aratások és készletek rendelkezésre.” Ezzel aztán egyetértünk mi is teljesen! és nem is kívánunk egyebet, mint azt: hogy a *tényleges* árak kisebb-nagyobb kínálata és kisebb-nagyobb kereslete, vagyis a nagyobb árubőség és a nagyobb árusükséglet egyensúlyozza és állapítsa meg az árak értékét és csak azt nem kívánjuk, hogy abba egy harmadik arra nem hivatott faktor is beleszóljon és érvényesítse az ő romboló befolyását: t. i. a határidőüzlet és az ezen üzleteket gyakorló tőzsérek.

Emléklap Rovara Frigyes 25-éves jubileumának emlékére. K. Ruffy Pál gazdatiszti több ismert gazdasági író közreműködésével egy emléklappal lepte meg Rovara Frigyes urad. jószágkormányzót 25-éves szolgálati jubileuma alkalmából; K. Ruffy Pál az emléklap eladásából befolyó tiszta jövedelmet a *gazdatisztek nyugdíjalapja* javára szánta, s felkérte szerkesztőségünket, hogy őt a jó cél érdekében támogassuk és az eladás közvetítését elvállaljuk. Mi a nemes

ezért tek
lap terje
hogy azt
szerkeszt
bérmentv

Ösz

ter az 18
tandó fe
lyamra l
egyenkin
osztóndij
tama egy
kezdett
egyennél
mivvelésü
lyamra n
szetesen
megfelel
zők véte
gazdaság
tanintéze
ép és erő
és ezt há
zolja. A
a földmiv
előbb be

Mag

augusztu
nemzetkő
séget az
Adelmann
tarító.
kristály
arany ére
zeti színű
Prix et d
irattal —
oklevél
Uj-Szent
tes kiállít

Szö

gazdák —
és kitar
tásai elle
siker kor
hires szö
és budai
tönkrötet
szőlők h
nyát ter
gazdák
annyira
filloxera
csak min
az egész
sok má
ment, an
birtokos
mindjárt
keztek v
szerepet
egyesület
zére szo
elpusztul
feladatán
kiterjedé
melyben
féle szől
tagja, ho
tokat sze
ket látog
sikeres k
sikere ne
sérleti te
el a nem
sauvage é
már a ha
első évbe
fürtöket
váló min
hazai faj
mulják.
és ujját
egy 14 m
fajok, a

ezélt tekintve szívesen elvállaljuk az emléklap terjesztését s felkérjük gazdatársainkat, hogy azt minél számosabban rendeljék meg szerkesztőségünknek. Az emléklap ára 1 forint, bérmentve küldve 1 frt 5 kr.

Ösztöndíjak. A földmivelségi miniszter az 1896—97. tanévben Budapesten tartandó felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra 10 hallgatót vett fel s az illetőknek egyenkint 600 frt évi, illetőleg 50 frt havi ösztöndíjat engedélyezett. A tanfolyam tartama egy év s november hó elején veszi kezdetét. Minthogy a tanfolyamra a fenti 10 egyénnél több vehető fel ösztöndíjjal, a földmivelségi miniszter hajlandó ezen tanfolyamra még több egyént is felvenni, természetesen azok sorából, a kik a feltételeknek megfelelnek. A tanfolyamra csak oly pályázók vétetnek fel, a kik; 1. a magyarvári gazdasági akadémiát, vagy a hazai gazdasági tanintézetek valamelyikét jelesen végezték; 2. ép és erős testalkattal bírnak s egészségesek és ezt hatóság orvosi bizonyítvánnyal igazolják. A kellőleg felszerelt folyamodványok a földmivelségi m. kir. miniszterhez mielőbb benyújtandók.

Magyar méhésztudományi kiállítás. A július—augusztus hónapokban tartott párisi francia nemzetközi versenykiállításon kiváló dícsőséget aratott hazai méhészeink egyike. Adelman Károly új-szt.-annai polgári iskolai tanító, ki a nevezett versenyen kiállított kristály virágmézeiért a legelső díjjal: az arany érmmel és mellédíszszel, a francia nemzet színű szalagon. — „Un diplôme de Grand Prix et de médaille d'or avec Insigne” felirattal — lett kitüntetve. Az erről szóló diszoklevél a diszjelekkel e hó 5-én érkezett Uj-Szent-Anna előjárósága útján a díjnyertes kiállítóhoz.

Szőlők ujjaalakítása. A pozsonyi szőlősgazdák — mint ismeretes — nagy erélyvel és kitartással küzdenek a filloxera pusztításai ellen s ez igyekezetüket mindeddig siker koronázta. Mert míg az ország több híres szőlőtermő vidékeit, mint pl. a tokaji és budait a filloxera ugyszólván teljesen tönkretette s az ezelőtt oly szépen díszlő szőlők helyén ma csak kukoriczát és burgonyát termesztenek, addig a pozsonyi szőlősgazdák erélyes védekezés által szőlőiket annyira meg tudták védelmezni, hogy a filloxera által elpusztított és kiirtott terület csak mintegy 1/4 százalékot tesz ki. Hogy az egész szőlőterület itt is — mint sajnos sok más helyütt — teljesen tönkre nem ment, annak tulajdonítható, hogy a szőlőbirtokosok a baj elterjedését be nem várva, mindjárt kezdetben szénkénegezéssel igyekeztek védekezni, a mely védelemben kiváló szerepet játszott a pozsonyi szőlősgazdák egyesülete. Az egyesület nemcsak a védekezésre szorított, hanem egyszersmind az elpusztult szőlőterületek rekonstrukcióját is feladatául tűzte ki. Nevezetesen egy nagyobb kiterjedésű kísérleti szőlőtelepet létesített, a melyben amerikai alanyokra ojtatnak különféle szőlőfajok. Az egyesület több kiváló tagja, hogy az ujjaalepités körül tapasztalásokat szerezzen, több oly szőlőtermelő vidéket látogatott meg, a hol e tekintetben már sikeres kísérletek tettek; e fáradságuknak sikere nem is maradt el. Az egyesület kísérleti telepén igen szép eredményeket ért el a nemesített amerikai szőlővel, a *Riparia sauvage* és *Riparia portalis*-szal, a mely fajok már a harmadik évben (a nemesítés utáni első évben) a pozsonyi szőlőkben pompás fürtöket teremnek, oly mennyiségben és kiváló minőségben, hogy a versenyt bármely hazai fajával bátran kiállják, sőt felül is mulják. Az amerikai alanyokon tenyésztett és ujjaalepitett szőlők azonkívül még mintegy 14 nappal előbb is érnek, mint a hazai fajok, a mi szintén igen nagy előny. A

pozsonyi szőlősgazdák egyesületének ezen követésre méltó példájából látható, hogy kitartó szorgalommal és fáradságot nem kímélő tevékenységgel, hazai szőlőtermelésünk újból arra a színvonalra lesz emelhető, a melyen ezelőtt állott.

Földmivések a kiállításon. A kiállítás igazgatósága érdekes statisztikát állított össze arról, hogy az ország földmivesei közül hányan látogatták a kiállítást. Az elmúlt négy hónap alatt a földmivések számára összesen 41,525 jegyfüzetet állítottak ki. A jegyfüzetek árából a Magyar Allamvasutak igazgatóságának a vasuti költségeikért 125,074 forint 32 krajczárt fizettek. A földmivések által igénybe vett kiállítási jegyek száma 83,853. A szállásokra 83,760 jegyet adtak. A népkonyha szükségességét és jószágát bizonyítja, hogy 171,252 ebédet és vacsorát, összesen 256,878 adag ételt adtak a felrándulóknak. A földmivéseknek adott jegyfüzetekért 169,289 forint 97 krajczárt folyt be. Az őszi idő fokozza a felrándulók számát. Augusztusban magában a felrándulók száma nagyobb volt, mint az előző három hónapban együttvéve. Szeptemberben pedig még tömegesebb felrándulások várhatók, mert a jelentkezések jóval nagyobbak, mint augusztusban.

Bajor komló- és árpakiállítás. Nürnbergben az iparkiállítás kapcsolatban a német komlótermelő-egylet folyó évi október hó 1-től 4-ig bajor komló- és árpakiállítást rendez. A kiállítás a kitűzött díjakból itélve nagy arányban ígérkezik. A kiállított komlók díjazására 8—12 darab, 100, 60 és 40 márkás díjak vannak kitűzve, azonkívül arany, ezüstérmék és kiállítási elismerő oklevelek; az árpák díjazására 48 pénzdi van kitűzve, nevezetesen 16 darab 40 m., 16 darab 30 m. és 16 darab 15 márká értékben, ezenfelül 80 db elismerő oklevelet osztanak ki. A kiállításon bemutatandók: 1. kénezetlen komló, 2. bajor eredetű legalább 1 éves konzervált komló, 3. Bajorországban termelt különféle idei árpa, 4. gépek, eszközök, továbbá különféle a komló és árpa termelésénél és feldolgozásánál alkalmazásban levő szerek, végre tervrajzok, modellek, gyűjtemények, preparátumok stb. A kiállításon csakis bajorországi termelők vehetnek részt. Az O. M. G. E. kérdést intézett a nürnbergi kiállítás rendezőségéhez, hogy magyar produktumok is kiállíthatók e kedvező válasz esetén az O. M. G. E. egy nagyobb kollekczióval fog részt venni a kiállításon.

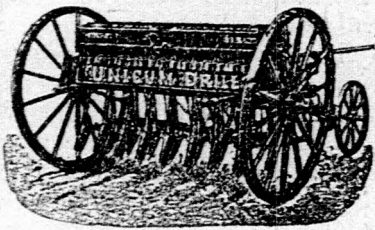
A Szamos szabályozása. A napokban létesült ismét egy az ország mezőgazdasági viszonyaira nagy befolyással bíró kulturális mű. Ugyanis a Szamos folyó Szegény-Matolcsi 23.5 kilométer hosszú szakaszát holt mederré változtatták át s helyette a 2 1/2 év alatt államköltségén készített 7640 méter hosszúságú új medret megnyitották. Az új meder költségei meghaladják az 1 1/2 millió forintot. Hogy a szatmári m. kir. mérnöki hivatal által létesített munkálatok mily nagy arányúak voltak, kitűnik abból, hogy az új meder készítésénél nem kevesebb mint egy millió köbméter földet ástak ki. A folyó két partján levő érdekelt községek u. m. Ökörítő, Győrtelek, Tunyog-Fülpös, Fülpös, Daróc és Géberjén azáltal, hogy újlag hatalmas töltéseket létesítettek és a folyónak régi medrét teljesen elzárták, fel lesznek mentve attól, hogy az eddigi mintegy 46 kilométer hosszú védgátat fentartsák és gondozzák, mert az új szabályozás által az árvizektől teljesen meg lesznek védve.

Állami szakértők felszámításainak felülvizsgálata. A kereskedelemügyi miniszter a marharakodó-állomásokon teljesített állatszempléknél eljáró állami szakértők felszámításainak megvizsgálása tárgyában folyó évi aug. hó 18-án alábbi rendeletet intézte valamennyi önálló igazgatással bíró hazai gőz-

mozdonyu vasúthoz és hajózási vállalatához: „F. évi márczius hó 24-én kelt körrendeletből kifolyólag kérdés merült fel az iránt, hogy az állatszempléknél eljáró állami szakértők felszámításai szintén átvizsgálandók-e, a mi nehézségekbe ütköznek, a mennyiben azok napi és fuvardíjai az állomásokon ismeretlenek. Ennek kapcsán félreértések kiküszöbölése céljából, illetve további intézkedés végett értesítem ezímet, hogy a marharakodó-állomások által, csak a törvényhatósági szakértők felszámításai vizsgálandók át, a mennyiben csak ezek vizsgálati díjai ismeretesek a vasuti állomások előtt, a kerületi állami szakértők (állatorvosok) felszámításai azonban vizsgálat alá nem vonandók, mivel azok átvizsgálását, illetve ellenőrzését a földmivelségi m. kir. miniszter magának tartotta fenn.

Magyarország külkereskedelmi forgalma 1896. július havában. Az országos m. kir. statisztikai hivatal által közzétett kimutatások szerint Magyarország behozatala a nemes fém- és ércpénzforgalomtól eltekintve 53.187 darabra és 2,942.350 métermázsára, kivitele pedig 576.841 darabra és 4,053.674 métermázsára rugott. A múlt év hasonló szakában a behozatal 21.396 darabot és 3,069.394 métermázsát, a kivitel ellenben 643.197 darabot és 3,182.346 métermázsát tett. Ezek szerint tehát a darabszám szerint kimutatott mennyiség folyó évben az előző évhez képest a behozatalnál 31.791 darabbal emelkedett, viszont a kivitelnél 66,356 darabbal csökkent. A súly szerint kimutatott mennyiségnél ellenben a behozatalnál mintegy 127 ezer métermázsányi csökkenés, a kivitelnél pedig 871 ezer métermázsányi emelkedés mutatkozik. *A folyó év első hét hónapjában* vagyis januártól—júliusig bezárólag behozatalunk 196.758 darabot és 20,092.679 métermázsát tett, kivitelünk pedig 2,296.557 darabra és 26,119.456 métermázsára rugott. Külkereskedelmi forgalmunk őrvenes föllendüléséről tesznek tanúságot e számok. Ha ugyanis összevetjük a fenti adatokat az előző év megfelelő időszakában elért eredményekkel, azt tapasztaljuk, hogy míg a behozatalnál mérsékelt az emelkedés, addig kivitelünk nagy arányokban gyarapodott. Igaz ugyan, hogy darabszám szerint kimutatott kivitel mennyiségénél az emelkedés csak látszólagos, a mennyiben a többlet egészen az eleven szárnyasokra esik, míg a sokkal értékesebb sertés-kivitel mennyisége a folyó évben messze elmaradt a múlt évi mennyiség mögött, a súly szerint kimutatott áruknál azonban a mutatkozó emelkedés a kivitel tényleges föllendülését tükrözi vissza. A súly szerint kimutatott áruk kiviteli mennyisége ugyanis a folyó év első hónapjában közel 5.2 millió métermázsával haladta meg az előző év hasonló időszakában kivitt áruk mennyiségét, azoknál az áruknál pedig, melyeknek forgalmát statisztikánkban darabszám szerint mutatják ki, az ez idei kiviteli többlet 470 ezer darabra rug. Sokkal esélyesebb az emelkedés a behozatalnál; a többlet ugyanis itt csupán 68 ezer darabra és 16 millió métermázsára rug. Ez utóbbi mennyiségnek oroslánrésze a kőszénre esik, melyből az idén mintegy 1.4 millió métermázsával többlet hoztunk be, mint a múlt évben. Jelentékenyen emelkedett még a behozatalunk pirszénből és puha szállákból (egyenként 335 ezer métermázsával), nyers, petróleumból (210 ezer métermázsával) és nyers kővekből (74 ezer métermázsával). Ellenben csökkent a behozatalunk az összes gabonaneműekből, a rozs kivételével, továbbá a hüvelyesekből és rizsből összesen mintegy 626 ezer métermázsával. A kivitelnél mutatkozó 5.2 millió métermázsányi emelkedésből 3.3 millió métermázsányi gabonaneműekre, lisztre és korpára esik. A gabonaneműek közül kukoriczából csaknem 1.5 millió mm.-val volt nagyobb az ez idei

kivitelünk mint a tavaly, a buzánál több mint 400 ezer, a rozsnál közel 380 ezer és a zabnál 200 ezer mm.-t meghaladó többletet tapasztalunk, árpakivitelünk azonban mintegy 60 ezer mm.-val maradt a tavalyi kiviteli mennyiségen alul. Lisztből az idén eddig 388 millió métermázsát vittünk ki a tavalyi 351 millió métermázsával szemben, a korpánál pedig a folyó évi kivitel 641 ezer métermázsával haladja meg a tavalyi kivitel mennyiségét. Jelentékeny emelkedést látunk továbbá az épület- és műfáknál, továbbá ezukornál és az ásványoknál. Az épület és műfák ez ideig kiviteli többlete közel 11 millió métermázsára rug, mely mennyiségből 234 ezer métermázsá a dongákra esik.

Tagadhataéltanlegjobb vetőgépe a jelenkorak **Melichár féle** „Unicum Drill” rendkívül egyszerű és feltétlen szolid kivitelű.

1447

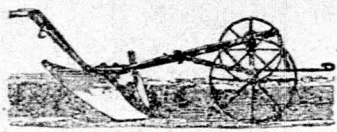
Leírás és árajánlattal bérmentve szolgál

MELICHÁR FERENCZ

cs. és kir. szab. vetőgépgyára,

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 78. szám.

Ne mulassza el egy gazda sem a legjobb hirtvének örvendő

egyetemese aczélekeimmel

kísérletet tenni, melyek anyag, kivitel és olcsó árúknál fogva, az összes eddigi konkurencziát **legyőzni képezek.**

Árajánlattal bérmentve szolgál

BÄCHER RUDOLF

cs. és kir. szab. kizárólagos eke és talajmívelő eke és talajmívelő-eszközök gyára 1446

Budapest, Váci-körút 78. szám.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.

Napi jelentés 1896. szeptember 11.

A lefolyt héten az ünnepek következtében 2 napig üzletelen volt a gabonapiacz, a két nap, melyre jelentésünk szoritkozik szilárd irányt hozott, mely leginkább a külföldi piaczok szilárd magatartása által idéztetett elő.

Készbuza, dacára az ünnepek által felhalmozódó kínálatnak, szilárd volt, a mennyiben malmaink elég jó vételkedv mellett tetemes mennyiséget vettek 10—15 krral magasabb áron.

Koszrosz szilárd és frt 6—6.20-ig pesti paritással adatott el úgy a fogyasztásnak mint az exportnak.

Arpa csakis világos és kifejlett minőségben kelt némi keresletet exportnak, hiányos minőségek majdnem eladhatatlanok.

Tengeri némi vételkedvnek örvend különösen a debreczeni irány felé és kötöttek is néhány ezer mázsát f. 3.80—3.75-ig tiszai állomásokon.

Zabban nagyobb hozatok folytán némi ár-csökkenés konstatalható.

A többi czikkek változatlanok csekély forgalom mellett.

A mai üzletre áttérve jelenthetjük, hogy készbuza jó kínálat és jó vételkedv mellett szilárdan indult, 50000 mm forgalomnál áruk 5 krig magasab bak

Eladatott:

Tiszavidéki:	800 mm. 80 kg. á	7-27 1/2	frt 3 óra
	800 "	80 "	" 7-25 "
	200 "	80 "	" 7-25 "
	300 "	80 "	" 7-22 1/2 "
	300 "	79 "	" 7-22 1/2 "
	150 "	81 "	" 7-22 1/2 "
	100 "	80 "	" 7-20 "
	100 "	81 "	" 7-22 1/2 "
	100 mm. 80 kg. á	7-22 1/2	" "
	200 "	80 "	" 7-22 1/2 "
	100 "	80 "	" 7-22 1/2 "
	100 "	80 "	" 7-22 1/2 "
	200 "	80 "	" 7-15 "
	100 "	80 "	" 7-10 "
	100 "	78 "	" 7-10 "
	100 "	80 "	" 7-20 "
	500 "	80 "	" 7-30 "
	100 "	79 "	" 7-15 "
	100 "	78 "	" 7-15 "
Pestvidéki:	200 "	79 "	" 7-1 "
	150 "	79 "	" 7-12 1/2 "
	100 "	78 "	" 7-12 1/2 "
	100 "	76 "	" 7-12 1/2 "
Fehérmegyei:	400 "	78 "	" 7-1 "
	400 "	79 "	" 6-60 "
Dunai:	1150 "	77 "	" 6-95 "
	1059 "	76 "	" 6-95 "
Aradi:	100 "	80 "	" 6-95 "
	100 "	81 "	" 7-05 "
Szerbiai:	3200 "	76 "	" 5-81 1/2 "
	4500 "	76 "	" 5-80 "
	4000 "	77 "	" 6- "
	2000 "	77 "	" 6- "
Romániai:	3000 "	78 "	" 6- "

A többi czikkek változatlanul szilárdak.

Határidők magasabb new-yorki és a szilárd határpiazcra, szilárdan indultak.

Következő kötésektörténtek:

	Kötetett.	Déli zárlat.
Tavaszi buza 1897	7-18—7-26—	7-25—26 "
Ószi buza	6-90—6-98—	frt 6-96—67 frt.
Uj tengeri	3-94—3-99—	" 3-98—99 "
Ószi rozs	6-08—6-14—	" 6-13—15 "
Tavaszi rozs	6-25—6-31—	" 6-30—32 "
Ószi zab	5-29—5-32—	" 5-30—31 "
Tavaszi zab	5-62—5-67—	" 5-66—67 "
Uj repce	—	" 10-40—50 "
Repce szept-re	11-15—	" 11-10—20 "
Tengeri aug.—szept.	—	" —
Tengeri máj.—jun.	3-92—3-94—	" 3-92—94 "

Mütrágyák. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek” részére.)

Áraink: Thomassalak teljes kocsirakományokban 18—20% 80% ciztrátold. foszforsavtartalommal mmként 2-80—3-40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilópercentenként 23—25 kr., mi 3-70—4-10 frtnyi mmzásánkenti árak felel meg.

Chilislétron 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12—12.25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káliumtartalommal métermázsánként 11-50—12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0-50—1-10 forint.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.

Változatlan lanya kereslet és gyér üzletmenet folytán a szeszüzletben e héten is hiányzott a nagyobb érdeklődés és a szeszárak 13 krral olcsóbban jegyeznek azonnali és változatlanul későbbi szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz már valamivel élénkebben lett kínálva és néhány nagyobb tétel 14-50 frton kelt el felsőmagyarországi állomásokhoz szállítva. Erdélyi állomásokhoz szállítva későbbi hónapokra már olcsóbb árak vannak, de üzlet nem létesült.

Galiciából kontingens nyersszesz azonnali szállításra 14.25—14.38 frton kelt el nagyban tartályokban szállítva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15—15.25 frt.

Bécsi jegyzés 15.70—15.90 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 50.30—50.50 adózott burgonya szeszért.

Brünni jegyzés 10.75—11— frt exkontingens szeszért.

Trieszti jegyzés 7.80—8 frt magyar kiviteli szeszért, 90% hektolterenként.

A kivitel e héten néhány kisebb tételt vásárolt, mely Török- és Olaszország felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Baja, Losoncz, Arad, Nagyvárád, Kenyérmező 13 krral drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51-25—51-50 frt, élesztőszesz 51.75—51.88 frt, nyersszesz adózva 50.50—50.75 frt, nyersszesz adózatlan 12.—12.50 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt. Kontingens nyersszesz —

Az áruk 10,000 literfokkonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárazmosók. Teljesen üzletelen. Névleg 5.—5.25 frton jegyeztetik 100 kilónként zsák nélkül.

Élelmiczikkek a budapesti hetivásáron. 1896. év szeptember 11-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése.

Halvásár a háltéren. A fővámteri, Ferencz József-rakparti és haltéri piaczra 14 helybeli halász és halkereskedő által 50 q és vidéki kocsinon 16 q, összesen 66 q kevert hal hozott. A vásár lanyha Az áruk métermázsánként 1—2 frtal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-t nagy 615 90—100, nem 615 50—70, közép nagy 615 50—75, nem 615 30—45, apró 615 20—30, nem 615 12—18 frtig.

Vad. Hozott a fővámterre vaspályán 100 db, hajón 40 db, kocsin 50 db, gyalogosok által 60 db, összesen 250 db; a forgalom lanyha volt. Nyul 160—200, Vadlud —, Vadréce 50—80, Fácány —, Szalonka erdei —, Fogoly 50—80, Fűrj —, Fenyőmadár — kr.

Baromfi. Hozott a fővámterre vaspályán kb. 1400 db, hajón kb 4000 db, 16 kocsin kb. 1200 db, helybeli árusoktól kb. 3000 darab, összesen kb. 33000 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 100—120, csirke 50—100, (idei kiv. —), kappan hizott —, kappan sovány 100—130, réce hizott —, (idei —) lud öreg h — lud (liba) uj hiz. 400—700, uj lud sovány 190—260, öreg —, pulyka hizott idei —, sovány. 230—300, gyöngytyuk 120—130, galamb pecsenyének 40—60 krig.

Az újvásártéri piaczra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 800 db, kocsin 1800 db, gyalg-árusok 200 db, helybeli árusok 1300 db, összesen 41000 db baromfi. A forgalom élénk. Az áruk páronként következők: tyuk 100—140, csirke 50—110, idei —, hizott kappan —, sovány —, hizott réce 190—280, sovány réce 100—140, hizott lud (liba) 300—580, sovány lud 220—250, hizott pulyka —, sovány pulyka 250—320, gyöngytyuk —, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piaczra elő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 800 pár hozott fel, árak a következők: páronként tyuk 130—140, csirke idei 70—120, kappan hizott —, sovány —, jérece hizott 180—200, sovány 120—150, hizott lud 500—600, sovány 300—400, pulyka hizott —, sovány 250—300 krig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi, helybeli és vidéki árusok által kb. 2500 db: forgalom élénk. Árak: Jérece —, csirke 35—60, kappan hizott —, réce hizott 90—100, réce félkővér 70—80, lud (liba) hizott 250—300, lud liba félkővér 200—220 pulyka, hizott 250—300, pulyka félkővér —, Galamb —, ludmáj hizott 20—100 krig.

Tojás. Hozott a fővámterre vasp. kb. 75,000 db, hajón kb. 20,000 darab, 4 kocsin kb. 20,000 db helybeli árusoktól 25000 db, összesen kb. 140,000, db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 3200—3300 kr., 100 db 225—260 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) — k., 210 db — kr., 1 db — krig.

Az újvásártéri piaczra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 75000 drb, kocsin 7000 drt, gyalogárusok 3000 drb, helyb. árusok 22800 darab. összesen 37000 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2—2 1/2, 100 darab 180—200 40 krért 19—22 drb, 1 láda 1440 drb 2450—2800, meszes tojás 1 db — 100 —, 40 krért — db, 1 láda 1440 drb — krig

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra vasp. 800 q, hajón 280 q, kocsin 2600 q, helyb. árusok kb. 1500 q, össz. kb. 5050 q vegyes zöldség. A vásár é. Nagy. árak sárgarépa 100 k. 30—40, 1 q —, petrezselyem 100 cs.40—500, 1 q —, zeller 100 db 50—120, karalábé 100 db 50—140, vöröshagyma 100 db 25—200, 1 q 350—500, fokhagyma 100 f. 300—1000, 1 q 1000—1200, fehérrépa 100 darab —, fejeskáposzta 1 q —, krajczárig, vörösrépa 100 darab 50—100 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 260—600, kelkáposzta 100 db 60—140, vöröskáposzta 100 db 300—700, fejes saláta 100 db 80—200, kötött-saláta 100 db —, burg. belföldi 1 q 170—250, külföldi —, fekete retek 100 db 70—200, hónapos retek 100 csomó —, Ugorka s. való 100 db 25—35, ugorka savanyu 100 db 60—120, zöldpaprika 100 db 8—25, tök 100 db 200—500, paradicsom 1 kg. 30—150, zöldbab 1 l. 6—12, zöld-

borsó 1
Zöldteng
Fa
ségekben
300 q,
zöldség.
gonya 1
100 db
káposzta
1 putton
saláta 10
20—40,
100 db 1
30—60.
1 lit
A
gyalogár
össz. 160
jegyeztek
fejes káp
—,
db 40—1
—140, k
db 25—
100 db 1
hüvelyes
—, zöldh
Gy
piaczra
600 q,
kb. 3800
Nagyban
1 q 500
körte 1
magavará
szilva a
1 q —
tenye ola
6szu bara
1800—24
görög na
db 4—7
közönség
Az
ségekben
log és h
gyümölcs
Fajalma
közönség
1/2—2, k
250—300
szőlős ce
dinnye g
nagy 1 d
600, dinny
100 db 4
sárga kö
4—8, sző
kg. 18—2
A
községek
gyalogár
gyümölcs
zök: faj
2—5, köz
1—2 kr,
25—40, k
dinnye, g
db 18—30
göög, 10
8—25, d
faj 1 db
dinnye, s
35—50, sz
Bud
uteza, 189
ság jeler
szokott k
muhar, 3
— szekér
4 szekér
bükköny,
gyenge. 1
muhar uj
130—160.
—
—
czerna —
225, uj s
Összes ko
Bud
szeptembe
vásárigazg
tatott: 61
96 db, k
fehér 1 d
fekér 33 d
— db, üs
tinó 32 db.
A
mellett ny
sággal fog

borsó 1 kg. — zöldborsó fejtett 1 l. 20—40 krig Zöldtengeri 100 cső 60—120 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községek... 300 q, vasp. — q, összesen mintegy 1220 q vegyes zöldség.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 1300 q, gyalogárusoktól kb. 920 q, helyb. árusoktól kb. 300 q, össz. 1600 q; élnék forgalom mellett a következő árak...

Gyümölcs. Hozott a Ferencz-József-terti piacra vaspályán kb. 1400 q, hajón kb. 800 q, kocsin 600 q, helyb. árusok által kb. 1000 q, összesen kb. 3800 q vegyes gyümölcs.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községek... 200 q, kocsin kb. 1740 q, gyalog és helyb. árusok 500 q, összesen 2000 q vegyes gyümölcs.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községek... 200 q, kocsin 220 q, helyb. és gyalogárusoktól kb. 80 q, összesen kb. 500 q vegyes gyümölcs.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. szeptember 11. a székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896 szeptember hó 19-én. (A budapesti közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A fejős tehénvásár meglehetősen élénk hangulat mellett nyert lebonyolódást, mivel nagyobb tejjal foglalkozók sokan jelentek meg a vásáron.

gazdasági mahavásáron a bekötni való tarka jóságot keresték leginkább s az igás marha közül csakis a prima minőség volt eladható.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 290—320, középmínőségű jármos ökör 260—285, alárendelt minőségű jármos ökör —240, hizlalmi való — forintig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. szeptember hó 10-én. (A budapesti közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Minőség szerint: 311 drb elsőrendű hizott bika, 2766 drb középmínőségű bika és 595 drb alárendelt minőségű bika.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 28—32¹/₂, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középmín. 25—27¹/₂.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. szept. 10. A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásári forgalom élénk volt, úgy a kereslet, mint a kínálat kielégítő volt. Felhajtott össz. 596 drb. Eladott 340 drb Jobb minőségű lovakból hátsó 16 db, eladott 10 db 100—140 frtért.

Kőbányai sertésvásár 1896. szept. 11. (Első magyar sertésbizalmi-részv. társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapesti szarómarhavásár. Szept. hó 10-én A székes fővárosi közigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 51 drb belföldi, — drb galicizai, — drb tiroli, 14 drb növendék élő borjú, — drb élő bárány; — drb belföldi, — db galicizai, — drb tiroli, 38 drb bécsi, — drb növendék borjú, — drb élő bárány, — db élő kecske.

Arak a következők. Élő borjúk: belföldi — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 38—50 frtig, kivételesen — frtig sulyra, növendék borjú 18—32 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

Table with columns for date, location, item description, and price. Includes entries for Szept. 12, 14, 15, 16, 21, 24, 26, Okt. 10, 20, 22, 26, Nov. 16.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgoczy Károly, dr. Hagara Viktor.

Advertisement for 'Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat'. Includes text: 'Gőzcseplőink a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.', 'Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára', 'BUDAPESTEN.'

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: **TELEKI Géza** gróf. Alelnök: **CSÁVOSSY Béla**.

Igazgatói tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: **SZÖNYI Zsigmond**.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltőbbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatl terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Bérbeadó birtok.

Abauj-Torna vármegyében kényelmes urilakkal jó karban levő megfelelő gazdasági épületekkel, vasuti állomás közvetlen közelében egy

1252 magyar holdból álló nemesi hirtok

1897. szeptemb. 1-től 6. esetleg több évre

haszonbérbe kiadandó.

Ezen birtokból 585 hold szántóföld és rét 667 hold erdő-legelő.

A szántóföld kiválóan jó minőségű sík terület, mely művelésre alkalmas vastag feltalajjal, mely buza, sörärpa, kapasnővények és dús mézstartalma folytán lóherékék termelésére felette alkalmas.

Értekezhetni személyesen vagy levélben, bérbeadó 1658

Pongrácz Jenőnél,

P.-Szt.-Tornya, (u. posta Orosháza).

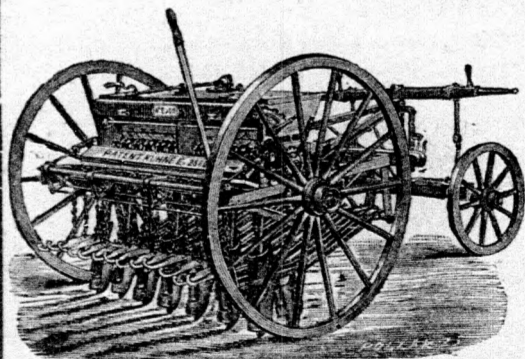
KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára
(1856)

ajánlja 40 év óta általán elismert és több mint 17.000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT

sík és hegyes talajra.

Egyedüli gyártása a szab. Laacke-féle szántóföld és rét boronálóknak (25 féle nagyságban.)

Ventzki-féle szab. takarmányfülesztők.

Uj hengerek. Sack-féle ekék minuen nagyságban. 2, 3 és 4 vasu ekék, bármely talajviszonyokhoz. Rosták, (magtárrosta 33 frt.) Konkolyozók, morzsolók, szecsavágók stb.

Uj! Czirokésplógép. Uj!

OLCSÓ LÓHERE MAGFEJTŐ-GÉPEK.

Főraktár: **BUDAPEST, Váci-körut 57/a.**

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemü más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beartalom szavatolása mellett legjutányosabban szállítunk.

Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállit megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Üzletvezetőség Miskolcz.

20374/III. szám.

*)Hirdetmény.

Értesítjük a szállító közönséget, miszerint az összes forgalomra megnyitott Halmaj és Velejte állomások forgalmára nézve az a megszorítás áll fenn, hogy ezen állomásokon a kocsirakományu teherárúk raktározása nincsen megengedve s azoknak be vagy kirakása és pedig a fuvarszekerekről közvetlenül a vasuti kocsiába vagy viszont a kocsik rendelkezésre bocsátásáról számítandó 12 óra alatt — e teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával — a fél által saját költségén eszközözendő. Ezen rakodási idő túllépése esetén az általános díjszabási határozmányokban (I. rész) megszabott kocsiallaspénz szedetik be. Az árúk berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb írásbelileg rendelendők meg.

Miskolcz, 1896. augusztus hó 13-án.

Az igazgatóság.

*)Utánnnyomás nem díjaztatik.

Csász. és kir. 12. számú szekerész-ezred

V. C. 287. E. sz.

Hirdetés.

Az 1896-ik év **szeptember hónapjának 29-ik és 30-ik napján,** mindenkor **reggeli 7 órától kezdve**

Nagy-Szebenben, a Herman-téren

(a nagy gyalogsági laktanya előtt levő térségen) körülbelül **180 drb.** kincstári, többnyire tehervonási czélokra fölhasznált, kimustrált lova a szekerész csapatnak árverés útján el fog adatni.

A lovak a legtöbbet ígérőnek, azonnali készpénzben eszközözendő lefizetés ellenében és a meghatározott skálaszerü bélyegilleték megtérítése után fog átadatni.

Kelt Nagy-Szebenben, 1896. szeptember havában.

A cs. és kir. 12. számú szekerész-ezred eladó-bizottsága.

1660

Csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udv. szállító.

Alapítva 1853-ban

SZ

Uj

ino

W.

KÖSZÉN

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott ostrai Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száritására,

összes gazdasági, ipari és házi
célokra
legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,
Budapest, Arany János-utca 34. sz.
A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknel.
Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső váci-ut 46. sz.

Arak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsukkal ve gyitve kilónként 10 krral több. Vizmentes bórkenőcs vadászesiz máknak.

TERMÉSZETI NYERS-VAELINE
Pata és Bőr Ápolószert
4 kiló tiszta súly bérmentesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECS XII/2

Eladó.

5 drb 1²/₄ éves }
34 „ 2²/₄ „ } **tenyészkán**
9 „ 3²/₄ „ }

Értékekezhetheti a tulajdonos 1664

Lovassy Ferencz-czel
vagy tisztartójával

Uj-Bátor, (u. p. Árpád.)

Vetőrozs,

Chrestensen-féle (utánvetés), órlási hegyi rozs, igen magas hideg fekvésű vidékekre, mint nagy ellenálló képességű és dús maghozamu eladó 100 kilónként 10 frtért, illetőleg 9 forintért zsák nélkül arnau-i vasuti állomástól. —
Domaine Hermannseifen, Csehországban. 1701

Kwizda Ferencz János

KWIZDA-féle Restitutionsfluid

es. és kir. szab. mosóvíz lovaknak
Egy palaczkával 1 frt 40 kr. osztr. ért.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor

étrendi táplálószer lovak, szarvasmarha és juhok számára.
Ára 1/4 doboznak 70 kr., 1/2 doboz 35 kr.

Kwizda-féle patákenőcs érdes és türedezett patákra 1 doboz a 400 gm. ára 1 frt 25 kr.	Kwizda-féle pataragasz mesterséges pataszaru, 1 rud ára 80 krajczár.	Kwizda-féle kresolin-kenőcs pataconserváló szer, 1 szelencze a fél kiló 1 frt 10 kr.
---	--	--

KWIZDA-féle szab. szárszalagvédő gummiból

A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyságban állítanak elő és pedig bal- és jobblárhoz. A megerősítéshez méret a-a-nál

20-22 cm. ker.-nél megfelel	1. számú nagyságnak
22-24 „ „ „	2. „
24-27 „ „ „	3. „
27-30 „ „ „	4. „

A szab. szárszalagvédők ára szürke színben darabonként: 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr.
A szárszalagvédők fekete, barna és fehér színben darabonként minden nagyságban 20 krral drágábbak, mint szürke színben.

Kwizda-féle nyeregszappan
a nyereség és szíjszerszámok tisztítása és konzerválásához 1 szelencze ára 1 frt.

Kwizda-féle patkányirtó
patkány- és egérpusztító szer, mérge mentes, 1 rud 50 kr.

Naponkénti postai szétküldés a főraktár által:
Kerületi gyógyszerár Korneuburg, Bécs mellett.

SZIVATTYÚK

minden nemes házi és nyilvános célokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál,

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk

rozsdá ellen védve.

W. GARVENS Wien,

MÉRLEGEK,

legjobb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek,

Commadit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Valódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főüzlet: Fióküzlet:
VII/2., Stiftgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10 sz.

Sürgőnyezim: **GUMMISCHMEIDLER.**
Egy kilogramm ára frt 10.40.

Fairbanks mérlegek

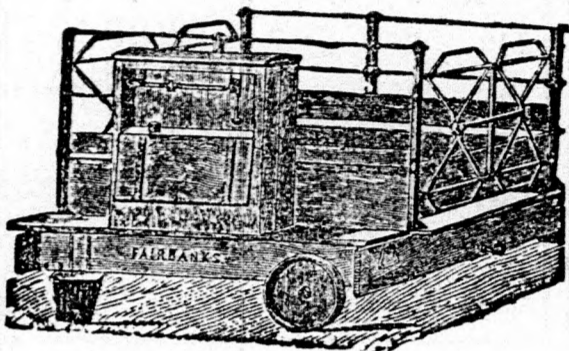
a legkövetesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

célszerű és a célnak megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5006

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság, BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váczi-ut 156.

3426. szám.

Hirdetmény.

A kassai katonai élelmezési raktárban 340 drb teljesen használható és tisztított hordó van készleten és pedig:

2 drb	3—4 hlt.	üirtartalmu	
6	4—5	"	
51	5—6	"	
136	6—7	"	
141	7—8	"	1700
4	8—9	"	

A katonai kezelőség ezen hordókat eladja. Irásbeli ajánlatok az összes hordók vagy pedig ezeknek egy részére

f. évi szeptember hó 21-én délelőtt 10 óráig

a cs. és kir. élelmezési raktárhoz küldendők be. Az ajánlati árak hektoliterben kell kifejezve lenni.

Az átnyújtandó ajánlathoz a venni szándékozott hordók összegéhez minden egy, ennek 5 százalékát képező tőke mint bánatpénz csatolandó.

A megvett hordók átvétele a vevőtől azonnal, vagy ha kívántatna, f. év őszén történhetik.

Kassán, 1896. szept. hó 7-én.

A cs. és kir. katonai élelm. raktár.

Árverési hirdetmény.

1896. szeptember hó 28-án és a következő napokon a 6 vonatosztály részéről 1665

Kassán körülbelül 188 kimustrált kincstári szolgálati ló

fog a legtöbbet ígérőnek árverés útján készpénzfizetés mellett

eladni.

Kezdeté naponta 8 órakor reggel.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árványkészek-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek

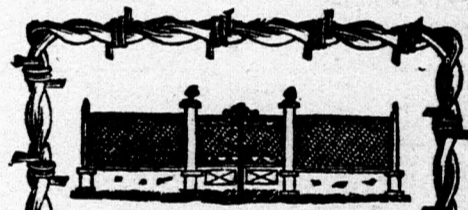
kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

Gép-sodrony-szövetek, czinkezett szúrós kerítés-sodrony.

Kertek, erdősek és vadparkok bekerítéséhez, ugyazint mindenféle sodrony szövetek, baromfi-udvarok, fészékek-hoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek, homok- és kavics-szűrő, sodronyszövet, kapuk, sodronykötések mindenféle szerkezetben és vasszerkezeteket általában szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waidhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövet-tel nem kerülnek többbe, mint jobb anyagból készült fakerítések, s mellett tartósak és minden tételnek csinos utas jellegűt adnak. Költségtértek ingyen és bérmentesen. 8935

Ó cs. és kir. apost. Felsőge legmagasabb elismerése.

Nagy arany-érem, valamennyi vilákiállításon.

915 Az első bécsi petroleum-finomító paraffin-, Ceresin-, stearingyertyák és zsiradékgyár **Gust. Wagenmann, Wien.**

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett, ajánl elismert kitünő minőségben legolcsóbb gyári árakon: ásvány-, gépkendő-olajat és zsiradékot. Orosz ásvány-kenőolajat (Bakusine, Oleonaphta) legjobb fagymentes gép-kenőolajat, olivajolajt, faolajt, ásvány-gépolajat mezőgazdasági gépekhez; Wagenmann-féle hengerolajat és hengerzsirt a gőzhengerek kenéséhez; szabad. kocsi-kenőcs, fekete, sárga, kék, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szolid gyártmányok legolcsóbb gyári áron, teherkocsi és hegyitargonczák stb. kenéséhez. Ásvány világító olajok: petroleum stand. white. Gyári petroleum veszélytelen, csak 40° C-nél gyújtható; salin petroleum, császárölaj egészen fehér és veszélytelen.

Stearingyertyák. Bécsi stearingyertya, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. Austria gyertya I. minőség, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás, Ceresin (ásványviasz), templomi gyertyák minden vallásfelekezetnek.

Brilliant paraffin díszgyertyák, sárga pinczegyertyák.

NB. Mintákat gyártmányainkból ingyen küldök.

Kiadóhivatalunban kapható:

Homokszőlő telepítése.

Irta

Rács Sándor.

Ára 1 forint 50 kr.

113522. sz./C. I.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutakon 1895. é. december hó 1-től érvényes közös áru díjszabáshoz (II. rész) a pancsova-petrovosz ellői h. érd. vasut megnyitása napjával a VI. és a pápa-csornai h. é. vasut megnyitása napjával a VII. pótlék lépett életbe.

A VI. pótlék a díjszabás általános részének kiegészítését és a pancsova-petrovosz ellői h. é. vasut áru díjszabását, a VII. pótlék pedig a díjszabás általános részének kiegészítését, a pápa-csornai h. é. vasut áru díjszabását, állomány névváltoztatásokat és nyomdahi helyesbítéseket tartalmaz. Ezen pótlékok példányai a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában példányonként 20 fillért kaphatók.

Budapest, 1896. szeptember 1-én.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

üres zók isko aka is r mod küld köte birj Sza vég

Gyö

Néha ügyébe getvár

1896. tárgyalalom Apáti hold 7 szántó, letekke vidékben áll tömegg körut 7 kozók tékpap krt tör vonatk feltétel jelzáló beszám jegyző zódés Apátib gondnc a jelen fenálló ható v helysz Hatvan Kelt 1709

11250

Gymlöcs

E

litására

T

szabás f

B

9

fe

B

m

és

Az esztergomi Méltóságos Főképtalan birtokaiban,
gazdasági irnoki állás

üresedésbe jövetén, annak betöltésére, pályázat hirdettetik; pályázók sziveskedjenek folyamodványaikat, melyek keresztlevél, iskolai érettségi vizsgálati bizonyítvány és gazdasági intézeti, akadémiai oklevéllel felszerelendők s melyben a nyelvismeret is megemlítendő, az esztergomi Főképtalanhoz intézendő folyamodványaikat, az alulírt igazgatóságához, folyó hó végeig beküldeni. Kivántató kellék még, hogy pályázók a katonai kötelezettségnek eleget tettek legyen és egészséges szervezettel bírjanak. Az állás, kinevezés után, két hét alatt, elfoglalandó. Szabály az, hogy egy évi próbaidő után, következik be a véglegesítés.

Esztergom, 1896. szeptember 2-án.

1890

Az esztergomi főképtalani uradalmak igazgatósága.

Gyönyörű nagy uri birtok eladó.

Néhai herceg Odescalchi Gyula hagyatéka esod-ügyében a tömeghez tartozó, Somogy megyében, Szigetvártól félórnyira fekvő

Apátii uradalom

1896. évi október hó 19-én délután 4 órakor ajánlati tárgyalás után szabad kézből el fog adatni. Az uradalom — az országnak egyik legszebb latifundiuma — Apátii és Viszló szomszédos községekben fekszik 2504 hold 76 □ öl a 1200 □ öl (ebben 1891 h. 786 □ öl szántó, 264 h. 871 □ öl erdő stb.) urilakkal és épületekkel, kitűnő földek, nagyon jól jövedelmez, szép vidéken és érteke bírói becsű útján 543.055 ft 02 kr. ban állapított meg. Az ajánlati tárgyalás alulírt tömegdondnok irodájában (Budapest, VIII., József-körút 21. sz. a.) fog megtartatni és venni szándékozók tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a becsár 5%-át, vagyis 27.152 ft 75 kr. tömegdondnoknál óvadékkul letenni. A birtokra vonatkozó közelebbi adatok, az ajánlati tárgyalás feltételei (előnyös fizetési feltételekkel, 365.000 ft jelzálog teher a birtokon maradhat és a vételárba beszámítható), a birtok szakértői leírása, a becslési jegyzőkönyv, a jelenlegi hasznobérlővel fennálló szerződés és a birtok térképe tömegdondnoknál, valamint Apátii-ban a község házában megtekinthetők és tömegdondnok kívánatra az okmányok egy-egy példányát a jelentkezőknek átadja vagy postán megküldi. A fenálló hasznobérlés a vevő tetszése szerint felbontható vagy 1900 évi szeptember 30-ig fentartható. A helyszínen Szeghő Gellért jószágfelügyelő (lakik Pusztahatvan, Apátii mellett) ad felvilágosítást.
Kelt Budapesten, 1896. augusztus 25-én.

1709 Dr. Nagy Dezső, ügyvéd, tömegdondnok.

112501/96. C. II.

HIRDETÉMÉNY.

(Osztrák-magyar-bajor vasuti kötelék.)
Gyümölcs stb. szállítására 1891 szeptembertől érvényes kivétel díjszabás hatályon kívül helyezése.

Ezen köteléki forgalomban 1891. évi szeptember hó 20-tól gyümölcs stb. szállítására fenálló kivételes díjszabás f. évi szeptember 30-ával hatályát veszíti. Tájékoztásul közöltek, hogy előreláthatólag f. é. október 1-én kivételes díjszabás friss és avult gyümölcs szállítására fog életbelépni.
Budapest, 1896. aug. 18-án.

A m. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokok felmondhat barmikor, pénzintézet nem mondhat föl. Csakely kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költés. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekrajzi kivonat, kataszteri. Konvertálás bérlet és illetékmentes. Cím:

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

FISCHER J.

zsák gyári raktárában BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. sz., vízmentes ponyvák kölcsönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. Repceponyvák darabonként 3 forinttól feljebb. 1116

Magy. kir. államvasutak.

Magyar kenderből készült, legjobb minőségű gazdasági kötelneműeket,

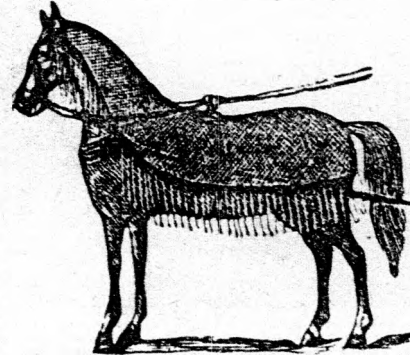
ajánl a

BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy fele házban Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötelek,

lőhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m. istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákak, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-köcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Magy. kir. államvasutak.

106.442/96. C. II. sz. sz.

Hirdetmény.

(Délmet-osztrák-magyar vasuti kötelék új gyümölcsdíjszabás életbeléptetése.)

Előreláthatólag f. évi október hó 1-én friss és aszalt gyümölcs szállítására egyrészt a magy. kir. államvasutak és a cs. kir. szab. déli vasutársaság (magyar vonalak) állomásai másrészt a wintembergi kir. államvasutak, a badeni nagyhercegségi államvasutak, az elszászlothingeni vasutak, a pfälzi vasutak, a hesseni Lajos vasut, a Main-neckar vasut, a M/m. frankfurti vasutigazgatóság és a saarbrücken st. johanni kir. vasutigazgatóság állomásai között új kivételes díjszabás, mely által a gyümölcszállításra 1894. évi január hó 1-től érvényes kivételes díjszabás pótlékaival együtt hatályon kívül helyeztetik, fog életbe lépni.

Ezen új kivételes díjszabás pótlékaival együtt hatályon kívül helyeztetik fog életbe lépni.

Ezen új kivételes díjszabás részben díjzállításokat (csomagolatlan friss gyümölcsre) részben pedig jelentékeny díjemeléseket (csomagolt friss gyümölcsre és aszalt gyümölcsre nézve) tartalmaz. Az érvénybe helyezés napja, valamint a díjszabási füzet ára annak idején közlé fog tétetni.

Budapest, 1896. augusztus 12-én.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóság a részes vasutak nevében is.

A legelterjedtebb néppárti heti élelzap, változatos szöveggel, mulattató eredeti képekkel, a politikai romlott korszellemnek szatyra és gúny által ostorozott heti eseményeivel, versekkel, adomattal, kép-, szám-, sakk- és szőrejtvényekkel és sok más mulattató dologgal.

Szerkesztő: MARKOS GYULA.

Előfizetési ára: egész évre 4 ft, fél évre 2 ft, negyed évre 1 ft.

A szegényebb, de olvasni szerető közönség számára a „HERKÓ PÁTER” népies kiadását egész évre 2 ft-ért, negyed évre 50 kr-ért küldjük.

A „HERKÓ PÁTER” tót nyelven is megjelenő heti élelzap egész évre 2 ft, fél évre 1 ft, negyedévre 50 kr.

Márczius hó óta német nyelven is megjelenik a „HERKÓ PÁTER” heti élelzap.

Naptárak, magyar, német és tót nyelven, az idő előrehaladottságánál fogva már csak 20 kr. darabonként.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. kerület, Zsibárus-utca 7-dik szám.

Legújabb szerkezetű gőzmozdonyok

2 1/2 lóerőtől 30 lóerőig fa-, szén- és szalmafűtésre

Egy- és többvasú, valamint egyetemes acél-csék, Universal- és Columbia-Drill könnyű szerelő-gépek, szőrvető-gépek.

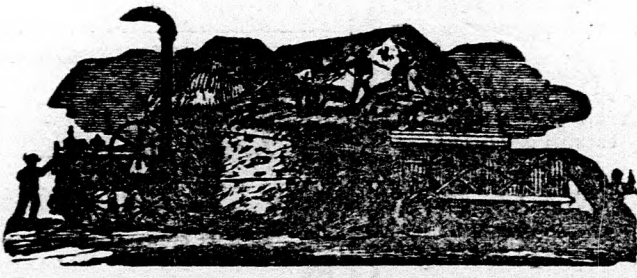

Egyetemes cse.

Főraktár Budapest, Váci-körút 63. sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

mezőgazdasági gépgyárosok

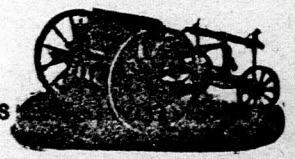

Legújabb szerkezetű gőzcséplő-gépek

kettős szalmarázókkal és megnagyobbított rostákkal.

Kazalozók.

Mindenemű gazdasági gépek és eszközök a legjobb és legkittőbb kiállításban a legjutányosabb áron.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve

1895-ben 120 drb ilyen lóheres-
eséplőt adtunk el, mindenféle
gőzcséplő-készletekhez.

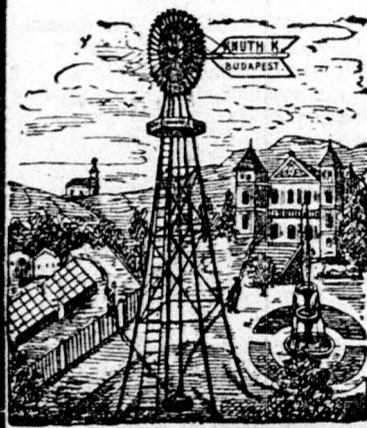
Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Uj szabad: Lóhereséplő és kidörzsölőgép. a lóhereséplés és ki-
dörzsölés eszközlésére egy művelet alatt.
Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Sepsi-Szti.-Györgyön 1895.
November 4-én 1-és díj: Díszok-
levéllel kitüntetve.

Knuth Károly mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:
BUDAPEST,
VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.
Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-
szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőz-
tetések, closetek, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönbön kőszén-, olaj- és
róleum váladékból nyert gázok értékesítését
célzó készülékek létesítését, városok, indó-
házak, nagyobb épületek és gyárak számára.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok
gyorsan készíttetnek.
Legjobb minőségű kőanyag-oszvekek raktáron.

BURRELL-féle GŐZEKÉK

a legjobb munkaképességük.

Szabadalmazott Compound gőzgép, legnagyobb szénmegtakarítás, függélyes kötél-
dob, egyszerű kezelés. Utozai gőzhengerek, utozai lokomotivok.

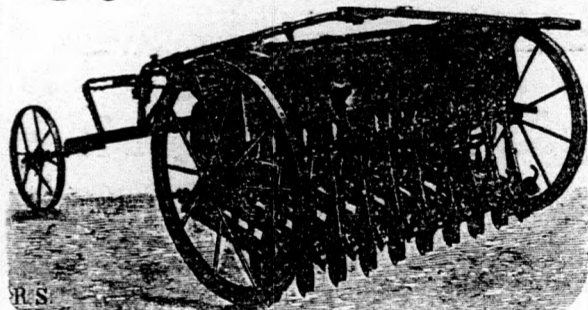
Egyedüli elárasító hely:

MEISSNER ÉS DIETLEIN
BUDAPEST, KÜLSŐ KEREPESI-UT I.

A vetési időnyre ajánlom

SACK RUDOLF

legujabb rendszerű sorbavetőgépeit

(IV-ik osztály), melyek
ugy vannak szerkesztve,
hogy azokkal sik, vagy
dombos talajon **min-
den magfélé**t tetszés-
szerintű mennyiségben
**tökéletes egyenlete-
sen** lehet elvetni, anél-
kül, hogy a vetőszek-
rényt beigazítani, merítő
vagy fogaskerekeket
cserélni kellene.

Sack Rudolf vala-
mennyi sorbavetőgépei felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve,
igen tartósak és kívánatra **előkormányal is kaphatók.**
Mindennemű **Sack eke, borona, szórvetőgép** és **talajművelési esz-
köz** dus választékban van raktáron **és eredeti minőségben az itt
látható törvényes védjeggyel csak nálam szerezhető be.**
Legujabb árjegyzékem épen most jelent meg és kívánatra legszive-
sebben szolgálók azzal ingyen és bér-
mentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
Budapest, V., Váci-körút 52. szám.

101.240/96. sz.
C. IV.

Magy. kir. államvasutak.

Legolesőbb és legrövidebb utirány Olaszországba, Fiume, Velence, illetve Anconán át.

Fiume és Velence között „DÁNIEL ERNŐ” nevű új, elegáns termes gőzhajó
közlekedik, mely úgy oda, mint vissza Pirano érintése nélkül 10 órai időtartam
alatt, tehát az eddigi menettartamnál 4 órával rövidebben teszi meg útját.

A legnagyobb kényelemmel berendezett ezen hajó az I. helyen kívül még
külön termes osztályllyal is bír, mely külön elegáns teremmel, sétatfedélzettel, kitérő
ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzó teremmel, villanyos világítással és gőz-
fűtéssel van ellátva.

A **fiume-anconei vonalon** hasonló fényüzéssel berendezett „VILLAM” nevű gőz-
hajó közlekedik, mely az I. helyen kívül szintén még külön elegáns termet és ka-
binokat tartalmazó luxusosztályllyal van ellátva; azonkívül még egy kisebb 4 háló-
helyllyel ellátott elegáns külön **családi teremmel** is bír, mely négy hálóhely megfűze-
tése mellett kibérelhető.

Mindkét termes gőzhajó jól berendezett és oleó vendégülkökkel van ellátva.
Ezen termes gőzhajók közlekedésével kapcsolatban az eddigi gyors és sze-
mélyvonatokon kívül f. évi június hó 15-től kezdve Budapest és Fiume között csu-
pán első oszt. kocsiikkal berendezett luxusvonatok közlekednek, melyek az utat 11^{1/2}
óra alatt teszik meg.

Ezen luxusvonatok menetrendje kapcsolattal a gőzhajójáratokkal a következő:
Indulás Budapestről minden **szombaton és kedden** 7 óra 15 perczkor reggel;
érkezés Fiuméba 7 óraker este. Tovább utazás Fiuméből Velenczébe, valamint An-
conába gőzhajón 8 óraker este; érkezés Velenczébe 6 óraker reggel és Anconába
5^{1/2} óraker reggel.

Velenczéből, valamint Anconából indulás minden **vasárnapon és csütörtökön**
9 óraker este; érkezés Fiuméba másnapon 7 óraker reggel. Tovább utazás Fiumé-
ból hétfőn és pénteken a luxusvonattal Budapestre 8 óra 30 perczkor reggel; ér-
kezés Budapestre ugyanazon napon 8 óra 25 perczkor este.

A luxus-vonatok Fiumében a gőzhajók kikötőhelyéig közlekednek; hasonló-
képen Anconában is, úgy, hogy az utasok a kikötőhelytől közvetlenül a vasutra vagy
viszont szállhatnak, megjegyezvén, hogy Ancona kikötő és Róma között mindkét
irányban I/II. oszt. közvetlen kocsi közlekedik.

A menetrend aként állapított meg, hogy az Olaszországba utazók az egész
utazás alatt csak egy éjjelt töltenek, még pedig a gőzhajón, hol kitérő ágyak álla-
nak rendelkezésre.

A luxusvonatok használatáért a gőzhajó-menetdíjjal együtt fizetendő:
Luxus-vonatért és luxus-osztályért a gőzhajón, ágygyal együtt Velence, illetve An-
conáig 23 frt.

Luxus-vonatért és I. helyért a gőzhajón, ágygyal együtt Velence, illetve
Anconáig 21 frt.

Csak luxus-vonat, hajó nélkül 15 frt.
A tengeri utért a gőzhajón a luxus-ágygyal együtt 8 frt, és az I. osztályért
ágygyal együtt 6 frt fizetendő.

A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki, következő áron:

Budapest—Florenz	I. oszt. 72:55 fres	II. oszt. 53:20 fres.	III. oszt. 30:— fres.
„ Genua	87:90	64:05	36:35
„ Milano	69:05	50:80	28:60
„ Turin	87:70	63:90	36:25
Bpest—Nápoly	Fiume-An- 98:95	71:65	40:80
„ Róma	conán át 72:80	53:40	30:15

Ezen jegyeken kívül Bari, Battaglia, Bologna, Livorus, Padua, Pisa, Verona
állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek, melyek Budapest k. p. n. állomá-
son a magy. kir. államvasutak városi menetjegyirodájában (Hungária szálló) és a
Cook-féle utazási irodában (József-tér 5), nemkülönbön Arad, Pécs, Szabadka, Szeged,
Temesvár és Zágráb állomásokon és a hasonló nevű menetjegyirodákban válthatók.

A közvetlen I. oszt. gyorsvonatu és I. oszt. körutazási jegyek az esedékes
pótiteltek mellett a luxus-vonatokon és luxus-hajóosztályon is érvényesek.

Budapest, 1896. szeptember 5.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Mi
hó
tár

mely napon

Oktober 5. 1896

Oktober 12. 1896

Oktober 16. 1896

kite

köz

108

bev

3928/II. sz.

Hirdetmény.

Mindazon feltételek fentartása mellett, melyek a Budapesten 1896. szeptember hó 5-ik napján kelt 3928.—I. számú hirdetményben felhozattak, a további bérleti tárgyalások a cs. és kir. hadsereg részére az alanti táblázatban meghatározott napokon délelőtti 10 órakor fognak megtartatni, és pedig:

A tárgyalás tartatik													
mely napon	mely állomáson és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységekkkel	megye	csapattest	időtartam		körülbelüli napi szükséglet		Körülbelüli évi szükséglet	Bánatpénz		
						tól	ig	kenyér	zab		a következő czikkekre		
										Zab	kenyér	zab	
								840	4200				
								gramm					
								a d a g	mm		forint		
Cs. és kir. közös hadseregbeli, helyőrségi csapatok, intézetek és elszigeteltek részére													
Október 5. 1896	A budapesti élelmezési raktárnál	Szolnok	—	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	Cs. és kir. közös hadsereg	1897. január 1-től	1897. december 31-ig	381	8	120	370	40
		Pilis-Csaba	az ehhez tartozó helységgel									60	
Október 12. 1896	A kecskeméti városi tanácsnál	Örkény	Örkény*)				1897. január 1-től	1897. december 31-ig	164	156	2390	160	760
		Czegléd	—			167			161	2460	160	790	
		Alberti-Irsa	—			164			156	2390	160	760	
		Abony	—			168			156	2390	160	760	
Október 16. 1896	A székesfehérvári élelmezési raktárnál	Tolna	—	Tolna				452	473	7250	440	2310	

Megjegyzés.

A folyó évi szeptember hó 5-én 3928.—I. szám alatt kelt hirdetményben foglalt határozatok teljes kiterjedésükben érvényben maradnak.

*) A körülbelüli napi szükséglet az örkényi lőtér részére, a lögyakorlatok tartama alatt, azaz megközelítőleg 1897. június havától augusztus haváig 392 adag kenyér à 840 gr., 85 adag zab à 4.200 gr. és 108 adag zab à 5.040 gr. A szállítást az örkényi állomásra nézve elnyerő köteles az Örkény melletti lőtéren bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon közvetlenül a lőtéren kiszolgáltatni.

Budapest, 1896. szeptember 5-én.

Cs. és kir. élelmezési raktár.

3928/I sz.

HIRDETMÉNY.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. k. közös hadseregheli csapatok élelemszükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalások tartatnak											
mely napon	mely állomáson és hivatalban.	mely állomás számára	megye	mely csapat számára	mely időtartamra		körülbelüli napi szükséglet		Körülbelüli évi folyó szükséglet	Bánatpénz	
					től	ig	kenyér	zab		a következő cikkekre	
							a			kenyér	zab
							840	4200			
							gramm		zab		
							a d a g		métermázsza	forint	
Helyőrségi csapatok, intézetek, elszigeteltek számára:											
1896. október 5.	a budapesti élelmezési raktárnál	Szabadka	Bács-Bodrogh	cs. és kir. közös-hadsereg	1897. január 1 től	1897. december 31-ig	455	63	970	440	310
		Zombor		cs. és kir. közös-hadsereg			389	8	120	375	40
1896. október 12.	a kecskeméti városi tanácsnál	Kecskemét	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	cs. és kir. közös-hadsereg			813	428	6560	790	2100
1896. október 16.	a székesfehérvári élelmezési raktárnál	Székesfehérvár	Fehér	cs. és kir. közös-hadsereg			918	585	8970	890	2860
		Pécs	Baranya				1207	25	380	1170	125
		Kaposvár	Somogy	cs. és kir. közös-hadsereg			754	15	230	730	75

Különös határozványok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a tartami idő alatt, különösen a lovasságnál az osztály- vagy ezred összpontosítás, lovas dandárgyakorlat, hadgyakorlat vegyes fegyvernemekkel, és pedig dandár dandár ellen vagy hadosztály- vagy más katonai gyakorlat eszközöltek, a bérletnyertes ha kívánatik köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1897-ik évben beidézett szabadságosok és tartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

Valamennyi állomáson a kenyérnek készítése ott helyben eszközöndő.

A katonakenyér két 700 gr. adagos czipókban állítandó elő.

A kétadagos czipóknak tésztában 1500 grammot és kisütve 1400 grammot kell nyomnia.

A kézvnyelések a szükségleti helyeken ötnaponként történnek.

Zab, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztosság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kézvnyelhetők.

A felvételezési helyiségek 1.9 km.-nél a laktanyától számítva, távolabb ne legyenek. Ha mindemellett ez távolabb volna, akkor a szállító köteles a felvételezendő cikkekkel a szükségleti helyekre további díjazás nélkül fuvarozni.

A zabszállító — szállítandó zab megvizsgálása céljából — raktárban egy jó állapotban lévő szélrostat tartson készletben.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre feltétlenül és azonnal visszautasítatnak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impugnoval, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiirt biztosítási időtartamának egyes szakaira, különböző árajánlatok tételtek.

Katonai élelmező legénységnek és üzleti eszközöknek a szállítók részére való rendelkezésre bocsajtása megengedve nincsen.

A terményeknek **általános** mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek fizetéknek XXVII. pontjára különösen utaltatik.

A közös biztosítások eredményéről az ajánlattevők, az ajánlatuknak a cs. és kir. közös-hadseregére vonatkozó részére nézve a hadsereg igazgatása; ellenben a m. kir. honvédségre vonatkozó részére nézve a m. kir. honvéd kerületi parancsnokságok által értesítettek.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában álland, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállománynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásra való szállítás utáni élelmezése iránt intézkedni; a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótap ezen időre nem tölve vétetett fel.

A zabnak Székesfehérvár állomásra való elnyerője köteles Székesfehérvárt egy összesen 2400 métermázsányi tartalék készletet készen tartani; ezen tartalékkészletnek a bérleti időszak megkezdésénél három hónapja után havonként egy harmadával a katonai igazgatásnak rendelkezésére kell állania, annál fogva az első három hó leteltével ezen készlet teljesen együtt legyen.

Általános határozványok.

1. A tárgyalások bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadhatnak el.

2. Az 50 kros bélyeggel ellátott **ajánlatoknak**, lepecsételt boríték alatt, az előírt bántpénzekkel együtt, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, **legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező, vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.**

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel irt ár fog helyesnek tekinteni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégségben voltát, a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek.

Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve, a Budapesten, Székesfehérvárott, 1896. évi szeptember hó 5-én kelt hivatalosan kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Azok betekinthetők a cs. és kir. 4 hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élmezési raktároknál, Kecskeméten a 13. huszár-ezred parancsnokságánál, naponta délelőtti 9 órától 12-ig.

Az ezen füzetben foglalt feltételek betartásához minden ajánlattevő az ajánlat behozatalával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzetei eladók is, és az előbb említett élmezési raktároknál nyomtatott ivenként 4 krajczárért, bárki által megszerezhetők.

5. **Községek a bántpénz letételétől mentesek, de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért úgy mint más vállalkozók szavatoltni tartoznak.**

Termelőknök a bántpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak oly czikkekre adható meg, melyeket öök maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozatot kell adniök, hogy öök az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak.

A kenyér szállításának bérbeadásánál egyenlő ajánlattételnél a sütőmester által beadott ajánlat elsőbbséggel bír.

6. Az élmezési czikkeknök az állomáshoz tartozó helységekre való elfuvarozására nézve, a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükséglete iránt előkészített feltételi füzét XVII. pontja értelmében, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznának, akkor ezek közül az, ki az illető czikke szállítását elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlkozó a hadsereg, illetőleg honvéd igazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényczik 314. és 315. §-ában valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

Kelt Budapest, 1896. szeptember hó 5-én.

A biztosító bizottságtól.

Ajánlati minta.

50 kros bélyeg

En alulirt az 1896. évi szeptember hó 8-án, 3928. sz. a kelt hirdetmény alapján magamat kötelezem, hogy az N... állomásra nézve az ahhoz tartozó helységekkel; a kenyérnek 840 grammos adagját 1400 grammos czipókban kisütve . . . kr., szóval . . . krajczárral, a zabnak 4200 grammos adagját . . .

189. évi . . . 1-től 189. évi . . . hó végeig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élmezést is a gyakorlathoz bevonuló szabadságotlak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzét illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatért a mellékelt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a . . . pénzárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen . . . összesen . . . forint bántpénzzel kezekedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés utáni bántpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a hadsereg igazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás utján eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat. Az N. . . nek N-ben kelt, ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az . . . nek fog átküldetni.

Kelt N. ben, 189 hó én. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)
 „Ajánlat az 189 -án kihirdetett s 189 -én tartandó tárgyaláshoz.”
 A letéteményezett bántpénz az ajánlatban részletezendő.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

<p>A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. törvényczikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal el- látva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.</p>	<p>Magyar Gazdasági Czimtar nagy negyedalak, 36 ív terjedelemben. Tartalmazza az összes gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok, uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek, erdészek pontos és legmegbízhatóbb czimeit. Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos megjelölésével befoglaltatik, a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható. Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.</p>	<p>A sertés javítása és hizlalása gazdák és hizlalók hasz- nálatára. Irta: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt. ■ Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr. ■</p>
<p>A mesterséges borok készítésének forgalomba hozatalának tilalmáról szóló Törvény. Magyarázó jegyzetekkel el- látta: Dr. Lónyay Ferencz. Ára 80 kr.</p>	<p>Igen érdekes regények leszállított áron:</p> <p>NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.</p> <p>AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Irta: Theurriet Andrétól. Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.</p> <p>BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.</p> <p>MI A SZERELEM? Arab regény, irta: F. Marion Cawford, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.</p> <p>EGY CSODAEMLER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.</p> <p>A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Suder, mann. Ára: portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.</p> <p>ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Helén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.</p> <p>BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.</p>	<p>A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-czikk alapján összeállított: I. Káté községi mező- és hegyörök számára. Ára portómentes küldéssel 20 kr.</p> <p>II. Káté az uradalmi csöszök számára. Ára portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította: dr. BALKAY BÉLA. Mindkettő csinos zsebkönyvalaku keménytáblába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.</p>

863/96.

Bérleti hirdetemény.

A magy. kir. közalapítványi uradalom tulajdonát képező s Veszprémmegyébe kebelezett Padrag község határában fekvő az ajkai vasuti állomástól mintegy 8 kilométer távolságban lévő

548⁶⁸⁵/₁₂₀₀ hold kiterjedésű földbirtok

a rajta lévő épületekkel együtt, a nagymélt. m. kir. vallás és közoktatási Minisztérium IX-ik ügyosztályában

1896. évi szeptember hó 25-én

tartandó nyilvános zárt ajánlatu versenytárgyalás utján 1897. évi november hó 1-től 1922. év október hó 31-ig terjedő 25 évre hasznobérbe fog adadni.

A részletes versenytárgyalási és hasznobérleti feltételek a Minisztérium segédhivatalainak igazgatóságánál és az alólirt közalapítványi gazd. felügyelőségénél a hivatalos délelőtti órák alatt megtekinthetők.

Somlyóvásárhely, 1896. augusztus hó 16.

A közalapítványi gazd. felügyelőség.

1594

110501/C.H. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetemény.

Osztrák-magyar-román vasuti kötelek.

A Galati Dock állomással való forgalomban az összekötő vasuti illetékek mérséklése, valamint a vámhivatalnak Constantában történt áthelyezése folytán, a Braila-kikötő és Galati Dock állomásokkal való forgalomra nézve az osztrák-magyar-román köteleki díjszabás II. részének I. füzetéhez kiadott III. pótlék és 2-ik füzetéhez kiadott II. pótlékban foglalt és f. évi május 1-ével érvénybe épített határozmányok azonnali érvényvel következőkkel pótolatnak s egyidejűleg Constanta-kikötő állomással való forgalomra nézve, következő határozmányok lépnek hatályba:

Vámárúk, melyek fuvarlevél előírás szerint Brailára, Galatira, avagy Constantára rendelvek, amennyiben azoknak a román határon való elvámolása a fuvarlevélben a feladó által előírva nem lett, mindenkor Braila-kikötőre, Galati-Dockra, illetve Constanta-kikötőre szállítatnak.

Azon áruk, melyek Romániában kiviteli- vagy átviteli vámkezelésnek vannak alávetve, csintén csak Braila-kikötő, Galati-Dock, illetve Constanta-kikötő állomásokon vétetnek át elszállítás végett és onnan közvetlenül továbbítottak.

Azonkívül mind azon többi áruk is, melyek Braila-kikötőben, Galati-Dock állomáson illetve Constanta-kikötőben közvetlen fuvarlevelekkel adatk fel, illetve érkeznek leadásra, ezen állomásokról illetve állomásokra közvetlenül továbbíthatók az esetben, ha a díjszabásban Brailára, (helyben) Galatira (helyben) és Constantára (helyben) díjtételek állanak fenn.

A küldeményeknek Brailáról a kikötőbe, Galati állomásról a Dockba, Constantáról a kikötőbe való szállításáért a következő pótlételek szedettek be.

Honnan vagy hová	Árukért, melyek a román vasutak helyi díjszabása szerint, az alábbi osztályú, külön illetve kivételes díjszabások alapján számítottak.			
	Gyorsáru	I. II. és A oszt. és terjedelmes áruk	B és C rakományu oszt.	Külön és kivételes díjszabások
Braila kikötő	25	15	5	5
Galati-Dock	25	5	5	5**
Constanta* kikötő	8 kilométer után eső díjtétel.			

* Ervényes Constanta-kikötőre szóló közvetlen díjtételek életbeléptéig. A koci és fuvarlevelenkint beszedendő illeték azonban semmiképp sem haladhatja meg a 3 fr. 50 ctmnyi legmagasabb illetéket.

** Gabona után kocsinként (10000 kg.) 1 franc számítottak. Jelen határozmányok által a Braila kikötő és Galati-Dock állomásokra vagy állomásokról való szállításra nézve kiadott eddigi intézkedések hatályukat veszítik. Budapest, 1896. augusztus 24-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is. (Utánnymot nem díjaztatik.)

magy. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1896. szeptember havában a következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1896. szeptember
Fiume	1295 Liverpool	Samaria (C. L.)	1-10
"	Gibraltar ¹⁾ London	Mátyás Király	1-10
"	Bordeaux	Tibor	1-10
"	Hull, Newcastle ^o /T	Finland	1-10
"	Liverpool	Favonian	5-15
"	Rouen	Zichy	5-15
"	Rotterdam, Antwerpen	Nagy-Lajos	5-15
"	London	Sultana	10-20
"	New-York	Hesperia (A. L.)	10-20
"	Liverpool	Kedar (C. L.)	15-25
"	Hull, Newcastle ^o /T	Palermo	15-25
"	Dunkerque	"	15-25
"	Rouen	"	15-25
"	Barcelona ²⁾	Baross	25
"	Liverpool	Alsatian	20-30
"	Algier ¹⁾ Glasgow	Andrassy	20-30
"	London	Narva	20-30
"	Hamburg	Karthagó	20-30
"	Grimsby, Leith	Jókai	25/9-5/10
Liverpool	Fiume, Triest	Kedar (C. L.)	1-10
Rouen	Triest, Fiume	Széchenyi	1-10
London	"	Szent-László	1-10
Liverpool	"	Athenian	5-15
Hull, Newcastle ^o /T	"	Bassano	10-20
Rio de Janeiro, Santos	"	Kálmán Király	15-25
Rotterdam, Antwerpen	"	Matlekovits	15-25
Liverpool	Fiume, Triest	Aleppo (C. L.)	15-25
Rouen	Triest, Fiume	Deak	20-30
Glasgow	"	Petőfi	20-30
Bordeaux	"	Tibor	20-30
Liverpool	"	Lesbian	20-30
London	"	Wm. Bailey	20-30
Rotterdam, Antwerpen	"	Zrinyi	20-30
London	"	Mátyás Király	25/9-5/10

¹⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Gibraltár, Algír vagy Tanger kikötőbe elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot e kikötőket nem érinteni.

²⁾ A gőzös Barcelonán kívül még egy második spanyol földközi tengeri kikötőt fog érinteni, esetleg Cadixot.

Átrakodási szolgálat közvetlen hajóraklevelekkel a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, kelet-indiai, kínai és japáni vonalaira.

KÖZÉPTENGERI SZOLGÁLAT.

A) Fiume-Malta-Szicília-Marseille-i vonal szeptember 7-dikén „Buda”, 15-én „Adria”, 21-én „Tisza”, 28-án „B. Kemény”, gőzös indul **Fiuméből Marseillebe** és szeptember 2-dikán „Tisza”, 9-dikén „B. Kemény”, 16-dikán „Szapary”, 23-án „Buda”, 30-án „Adria”, gőzös indul **Marseilleből Fiuméba**.

B) Tyrrhenni vonal. Az elsőosztályú gyorsgőzös „Árpád” minden vasárnap délben Marseilleből-Genuába, minden hétfőn este 8 órakor Genuából-Nápolyba és minden szerdán délután 4 órakor Nápolyból egyenest Marseillebe indul.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

RAKTÁR ÉS KÉPVISELET: BUDAPEST,

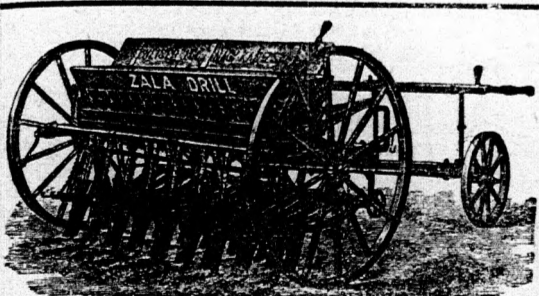
FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

Ajánlja elismert hírével: 1148

szabadalm. „PERFECTA” merítő korongos sorvetőgépeit.

Sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult „ZALA DRILL” (szabad. Simplex) sorvetőgépeit.

Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacsulyokkal vannak ellátva. — Felülmulthatlan egyetemes egyes és kétvasu aczélekeit és az egyetemes ekékhez való felszerelvényeit, valamint összes talajmívelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.

A gépek bármikor megtekinthetők az ezredéves kiállításán (9. csoport gépcsarnok) és helybeli raktár-helyiségben.

ÁRJECYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

1200. sz.

Értesítés.

A pozsonyi 5. hadtest csász. és kir. hadbiztosságánál, továbbá a komáromi és soproni cs. és kir. katona-élelmező raktáraknál, és pedig Pozsonyban, 1896. évi október 2-kán d. e. 10 órakor, Sopronban 1896. évi október 5-ikén d. e. 11 órakor, végre Komáromban 1896. évi október 7-én d. e. 10 órakor az illető élelmezési kerületek számára, 1897. évi január hó 1-től, 1897. évi december 31-ig terjedő időre, kenyér és zab élelmezési szükséglet bérbeadása nyilvános tárgyalásban lepecsételt ajánlatokkal fog biztosítani.

Az egyes cikkek és azoknak a különféle állomásokban való szükséglete az erre vonatkozó részletes 3187/a és b. számú tudósításokból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre irányuló feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katona-élelmezési raktáraknál meglévő feltételi füzetekből naponta a hivatalos órák alatt kivehetők.

Az 50 kr.-os bélyegekkal ellátott és lepecsételt ajánlatok a bánatpénzzel együtt és egy időben a pozsonyi 5. hadtest cs. és kir. hadbiztosságánál, illetőleg a komáromi és soproni cs. és kir. katona-élelmező raktáraknál a tárgyalási napon legkésőbb 10, illetőleg Sopronban 11 óráig délelőtt benyújtandók.

Pozsony, 1896. évi augusztus hó 24-én.

1694

Az 5. hadtest cs. és kir. hadbiztossága.

114635/C. V. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok az üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverezés útján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, mihez a t. cz. közönség ezeunt meghívatik.

Ujvidék	állomáson	1896. szeptember	15-én
Szeged	"	"	21-én
Budapest nyugoti p. u.	"	"	21-én
Miskolcz gömöri	"	"	21-én
Budapest dunapart	"	"	24-én
Arad	"	"	24-én
Debreczen	"	"	24-én
Pozsony	"	"	25-én
Zágráb	"	"	25-én
Brassó	"	"	25-én.

Budapest, 1896. augusztus hó 24-én.
(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerenesénk ajánlani

szavatolt tisztaságu
(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert, különösen sovány talajok javítására, kitünő határu az összes gabbanművek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel határu tartósságára felülmulja az össze: szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árjajlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője
a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34.

646 szám.
1896.

Hirdetmény.

A kalocsai érsekségi jóságigazgatóság közhírré teszi, hogy az érsekség tulajdonához tartozó és Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye alsó részében a Duca mindkét oldalán fekvő dunai erdőkben 1896. évre üzemszerűleg kijelölt vágások zárt írásbeli ajánlatok mellett vágásonkint eladatni fognak; ha az írásbeli ajánlatok a kívánt eredményt nem biztosítanak, azonnal szóbeli árverés tartatik.

Ezen ajánlatok 10% bánatpénzzel ellátva

1896. évi szeptember hó 29-ik napján, kedden, délelőtt 10 óráig

az érsekségi jóságigazgatóságnál nyújtandók be, az árverés eredményének jóváhagyása Ó excellentiájának tartatik fenn.

Az árverési feltételek a jóságigazgatóságnál és az erdőmesteri hivatalban megtekinthetők.

Az eladandó vágások a következők:

Sorszám	Az erdő megnevezése	A vágás területa kat. hold	A vágásban meghagyandó magfák d a r a b	Jegyzet	Beccsár	
					frt	kr.
1	Várszegi 30 éves vágás	35-19	47		6572	30
2	Küldoromlás 20 éves vágás	9-87	minden tölgyfa		782	60
3	Karaszti 40 " "	7-32			1031	05
4	Beldoromlás 40 " "	37-80			7746	95
5	Sükösdí 40 " "	6-60			1286	50
6	" 20 " "	3-20			338	—
7	Csanádi 40 " "	5-32		(ebből kiadandó 272. úrm. lögy hasáb patronatusi fa)	1206	20
8	" 20 " "	15-54			1722	80
9	Csávolyi 30 " "	50-62			4452	40
10	Taplói 40 " "	3-75			553	50
11	" 20 " "	15-20	később fog számlát szerint megállapítani.		1418	10

Kalocsa, 1896. augusztus 26.

1659

Az igazgatóság.

101648/C. I. a. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak helyi díjszabásához

(II. rész) tartozó függelék 40. tételének módosítása.

A magy. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi díjszabáshoz (II. rész) tartozó s 1895. évi január hó 1-től érvényes „függelék” magyar szövegű példányainak 19. oldalán 40-dik folyószám alatti díjkezdményben felsorolt árucikkek közül „sziksó” törlendő s helyébe „jegeczsóda” és „marónátron” cikkek veendőek fel, — ennek megfelelőleg egyszersmind a német szövegű példányokban a 6. oldalon 6. folyószám alatti kedvezményben felsorolt árucikkek közül „Soda” törlendő s helyébe „Soda crystallin” és „Astratron” irandó.

Ezen módosítás 1896. évi október hó 1-én lép hatályba.

Budapest, 1896. augusztus 15-én.

(Utányomat nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv.-társ. Budapest

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocnikat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai:

514

B) Kéregöntvény vasuti kerekék, váltók, zúzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékék kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.

Faciszóláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.

Vizkereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kancsolások, rotatiós dynamométerek. Aczelöntés.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

Takarmanóyozástan, 24 ny. iv, irták Cselkó István és dr. Kosutány Tamás m. óvári gazd. akad. tanárai. — **Talajismeret,** 12 ny. iv, irta Cserhádi Sándor m. óvári gazd. akad. tanár stb. — **Gazdasági építézet kézikönyve,** 24 ny. iv, irta Domokos Kálmán, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója. — **Szikes talajok kezelése és javítása,** Hilgard E. W. után irta Treitz Péter és 3 melléklet. Kavassy Jenő min. tanácsos, a kulturmérnökség főnökétől, Landau Lajos kult. mérnökötől, s a nagyvárosi öntözött sziktelep Tomka Emil kult. főmérnökötől. — **Okszerű talajművelés alapelvei,** 17 ny. iv, irta: Cserhádi Sándor m. óvári gazd. akad. tanár stb. — **Mezőgazdasági becsléstan,** 15 ny. iv, irta: Szüts Mihály debreczeni gazd. tanintézet igazgatója. — Előfizetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 firttal, kötött példányokra 6 firt 70 krral. — Egyes példányokban: a **Takarmanóyozástan:** 3 firt; **Talajismeret:** 2 firt; **Gazd. építézet:** 3 firt; **Szikes talajok:** 1 forint; **Okszerű talajművelés:** 2 firt 60 kr.; **Mezőgazdasági becsléstan:** 2 firt 30 kr. — Az előfizetéssel több könyv megrendelésnél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába **BUDAPEST,** Köztelek.

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A szőlőoltványok metszéséről, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irtá: Engelbrecht Károly. Ára 50 kr. — **A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése.** Irtá: Dr. Szilágyi Gyula. Ára 20 kr. — **Lótenyésztésünk emeléséről.** Irtá: Luczenbacher Miklós. Ára 30 kr. — **A kendertermelés és áztatás.** Irtá: Sierbán János. Ára 30 kr. — **Újabb tapasztalatok a trágyázás köréből.** Irtá: Cserhádi Sándor. Ára 30 kr. — **Utmutatás a komlótelepítésre.** Irtá: Imreh Lajos. Ára 30 kr. — **A hazai öntözések mai állásáról.** Irtá: Kvassay Jenő. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK 1894. évről.

Tartalma: 1. Cserhádi Sándor. A kulturmérnökök megválasztása. 2. Szabó Ferencz. Esemény a mezőgazdasági könyvtárról. 3. Baross Károly. A mezőgazdasági politikáról. 4. Sierbán János. Takarmanóyok konzerválása. 5. Pirkner János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése. 6. Deák Tamás. A szőlőoltvány és a szőlőoltványokkal való tenyésztés. 7. Dr. Rátz István. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés. 8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvasmarhák gümőkórja.

Ára 50 krajczár.

Külön kiadványok:

Vetőmagvak termelése és kezelése. Irtá: Hirsch Alfréd. 50 kr.

Az állatok átöröklő betegségei és hiábai. Irtá: Tátray János. Ára 20 krajczár.

„Gazdaságtörténelmi Szemle“ 1894. évfolyam. Ára kötve 3 firt.

Általános a lattenyésztesten. Irtá: Tormay Béla, minisz. tanácsos. **2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.** Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldíjvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ama több oldalról a gazdák köréből felsemült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítanak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár a viteldíjvisszatérítés körül eljárás a legtöbbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszámítási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak. Kérjük tehát azon gazdátársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek. Ha az utaszámitás csak egy díjlehetet tüntet ki, úgy a beküldésnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjlehetet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjleveletől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek.)

ÁRAK: Nagyan waggon-rakományként ab Leopoldshall-Sirassfurt, ömlesztett állapotban 105 firt, zsákban szállítva 130 firt. A vasúti szállítási-költség a különböző távolságú rendeltetési állomások szerint 130-140 firt között változik. Kicsinyben min. kény. zsákkal együtt a „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 firt 50 kr., nem tagoknak 3 firt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLAT-TÖRZSKÖNYV,

1. füzet: **Magyar fajta szarvasmarhák könyve,** ára 1 firt.
2. „ **Borzderes** „ „ „ „ „ 1 „

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovattalok ívenként: bikák számára 5 kr., tehénké számára 4 kr., hágalások és borjuzások jegyzéke 3 krajczár.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

11016. sz. al. 896.

Komárom vármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Komárom vármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlésének 1896. évi május hó 30-án 72. kgy. szám alatt hozott és a földművelési m. kir. Minister ur ő nagyméltóságának f. évi augusztus hó 24-én 45355/IV. I. szám alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott határozatával Komárom vármegye területére egyelőre Komárom székhellyel rendszeresített **második**

gazdasági vándortanítói állás

betöltése céljából a fenthivatkozott közgyűlési határozat értelmében ezennel pályázatot hirdetek.

A szóban forgó nyugdíjigénnyel egybekötött állás előleges havi részletekben kiszolgáltatandó évi egyezerkettőszáz (1200) firt fizetéssel, melyben a fuvarilletmény is befoglaltatik és esetleg a gazdasági egyesületi titkári teendők ellátása címén évi négyszáz (400) firt tiszteletdíjjal leend javadalmazva.

Megjegyzem, hogy miután a szóban forgó állás szervezése csak úgy vált lehetségessé, hogy a földművelésügyi tárczaterhére 1897. évi január 1-től kezdve évenként ötszáz (500) firt segély helyezettett kilátásba, melynek utalványozása iránt a törvényhatóságnak a fentidézett ministeri rendelet 1 pontja értelmében a tövényhatóságnak évenként felterjesztést kell intéznie, a második gazdasági vándortanítói állás csak addig áll fenn, míg ezen 500 firtnyi évi állami segély folyósíttatik.

Az alkalmazandó vándortanítónak ezen állásban való megerősítését a földművelésügyi m. kir. Minister ur ő nagyméltósága magának tartotta fenn.

A vármegye területén alkalmazandó két gazdasági vándortanítói hatásköre és munkabeosztása a vármegyei mezőgazdasági bizottság véleménye alapján részletesen meg fog állapítani.

Felhívom ebből folyólag a pályázni kívánókat, hogy életkorukat, egészségi testalkatukat, elméleti és gyakorlati képességüket, eddigi alkalmaztatásukat, valamint általában az 1883. évi I. t.-cz. 1. §-ában körülírt feltételeket igazoló hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket hozzám

folyó 1896. évi október 1-ig

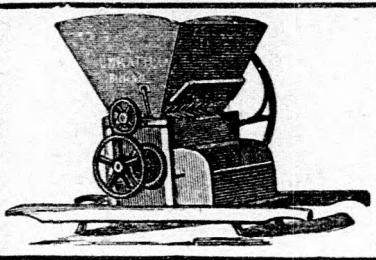
annál inkább nyujtsák be, mert később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Komárom, 1896. szeptember 3-án.

GHYCZY DÉNES,
alispán.

1695

BORSAJTÓK

az általánosan legjobbnak elismert, Mabilie rendszerben **szőlőzúzók bogozó készülékkel** vagy **anélkül és gyümölcsdarálók** jutányos árak és kedvező fizetési

feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók 1802

UMRATH és TÁRSA

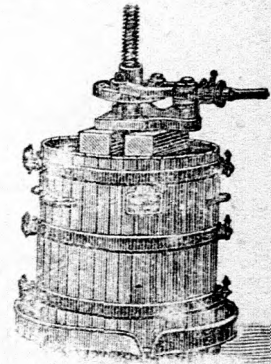
mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,

V. Váci-körút 60. sz.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A francia Mabilie rendszerű borsajtók előnye, hogy a sajtolásnál a legesekélyebb erőfelfejtésre van szükség és amellet kettős működésük folytán többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

Hirdetési díj szó 2 kr., mind

Csal

Felkéret kik valame detésre refl ajánlatukb eredeti okm keljen k, hivatal ezel get nem vá

Betölter

Keretettik irnok, izr, végzett, a telben telje bir, és ezt kal igazolni azonnal. A nyitvány melyek viss nek „Irho kiadóhivat dök.

Óvadékké keresetetik gazdasági vá latok V. Sz. hivatalba kü

Nagyméltó Károly vuko ban egy gy azonnal be kívánatuk akadémia gazdasági t zett, a néme és irásban v magyar és legalább sz dása. Javada ellátás (mos kás és futés 10 forint. Bi solatokkal v ények a vu lom felügyel zendök.

Keresek eg erélyes ker gazd. segétti vagy özvegye telent, ki a birja és jó g van, erélye felett józan é magaviselet képzettség szükséges, ismeret meg fizetés 300 f látás. Hivata ber 1-én el. Bővebb felvil lapok kiadó

Egy 5000 uradalom ön egy rendelkez tetik. Megkí bel- vagy k sabb gazdas jó eredmény zettsége és h már több év tal szerzett nősítés. A re a kettős kor rete kívánato ben a gazd gyobb kiterj meles és á üzetik, által korgyári g működött eg ben részesítte dalmazás kü podás tárgya gas haszonré tosítottak. Biz solatokkal — adatnak viss ajánlatok Pa és váltó ü Nagy-Váradra intézendők.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyeg kell.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terménei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly level kre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Felkötetnek mindazok, kik valamely jelíges hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne rejtse ki, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Betöltendő állás.

Kerestetik egy gazdasági irnok, i. r., ki gazd. iskolát végzett, a gazd. könyvvitelben teljes jártassággal bír, és ezt bizonyítványokkal igazolni képes. Belépés azonnal. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek „irnok” jelige alatt kiadóhivatalba küldendők. 1619

Óvodáképes pénztárnok kerestetik egy budapesti gazdasági vállalatnál. Ajánlatok V. Sz. alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1677

Nagyméltóságú gróf Elz Károly vukovári uradalmaiban egy gyakornoki állás azonnal betöltendő. Megkivántatik egy gazdasági akadémia vagy felsőbb gazdasági tanintézet végzett, a német nyelv szóban és írásban való tudása, a magyar és horvát nyelv legalább szóban való tudása. Javadalmazása teljes ellátás (mosás nélkül), lakás és fűtés havonként 10 forint. Bizonyítványmásokkal felszerelt kérvények a vukovári uradalom felügyelőségéhez intézendők. 1683

Kerestek egy 35—45 éves erélyes keresztény férfit **gazd. segédítésznek**, nőtlent vagy özvegyet, de gyermektelent, ki a magyar nyelvet bírja és jó gyakorlattal írása van, erélyes, mindenkifelelt jözan életű és szerény magaviseletű. Elméleti szak-képzettség nem okvetlen szükséges, de gyakorlati ismeret megkivántatik. Évi fizetés 300 frt és teljes ellátás. Hivatalt f. év október 1-én el kell foglalnia. Bővebb felvilágosítást ad e lapok kiadóhivatala. 1691

Egy 5000 holdas alföldi uradalom önálló kezelésére **egy rendelkező tiszt** kerestetik. Megkivántatik egy bel- vagy külföldi magassabb gazdasági tanintézet jó eredménnyel való végzettsége és hason állásban már több évi működés által szerzett gyakorlati minőség. A német nyelv és a kettős könyvelés ismerete kívánatos. A mennyiben a gazdaságban nagyobb kiterjedésű répatermelés és allattenyésztés üzetik, állami vagy czukorgyári gazdaságokban működött egyének előnyben részesítettek. A javadalmazás külön megállapodás tárgyát képezi. Magas haszonrészesedés biztosított. Bizonyítványmásokkal — melyek nem adatnak vissza — felszerelt ajánlatok **Pallay Lajos köz- és váltó ügyvéd urhoz Nagy-Váradra** (Bihar megye) intézendők. 1707

Segédítész, a gazdaság minden ágában jártas, s jó bizonyítványokkal rendelkezik, azonnal felvétetik. Pályázók ajánlatukat bizonyítvány másolattal — melyek vissza nem küldetnek — **Bischitz Lajos urhoz Toina-Hidegkútra** küldjék. 1680

Egy felsőbb gazdasági intézetet végzett **gazdász**, ki hosszabb gyakorlattal bír s a könyvvitelben is tökéletesen jártas, egy nagyobb uradalomban felvétetik. A pályázatok e lap kiadóhivatalához **sub. Számítást** küldendők. 1705

Állást keresők.

Azonnali alkalmazást keres egy földmives iskolát jelesen végzett, 2 évi gyakorlattal bíró erélyes fiatal ember, ki mint **ispán** működik egy alföldi birtokon. Állását oly nagyobb gazdaságban óhajtaná elfoglalni, hol 1—2 év leletével meg is nőülhetne. Címe a kiadóhivatalban. 1651

39 éves, róm. kath. vallású, nőtlent, okleveles **első intelligencia** s kiváló referenciákkal és nyelvismeretekkel bíró **szak-képzett**

gazdatiszt.

ki úgy a külső mezőgazdálkodás, mint az egyszerű s kettős könyvelések, a gazdasági számadásoknak felülvizsgálása, allattenyésztés, növénytermelés, valamint a régi vagy az amerikai szőlő-kultúra, szarvas és zöld ojtás, szőlőültetés és pinczekezelésben teljesen jártas, a magyar, német és szláv nyelveket bírja, szerény feltételek mellett mint **titkár, pénztárnok, számvizsgáló, mezőgazdatiszt vagy szőlőkezelőtiszt** mielőbb alkalmaztatni kíván. Szíves megkeresések „R” jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1672

Egy szakképzett megbízható **gépész**, ki cséplését elvégezte, ez időnyre még alkalmazást keres. Címe a kiadóhivatalban. 1676

Ispáni vagy hasonló állást keresek, 32 éves, nős, családos, keresztény, aki mint földmives szülők gyermeke, kiskoromtól a földmivelést, növénytermelést, allattenyésztést és hizlálást gyakoroltam. Képes vagyok minden gazdasági munkát okserien végezni és végeztetni, a birtokost fölösleges kiadásoktól megkímélni: gabonát, szőlőt, dohányt, czukorrépat, takarmánytermelést, tehenészetet, kertészetet, méhészetet kezelni és az állatgyógyászat terén is tapasztalattal bírok. Kötő okmányaim az adai m. kir. földmivesiskola végzéséről, két belterjes nagybirtokon 4 1/2 évi működéséről, valamint józan, becsületes, ügybuzgó magaviseletéről rendelkezésre állnak. Megkeresések a javadalmazás megjelölésével **Fábián István, Bács-Petrovo** szellőre kérendők. 1708

Okleveles gazdatiszt, 26 éves, ki több évi önálló gyakorlattal és igen jó bizonyítványokkal bír, azonnali belépésre állomást keres. Címe a kiadóhivatalban. 1656

Gazdatisztnek, intézőnek, számvéveőnek ajánkozik okl. akad. végzett, 16 évi gyakorlattal bíró **gazdatiszt**, 36 éves, nőtlent, ki az összes gazd. teendőkben, tejjgazdaság, czukorrépatermelés, szeszgyártás, hizlálás, dohánytenyésztés, az összes allattenyésztésben szakavatottsággal bír, valamint a számvitelben is, s ab irtok tisztja jövedelmét emelni képes. Szíves megkeresések **Y. F. jegy** alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 1671

Debreczeni gazdasági tanintézetet végzett, 20 éves, róm. kath. vallású fiatalember, nagyobb uradalomban irnoki állást keres. Megkeresések **Debreczeni gazdász** cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1645

Földmives iskolát végzett, 2 évig egy grófi uradalomban alkalmazott **egyen**, honnét a legjobb bizonyítványt nyerte, f. é. szeptemberben szabadul a katonaságtól, október hóra megfelelő állást keres gazdaságban. Cím a kiadóhivatalban. 1687

Vinczellér iskolát végzett **egyen**, 11 évig grófi uradalomban, gazdaság és szőlőkezelésnél volt alkalmazva, állást keres. Címe a kiadóhivatalban. 1688

Egy fiatal **gazdász**, ki földmives iskolát végzett, 2 évi praxissal bír és a gazdaság minden ágában teljesen jártas, ugyszinte szőlőmivelés és kertészetben is, megbízható, nőtlent, 22 éves, beszél magyarul, németül, románul s kissé toltul, óhajit október elejére állást elnyerni, esetleg kisebb birtokot önállóan is kezelne. Cím a kiadóhivatalba. 1686

Gazdatiszt állást keres, egy felsb. gazd. intézetet végzett, 44 éves, róm. kath. nős, két gyermekkel egyen, ki egy nagyobb uradalomban már 24 év óta szolgál, jelenleg mint kasznár egy 4000 holdas birtokot kezel, bérbeadás miatt azonban állását változtatni kénytelen. Állásába október 1-jétől újévig bármely nap beállhat. Szíves ajánlatok „F” alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1696

Állatok.

Gróf Telki Géza örökösök uzdi-szent-péteri gazdaságban 30 drb. legelőn hizott **bivaly eladó**. Értekezhetni **Deák Ferencz** intézővel, vasúti állomás Kis-Sármás, posta helyben. 1699

Eladó

18 db. szépen kinőtt alföldi, két és három éves magyar **tinó**. Felvilágosítást nyujt alulírott tulajdonos **Németh Béla Borbálya-major**, u. p. **Felcsuth**. 1697

Eladó Gosztanyi Tibornál Ordeal (Buccaneer-Firefly) 18 éves **angoi telivér** (volt állami) hágómén. Világos sárga, 172 cm. Ára 200 frt. Felvilágosítást nyujt **Sári Mihály** ispán, **Vác-Hartyán**. 1507

Megvételre kerestetik egy teljesen megbízható idősebb **paripaló**, kezdő hölgy részére. Szíves ajánlatok „**Hölgy paripa**” jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 1702

Bérlet megszűnte miatt eladó

15 drb részben kuhlándi, részben pinzgauai keresztetű 3—7 éves igen jó fejű tehén, áruk 120—130 frt darabonként; **40 drb** 1 éves rambouillet keresztetű jerke, párja 8—10 frt; **200—300 drb anyajuh** (átvehető október 15-én) párja 8—12 frt; **200 drb válogatott idei bárány**, párja 4—6 frt; **1 drb telivér mangalicza kan**, 18 hónapos, ára 30 frt; **6 drb telivér mangalicza koca**, 3 évesek, áruk drbönként 25—30 frt; Valamennyi állat teljesen egészséges és legjobb kondícióban van. Eladást eszközöl **Hreblay Emil** gazd. egyll. titkár **Eperjesen**. 1678

Eladó malaczkok!

300 drb fecske szőrű 9 hónapos malacz — **kitűnő faj** — **eladó**. Cím a kiadóhivatalban. 1663

Vegyések.

Egy intelligens fővárosi családhoz kerestetik

teljes ellátásra — 20 frt havi fizetésért — egy 13—15 éves fiú, ki lehetőleg realiskolát látogatna és a család gyermekével együtt tanulhatna. — Megkeresések e lap kiadóhivatalához **K. K.** jelige alatt küldendők, mire bővebb felvilágosítás nyujtatik. 1637

Teljes ellátásra intelligens család iskolák közelében, szerény feltételek mellett elfogad 2 gyermeket. Cím a kiadóhivatalban. 1600

Őszi borsónak mtrmázsája kapható **Pap-tamási** vasúti állomáshoz szállítva zsák nélkül **6 frt 50 krért**. Cím **Neufeld Lipót Pa. Benke**, u. p. **Bihar-Félegyháza**. 1669

Tejtermelők.

150 litertől minden tejmenyiség szerződési vétele kerestetnek, kérem ajánlatokat mielőbb hozzáam külden **Spitzer Jakob** Rombach-utca 10. sz. 1655

Eladó

jutányos áron **bérlet** megszűnés folytán egy **modern, teljesen jókarban levő**, eddig is üzemben volt

mezőgazdasági

szeszgyárberendezés.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1601

Franz Ritter von Felbinger **faiskolója** **Schöllschitz**, Morvaországban ajánl

földiepret

a legkiválóbb fajtaikat befőzéshez (conserváláshoz), ugy szinte asztali fajtát 100 darabonként 1 forintért. 1704

A récze-kereszturi gazdaságban a **gazdatiszt** állás betöltetett.

Egy erdélyi fagyulya eladó és pedig 19 db. 7—10 éves Nagysármási tehén borjuval, 11 db. 3 1/2 éves hasas üsző, 7 db. 2 1/2 éves üsző, 5 db. 1 1/2 éves üsző, 1 db. mezőhegyesi 4 éves Hunyadi bika, 2 db. 2 1/2 éves bika, 8 db. 1 1/2 éves bika. — Értekezhetni **Illyés Victor** tulajdonossal, posta **Pánczélcséh**. 1703

Kerestetik egy teljesen jó karban lévő használható **kettős hengerek** egy pataki múmalom részére. Ajánlat „**Köztelek**” kiadóhivatalánál levő címre. 1692

Haszonbérlet.

Fejérmegyében 1900 hold (ebből szántó 1300). Vasúti nagy állomáshoz tíz kilométer, kövezett uton. Bővebb értesítést ad, **Dr. Bánszky János** Budapest, **Báthány-utca 7.** 1698

Óriási eper-palánta olcsón kapható, szeptember hónapba ültethető, a mely jövő tavasszal már bőven terem, 1000 erős palánta bepakolva 16 frt, 100 palánta 2 frt. **Záthureczky Márton** földbirtokosnál, **Zsigmondháza**, u. p. **Türje**, Zalamegye. 1682

Faipar. Teljes, jó famunkáló gépek, legjobb karban, jutányosan eladók. — 1 drb. vízszintes tönkfűrész, 3 drb. vízszintes gáter fűrész, 1 drb. léczkőfűrész, 1 drb. smirgel gép, valamennyi **C. P. Fleck** és fia berlini czég rendszere szerint. Cím a kiadóhivatalban. 1685

Őszi borsó

eladó, 70 mm. 6 frt 50 kr. jával zsák nélkül, **Csaba-Csüd** vasútállomásra szállítva. Megrendelések intézendők **Mgs. báró Königswarter Hermann** ur **Csaba-Csüdi** uradalma **főtiszt** ségéhez, posta- és távirtda állomás **Csaba-Csüd**. 1684

Bérlet.

Zalamegyében **Balaton** vidékén vasút és város mellett egy örök idők óta házilag kezelt gyönyörű szép **urassági birtok**, mely áll 624 hold szántóföldből, 182 hold rétből, 1200 kold erdei legelőből és 25 hold belsőszőlőből, kitűnő karban levő s elengedő gazdasági épületekkel, van 200 drb szarvasmarhára istálló, 1000 drb juhra akol-lakással, két vizimalommal, kő és kavicsbányával, vásárjoggal, mézszéttel együtt az adón felül 7000 frt évi haszonbérlet 15 évre **kiadó**, esetleg **eladó** kedvező fizetési feltételek mellett. A birtokon levő olcsó törlesztéses bank-kölcsön maradhat. Felvilágosítással szolgál **Takács Zsigmond** ügyvéd **Sümege** (Zalamegye). 1657

Kosárfonással foglalkozó gazdaságok felkérhetnek címüket és ajánlatukat, a **„Magyar-Gazdák-Vásárszarnok Ellátó Szövetkezetének”** Budapest. **Köztelek** — beküldeni. 1667

Makkoltatás. Ez évi gazdagon termelt 300 holdadon levő **bükk**, **tölgy** és **csér-makktermés** sertések részére eladó. Tudakozódás **Novák Péter**, **Vaszjara**, **Arad megye**, u. p. **Arad-Buttyin**, vasút **Borosbes-Bettyin**, intézendő. 1706

Eladó birtok

a főváros közelében.

mely a váci vasúti állomáshoz egy, a mácsaihoz félóra távolságra fekszik. **Kiterjedése 700 magyar hold**. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyujt. 1668

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki **KLEIN** gyógyszer-féle **Rattoxint** patkányok és egerek kirtására használja. Mintadoboz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak **KLEIN S.**, o. gyógyszerésznél, **LUGOSON**, 60 sz.

Minden fajta

erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó **fenyő**, **erdei fenyő**, **fekete fenyő**, **szomorú fenyő**, **Douglas fenyő**, **vörös fenyő**, **harvas és fehér égerfa**, **jávor**, **bükk**, **fehérjuhár**, **szilfa**, **nyírfa** **tölgy** és **akáczfákat** **csipke** és **bodzafacsemetéket** ajánl a tavaszi telepítésre **Gutsverwaltung Borowna** posta **Bochnia**, **Galiczia**. Árjegyzék kívánatra bérmentve. Ez erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven. 1522

Budapest-Kelenföldi
 új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről
ÁLLANDÓ KIÁLLITÁST
 tartunk.
 Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pályaudvarokról könnyen elérhető.
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest—Kelenföld, a vasállomással szemben.

ALAPÍTÁST 1848-ban.

Freund A. és Fia
 cs. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőrdárúak gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, osterok, sablák, lópokróczok, lónyíró ellők s utazó oszkekben, legjobb készletben juttányos árákon. Előírások nyeregyszereléseket tényleges s tartákos tiszta urak részére legolcsóbb árákon.
 Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhatalban **BUDAPEST,** Üllői-ut 25-dik szám.

MELOCCO PÉTER
 BUDAPEST
 VI. Dévai utca 21.

Ásványmosaikkal, céméntárnyagár és betonépítési vállalat.
 Céméntcsövek minden nagyságban.

Előjegyzék ingyen és bérmentve.
 Elvállal városi csatornázásokat, szilip- és vízépítményeket, céméntbetonbucfalozásokat, gépalapozásokat stb.

Gépolajat, u. m.: valódi, tiszta olíva-olajat, elsőrendű, savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb.

Fertőtlenítő szereket, u. m.: karbolsav, karbólpör, creolin, zöldgálicz stb. carbolooleumot, rézgáliczot, keserűsót csudását, kocsikenőt, petroleumot.

A cséplőidényre gépolajat, szalonnát és a szükséges egyéb cikkeket, előjegyzésbe véve, a megrendelő tetszése szerinti időben és részletekben szállítom.

Luczernát! Lóherét! Fűmagvakat minden célra és minden egyéb gazdasági vetőmagvakat és gazdasági cikket és vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

Olasz saponáriát tisztán vastag gyökerekből őrlve. Takaró- és szekérponyvákat.

Zsákokat és ponyvákat kátrányfestékeket, fedéllakokat, **mütrágyát.** szállít

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
 Sürgöny-czim: „CERES” Budapest.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.
 (Utánnyomás nem díjaztatók)

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítására és termőképessé tételére kitűnőnek bizonyult az 4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ, melyet, valamint mindennemű mütrágyát legjutányosabban szállít az

EGERESI MÜTRÁGYAGYÁR
 KRAMER J.,
 BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Vezérképviselő Budapesten:

KÜHNEL ADOLF mérnök
 Wesselényi-utca 36. földszint.
 1448
 Felvilágosítást és költségvétést ingyen ad, fenti. Füstemesztő tüzelés, nagy szénmegtakarítás, a legnagyobb tartósság.

Singer, Zweig & Co.
 WIEN, IX/1., Lichtensteinstrasse 59.
 (saját házában).

Concentrált marhatrágya
 egyedüli elárusítása,
 legjobb s legolcsóbb trágyaszertartalmának jótállása mellett temesvári és aradi kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: Superphosphát, csontliszt stb.

FRIEDLAENDER JÓZSEF
 gépgyáros-, mérnök volt az első ki 1891-ben az ő

„TRIUMPH III.”
 sorvetőgéppel, a gazdaközönségnek, egy új, a mai kor kívánalmainak megfelelő vetőgépet nyújtott, a kelemetlen váltókerekeknek és magtartószekrény állításának elejtésével. 1386

a „TRIUMPH III.” versenynélkül, legjobb és legegyszerűbb vetőgép, hegyes és lapályos vidékek részére.
 Czim: BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 17. szám.
 Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az országos
 Egész évről

AZ OM

IV. Orsz.

A IV. tagjával val tember hó bizottság ta A már jel jegyek s a jogosító ig A tag kiállítási h azoknak k nyüket bej a tagok, ak kaptak és gyeket sze szus titkár 25-én és 2 az ünnepél kongresszu d. u. 6 ó telyre a k jelentkezhé küldése m

Burgo
 Az Or sület'a Föld tásával f. é jain burgon a f. évi ápr ültető-gépp próba Buda ron gróf V tartatik me földi és b Programm: dik; 26-án pestről a m tésére. Indu

MA
 A szövét tités gazda cikkek be termények III. Hitelny Tüz e közvetítése Sürgöny Mezőgazdál Hivata Arúraktó M. A. V. n